1

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No 3118
Eski Kayıt No

مزيل الأحزان

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C.
İst. Süleymaniye Kütüphanesi Müdürlüğü
1923

٣١١٨

٣١١٨

كتاب مزيل الأحزان للشيخ اسمعيل حقي غفر ذنب وجوده بنظر الله الخاص وفضله وجوده

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله مزيل الأحزان عن جنان خواص عباده
والصلوة والسلام على افضل من بعث
لتبشير الانسان وتسلية فؤاده وعلى آله
واصحابه ومن تبعهم من اهل هداه وارشاده

وبعد

وبعد فهذه كلمات تنفع لاهل المطالعة في
ازالة الغموم وكشف الهموم ان كانوا قاصدين
لراحات الارواح ومكبين على استكشاف
الاسرار في العدو والرواح فعند ذكر حالات
الصالحين تنزل السكينة والرحمة وترتفع البلية
والنقمة وبعض هذه الكلمات عربية وبعضها
تركية حسبما الزم الوقت والوارد والله الحافظ
الشاهد وعلى هذا اكثر كتبي مما تصديت
للترتيب وتعرضت للتصنيف والتركيب على
ان اهالي البلاد الرومية اكثر ما ينتفعون به لغتهم
التركية وقد نطق بها آدم ابو البشر والملك
عليهما السلام في بعض الاقاويل المحكية ولا بعد
فان الله تعالى علم اللغات باسرها سواء قلت

انه بوساطة الملك بخاص الالهام • بل هو
القائل المتكلم على جميع الالسنة عند من يعرف
الحقايق من اهل الحال والمقام • وانما عبر غير
العربي في اللسان النبوي اشارة الى شرف لغته
• ومزيد فصاحته وبلاغته • فعليك
بالقاء السمع • ان كنت من اهل الجمع • والله
يقول الحق وهو يهدي السبيل • زرت
يوم الجمعة التاسع والعشرين من شهر الله
رجب الاصم المنتظم في سلك شهور سنة
اربع وثلثين ومائة والف من هجرة من يرى
من قدام ومن خلف • تربة حضرة الشيخ الشهير
بمدينة الاسكدار بل وفي جميع الامصار محمود بن
فضل الله بن محمود الهدائي قطب وقته ونادرة

دهره صاحب الآثار الجميلة • والاسرار
الجليلة • قدس الله سره • وعمم نفعه وبره •
فسلمت عليه ودعوت الله تعالى في مواجهته
فرأيت جوانب صندوقة تربته الطاهرة مرسومًا
عليها لفظ الجلالة بابين خط واحسنه فانتقلت
منه الى مظهريته التامة وقطبيته • فانه
لا شئ فوق مرتبة الالوهية لانها بمنزلة
السلطنة وبها ارتباط الاله بالمألوه كما ان
بالسلطنة ارتباط السلطان بالرعية • ثم
رسم لي في طرف مواجهته شكل الطغراء وهي
الصورة التي تكتب في عنوان الاوامر السلطانية
بالقلم الغليظ الجلي جدًا فالهم لي حينئذ ان المراد
بها الاشارة الى سر سري وهو ان مدار نفاذ

الامور فی هذا العالم وجریانها علی بنی ادم انما
هو بوساطة الانسان الکامل فکما ان امر
السلطان لاینفذ الا بالطغراء فی اوله فکذا کتاب
الکائنات المرسل من الغیب المنزل الی عالم الشهادة
لایجری الا بوجود الانسان الکامل ولذا یقال
انه روح العالم لان الجسد لایتحرک بلا روح
ولایجری علیه شان من الشؤون الا به فکذا العالم
مع الانسان الکامل فهو طغراء الکتاب الکونی
وبه نفاذه وجریانه من اول ما ازل الی الابد
فافهم هذا الامر العالی ● وکن من افاضل اهل
المعالی ● وسر الحیث تکون غذاء الکائنات
● وسبب بقاء الموجودات ● وهو سر الاسم
القیوم فان الانسان الکامل باق ببقاء الله

وغیره

وغیره باق بابقاء الله فالاول عین والثانی
غیر فانظر کم ما بینهما من الفرق ولذا قالوا
صادق وصدیق ● ومخلِص بالکسر ومخلَص
بالفتح والیهما الاشارة بقاب قوسین او ادنی
فالافضل من کان ذاتیا وصفاتیا معا لا من
کان ذاتیا فقط وصفاتیا فقط فارجع
الی الله تعالی مع الله فانت بالله فی مبدائک
ومعادک ● واولک وآخرک ● نظم
بقاء عالمه باعث بو کون انسان کاملدر
● که ذیرا صورت ومعنا ئله روح هیاکلدر
● شؤونکیم اشیاده اسما کورمیه بلمز مسمانی
● نه عارفدر نه واقفدر نه واصلدر نه حاصلدر
مطهر اولسه لوث ماسوادن نفس انسانی ●

طواف جائز اولمقده همان بيت معادلدر
صفاء وقتى بولماز قلبنى بولمادسه بر سالك
نه بلسون ربتبيسن شول كسه كيم نفسنى مجا هلدر
مراد حق اولور سه كر مريد حق اولور عالم
والا دلدر يارى قويوب اغياره مائلدر
بوكون حقى قلمدر كيم ايدر سر حقى تحرير
نه سويلر سه سوزى حقدر بى سوز فيض حقه دلدر

هوى محبتك ابتدا قلبنه دوشن محبته
ديمشلردر يعنى كندى حالنده حالى الذهن
اولوب كزركن قلبنده محبوبه سوداء دوشمكه
ديرلر انكچون ديمشلردر كه انسانن قلبنى هوى
وهوسدن خالى طوتمق كركدر تا كه هواى حق
كلدكده محلى مشغول بولميه والا رجوع ايدوب

كدر

٥ كيدر و محلى غيره مشغول اولديغى صورتده مجاهده
محتاجدر تا كه غيرى اخراج ايتمكله اورايه
محبت يار كله بو مقامدندر كه مجذوبك
حالى سالكدن اهوندر زيرا سالكك حالى
مجاهده يه مبنيدر مجذوبك دكل وبعد
الجذبه سلوك ايتسه دخى آسان اولور
وسالكك حالى عادت الهيه اوزره جاريدر
زيرا قبل الفتح مجاهده ايدنلر وبعد الفتح
مجاهده ايدن برابر دكلدر بلكه اولكسى اقوادر
باخصوص جذبه دن صكره ابتلا دخى مسلك
انبيا و كمل اوليادر بس ذوقله تمشى ايدنلر
يو ذوقى حقيقتا اوزره طتمديلر نتكيم اهل
لسيما مبتلاى ذوقدر فافهم جدا

بر هوادر بو هوا کیم بوندن
اولدی غیری هوی هوا و هبا

بر میدر بر ریح صرصر سیله دلا
کلشن دهر ایچنده باد صبا

حب ذکر اولنان هوادن اخص‌در زیرا
قلبه مجرد هوای معشوقدر وشمک شرکت
هوایی منافی اولماز بلکه جائزدر که آنکله
غیرک هواسی دخی اوله فاما صافی و خالص
اولوب اکا امر آخر مخالطه و مشارکت ایتمدوکی
وقتده حب دیرلر اشته محب اولمق بو صفوت
و خلوصه دائردر ولکن محبیت مرتبه‌سی مرتبهٔ
دعوی اولمغله محب اولان کمسه امتحاندن خالی

دکلدر

دکلدر تا که خلوصی ظاهر اوله محبوبیت مرتبه‌سی
ایسه سالمدر شو قدر وار درکه بو مرتبه
انسان کامله اواخر عمرنده ایجق حاصل اولور
بو صورتده دخی بشریتده عوام ناس ایله اشتراکدن
اوتوری امراض بدنیه و آلام و اوجاعدن خالی
اولماز زیرا بو موطنده اولدقجه حکم جسد
غالبدر نتکیم موطن آخرتده حکم روح غالبدر
الحاصل مقام محبته طالب اولان کمسه قلبی
کدورات عوارضدن تصفیه ایدوب غرض و ارادت
نفسانیه‌یی دفع ایدر و محبوبله تنها قالور
و ارادت محبوبک اولور اشته المرید من لا ارادة له
دیدکلری بودر یعنی کرچه مرید اهل ارادت دیمکدر
ولکن مرادی محبوبک مرادنه تابع اولیجق بی ارادت

کبی اولور وبو واردندرکه بو دنیاده خوش
کچرلر زیرا اعراض نفسانیه دن خلاص اولمشلردر
وهو واقع اولان ایشده حقته تابعلردر وانسان
بو مرتبه یه ایرمدکچه مستریح اولماز وقلبندن
هم وحزن غیر کتمز غیرایچون محزون اولان
کمسه ایسه حقله اولمقدن قالور پس راحتی
نزده بولور جناب نبوت صلی الله علیه وسلم
برکون بر جنازه کوروب مستریح اومستراح منه
بیوردیلر یعنی مستریح صالح کمسه درکه دنیاده
قلبی راحتده اولدیغی کبی موتله بدنی دخی امراضه
واوجاعدن راحت بولور ومطلقا اهل استراحت
اولور فاسق ایسه بویله دکلدر بلکه موتله
کندیسی دار بلایه کیدوب کروده قلانلر آنک

شآمت

۲ شآمت وشرندن راحت بولورلر نعوذ بالله من
ذلك • ودّ • واوك تثلیثی ایله محبتک قلبده
ثبوتنه دیرلر نتکیم میخه وقازیغه ودّ دیرلر
فعله ارضده ثبوتندن اوتوری پس بوندن
فهم اولندیکه مطلق محبت کفایت اتمز زیرا
بعض عوارضله زائل اولمق احتمالی واردر بلکه
قلبده ثباتی دخی لازمدر که اکا رسوخ واستقرار
دخی دیرلر نتکیم علم الیقین وعین الیقین وحق
الیقین دیرلر که علم وعین وحقی یقینه مضاف
قلورلر زیرا یقیندن مراد ذکر اولنان رسوخ
واستقراردر پس علمده وعینده وحقده که
رسوخ اولمیه معتبر دکلدر انکچون علم نظری
غالبا تغیر اوزرنه در زیرا اصحابنده رسوخ

یوقدر یعنی علملری قوتلو وقطعی دکلدر

وبنجه سالکلر که نفس مطمئنه مرتبه سنه

وصولدن صکره رجوع ایدرلر زیرا نهایت

مطمئنه‌یه ایرمشلر بلکه بدایتنده و

یا خود وسطنده قالمشلردر بورالرده انلره

رسوخ یوقدر بو فقیر ابتدا مکهٔ مکرمه‌یه

دخولمده ایکی آی قدر مستقل عمره وسعی وطواف

ایدردم بلکه دلیله محتاج اولدم زیرا شروط

ظاهره و باطنه ایله قیام ایتمك کوچ ایدی

اکرچه عوام ناسه آسان کلور بعد ازین جمیع

حرکات وسکنات واذکارمده مستقل اولوب حضورله

خدمتده اولدم اشته طریق کعبه‌یی بیلمك

علم الیقین ومشاهدهٔ کعبه عین الیقین

وحقایق

وحقایق کعبه‌یه وقوف حق الیقیندر بو جهتدن

مجرد طریقنده بولنمق کفایت ایتمز بلکه کعبه‌یه

وصول لازمدر و وصول مجرده دخی مغرور

اولمیوب حصول حقایقه سعی ایتمك دخی لازمدر

زیرا کعبه‌یی کورسه ولکن افعال واذکارندن

وکیفیت خدمتدن غافل اولیجق جه فائده

وعهده سندن کلد وکی صورتده دخی احوال

باطنه و وقوف حقایقتسویله قالور انکچون

اول مقامه واروب کلنلرك اکثرینك نامی

حاجی در فی نفس الامر دکلدر نیچه ارباب وقوفه

خفی دکلدر دکل ایمدی نسبت علمدن خلاص اولا

وعینی بول وحقاینت فیضی ایله طول

تا که راسخلردن اوله سن وذروهٔ علیا یه

کمالاته وصول بوله سن ● **عشق** افراط
محبته دیرلر که قرآنده آندن اشد حب ایله
تعبیر اولنمشدر نتکیم کلور والذین امنوا
اشد حبا لله وبو سوره ده آثردر که بطریق الحکایه
کلور قد شغفها حبا یعنی محبت یوسف قلب
زلیخا اوزرنه شغاف کبی اولدی شغاف شول
جلد رقیقه دیرلر که قلبی مشتمل اوله وظرف
کبی آنی احاطه ایلیه پس شغفا اودر که حب
محبا اوزرنه ملتف اولوب جمیع اجزاسنه مخالطه
ایلیه انکچون دیمشلردر که عشق عشقه دن
مشتقدر حرکت ایله واکا لبلاب دخی دیرلر که
صرمشق اوتی دیدکلریدر یعنی اولا اوته دیواره
واغاجه وغیری یرینه نیجه صرمشوب تداخل
ایدرسه

ایدرسه عشق دخی قلبی معانقه ایتدکده جمله
اجزا ومجموع احشا وکل خواطرنه ساری ومتعلق
اولور وبو مقامدندر که منصورلر دمندن انا الحق
ومجنونک فصدندن لیلی رسم اولندی زیرا
قلبلرنده اولان حال توحید وعشق اجزاء وجودی
صبغ ایتمشدی پس قلبده غالب اولان معنی البسه
ظاهر وباطن انکله بویانور نتکیم دیرلر ●
لون الماء لون انائه نتکیم غیری آثارمزده تحقیق
اولنمشدر وبوندن ظاهر اولدیکه عشق مقام
هوی ومحبتک فوقنده در ووصول حقه وسیله
بودر زیرا ماسوی سوزدرولکن مرتبه اثنینیت
اولمغله آندن دخی فنا بولمق لازمدر وآنک غایتی
حبه صافی وودخالصدر فافهم جدا ●

نظم

دوشدی بر عجب سودای عشق
طولدی جسمم خانه سی غوغای عشق

عشقدر کیم قیسنی مجنون ایلدی
بونیجه غالبدر لیلای عشق

قطره موجندن غرق اولدی جهان
طاشدی دوکلدی عجب دریای عشق

اوزکه برکورداید جقمز دوشنه
عقلی آلور حیرت کبرای عشق

صورت زهد ایچره روح اولماز اید
اولمسه روز ازل معنای عشق

حقیا سم الخیاط ایچره قالور
هرکیمه آچلمسه صحرای عشق

بعده

بعد ذاکرچه بعض اخبارده الله تعالی شدت محبتله
موصوفدر فاما اکا کوره شریعتده عشق وعاشق
ومعشوق دیمك وارد اولمشدر زیرا صفات الهیه
اعتدال اوزره در عشق ایسه افراط معناسی
واردر نتکیم مروادر فاما حال انساندن افراط
وتفریطدن خالی دکلدر حتی جناب نبوت صلی الله
علیه وسلم قبل النبوه جبل حراده متألّه ایکن افراط
محبتدن قلبلرنده غلیاندن حاصل اولوب کندیلرن
طاغدن آشغه طرح ایتمك خاطره سی اولوردی
بعد النبوه بو حالت الی آخر العمر کمال اعتدال ایدی
واکا صحو بعد السکر دیرلر وبقا بعد الفنادخی
اطلاق اولنور وبو مرتبه یه وصولك ابتدا
وسیله سی مشروعاتله عمل ونوافل خیراتی

اكثار ايتمكدر زيرا بو معنى محبت حقه باعث اولور
وبو محبت دخی عبدی جانب حقه جذب ايدوب
هوى واستفراغ ارادت ومحبت وثبات وعشق
ظهور ايدوب قاب قوسين صفاته وصول •
واو ادنى ذاته دخول وآخر بحسب الغالب مقام
فرق ثانى يه رجوع حاصل اولور • انكچون معارف
حقانيهٔ مقبوله دركلرى تقوى وعمل
مشروع وسلوك صحيح اوزرينه مبنى اولاندر
والا شيطانيه دركه مضل اسمنه دائر •
واستدراجه ناظردر فاعرف • وبوندن
فهم اولنور كه ارباب سلوكه مجاهدات ورياضات
ونوافل طاعات وخيراته دخل ايدن كمسنه
جاهل محضدر حتى ديمشلر كه اكتساب واجبات

واجتناب

واجتناب محرماتدن ماعدا التعفف عن المكروهات
وترك فضلات مباحات دخى لازمدر • زيرا
مكروه ايله محبوب بريرده اولماز • وبر مباح
قطعى اولديغى صورتده دخى ضرورت مس ايدرسه
اخذ والا ترك اولنور وحتى بر حلالك خواص
رديهٔ سى اولسه اندن دخى اجتناب لابددر •
لحم بقرك اكلنى اكثار وآنك اوزرينه ادمان كبى
فاما لبنى لحمى كبى دكلدر زيرا لبن نباتات
كثيره نك خواص لطيفه سنى حاويدر انكچون
جناب نبوت لبن شرب ايتدكلرنده بركت وزياده
ايله دعا ايدرلردى خاصه سندن غيرى خود
فطرت اصليه يه دالدر انكچون ليلهٔ معراجده
شرب لبنى اختيار ايلدى • فطرت ديدكلرى

ایسه عالم ارواحده اقرار و عالم اجسامده مقتضای
اعترافی اوزره ایمان شرعی و عمل مرعی در
زیرا عالم ارواحده ایمان و کفر اعتبار اولنماز شول
جهتدنکه اوراده دعوت رسول یوقدر زیرا
دعوت و تکلیف مقام امتحاندر دکه مقام
عین خارجیده رسول معنادندر که منازعات و
مخالفات طبیعیه و نفسانیه بو مقامه مخصوصدر
انکچون امر و نهی مقام کثرتده تقسیم اولنور فافهم

نظم

نفس و طبعک ماسوادن ایتمینجه اجتناب
حضرت حقدن دل و جان ایلمز فیض اکتساب
علمکه مغرور اولمه بوله کور عین الیقین
طوتمسون زنکار پندار ایله مرآتک حجاب

علم

علم رسمی قندر و علم حقیقی قنده در
برمیده هیچ آب جاه و فیض صافی سحاب
کیمکه تعطیل ایلدی اسباب تحصیلی بوکون
قلدی ذاتن ایکی عالمده خراب اندر خراب
فیض حقدن کرنما بولدیسه حتی شکر زایت
روضهٔ جانک ابد صولماز قالور بو آب و تاب

بعده عشق الهی مزیل الاحزان اولمغله بو کتابده
دخی درج اولندی زیرا احزان ایکی دورلیدرکه
بری خلقه متعلقدر و بو مقوله حزن ممدوح
دکلدر و بری حقه متعلقدر که ممدوحدر
زیرا حق ایچون اولان حزن مقامات عالیه دندر
اشته بو رایه ناظردر کلور کان رسول
الله صلی الله علیه و سلم متواصل الاحزان دائم

الفکر • وشولکه ولد نجیبلری ابرهیم انتقال
اتدکده اغلیوب محزون اولمشلردر بو معنی
مطلق مصیبت ایچون دکلدر زیرا انبیا و
اولیایه مصائبده ترقی زائد واردر بلکه
غیری معنایه محمولدر زیرا بو موطن دنیا محل
فراقدر واجسادک باشقه احکامی واردر
وارواح جزئیه یه روح کلی یه متصل اولدیغچه
یعنی ابداندن مفارقت واصلنه رجوعه
ظفر بولدیغچه وقد وصل الاحبة وانقطعنا
موجبنجه اصله منجذب اولان ارواحدن حزن
وحنین اکسک اولماز سؤال اولنورسه که عشق
بدن ازالهٔ احزان ایدر جواب عشقله قلب مغلوب
اولوب خاطر وافکار پریشان اولور • وغم

وغصه وهم زوال بولور وقلبک محبتی نزه یه
ایسه آنکله قالور وبر دورلی حزنه واصل اولورکه
جمیع سرورلرک اصلیدر زیرا حزن حقیقی لذت
وارد سرورده اولدیغی کبی انکچون دردی
دَرمانه دکشمزلر وعاشقلر بو دردله عالمدن
بو بله کلوب کیدرلر وهرچند بی وجود اولسلر
دخی بینه دللرنده حرارت اکسک اولماز •
وخوش سوزدر که کلودع بی وجودم عشق
اودی بلسم بنم نم یاندرر • چونکه علم معلوم
هر یوزدن واصل اوله • وموطن تبدل بوله
بو احتراق قالماز بلکه رؤیت جمال ومشاهدهٔ
حق نشاط وانبساطی قلبه صبوسیوب
دائما تازه لو امیدی ای مؤمن بو موطن فراق

واخزانده اولدقجه انسانینه غربتده در کرکسه
حقه اولسون انجون دیمشلردر که انسان کامله
وهر سالکه حالت احتضارده ترقی واردر
وبعده جمیع مواطننده دخی حالی بویله در زیرا
سیر فی الله‌ه نهایت یوقدر وعلم الهی مزید اولمقد در
وانسانک جنتده آخر درجه‌سی ملکیتدر
اگرچه نعیم اهلیدر فاعرف جدا ولا یفهمه الا
الالباء

نظم

نیجه برسن یوسفه یعقوب محزون اولمشم
تا بکی سن لیلی‌یه جون قیس مجنون اولمشم
کوزلرم جیحوندن طاشقن اولبدر قیل نظر
داغ دلدن بو جکرده درد له خون اولمشم
قامتک طوباسنه بولمق نه ممکن دست رس

یایه دوندم قهر الندن بو نیجه نون اولمشم
عشقکک دریاسنه صالدم وجودم قطره سن
بطن حوته دوشمشم کویا که ذوالنون اولمشم
بن کرفتار بلا ایم کسه بلمز حالمی
یوسف مصری کبی محنتده مسجون اولمشم
باغ عمره ایرشنجه حقیقا آخر خزان
عندلیب آسا قفسده جسمه مرهون اولمشم

قیل لی من جانب الحق تعالی بعد الانتباه من النوم **کل من احسن احسن** الاول علی صیغة المعلوم والثانی علی المجهول وهو اشارة الی قوله تعالی هل جزاء الاحسان الا الاحسان والمعنی کل من احسن الی احد احسن الیه من قبل الله تعالی بطریق المکافاة فان الله لا یضیع اجر

المحسنين والله يحب المحسنين فالاحسان
مرتبة المحبوبية كالتوابية والمتطهرية في قوله
تعالى ان الله يحب التوابين ويحب المتطهرين
وذلك لان الرجوع الى الله وتطهير الظاهر
والباطن من الانجاس الصورية والمعنوية من
مقدمات مقام المشاهدة فان الاحسان هو المشاهدة
كما في قوله عليه الصلوة والسلم الاحسان ان تعبد الله
كانك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك فان من اطلع
على احد واستشرف على حاله واحاط به علما وشاهده
شهودا بينا فانه يرعيه ويحوطه فاطلق على
الانعام الاحسان فانظر ان كل من غفل عن الله وعن
الخلق فانه لا يدري ما الاحسان فمرتبة الاحسان مرتبة
عين اليقين والله تعالى كما انه عالم بكل شئ فهو شهيد

على

15 على كل شئ فهو المنعم والمحسن في الحقيقة وكل من
احسن من العباد فانما يحسن بقدر مطالعته و
مشاهدته ومعاينته فاذا خلا العمل عن المشاهدة
بطل وسقط عن رتبة القبول وكان بمنزلة افعال
الحيوانات الا ترى الى قوله اليه يصعد الكلم الطيب
والعمل الصالح يرفعه اي يرفعه الى المستوى
الاعلى فلا يكون دونه حجاب والعمل الصالح هو
ما ابتغي به وجه الله وفوقه ما كان بالله لا بالنفس
ولا شك ان النية والهمة روح العمل فلا يصعد
الكلم الا بالروح وله مراتب مختلفة في الحسن والجمال
ولذا كان العمل الحسن بعشر امثاله وبما فوقها الى ما
يعلم حده الا الله فانه تعالى يرزق من يشاء بغير
حساب وهو الذي جاوز حد القلب والروح

الشهادي الى حد الستر الغيبي والغيب اوسع من الشهادة
فكذا الاجر المضاف اليه ولذا ورد خير الذكر الخفي
وهو ما لا يعرفه الا الله فسدرته اعلى السدد كما
اشرنا اليه بالمستوى الاعلى وهو الذي لا مستوى
فوقه واليه يصعد اعمال الكمل لانهم الاخفيا ●
المقبولون المقربون في مقعد صدق عند مليك
مقتدر ● ومقام العندية هو مقام الحضور اي
مقام الذات وهو اخفى المقامات بخلاف مقام
الافعال والصفات وفي مقام الذات يتجلى الحقايق
تجليا بينا ويقال للتجليات الذاتية المناظر العلى
لان نظر القلب لا يتعلق بالحقايق الا بالتجلي
والاظهار ولا شك ان الظهور انما هو للذات
في مرائي الاسماء والصفات ● ولذا يقال ان باطن

الاشيا

الاشياء للحق وظاهرها الخلق فكان الخلق بمنزلة
المرآة للاسماء والصفات وهي للذات فاذا لا حجاب
اذ المرآة لا تكون حجابا للمرئي وانما قيل ان الذات
محتجبة بالاسماء والصفات بالنسبة الى المحجوبين
كما يقال ان الشجرة صورة النواة وعينها من وجه
الحقيقة وان كانت غيرها من وجه التعين وتلك
الغيرية لا تقدح في العينية كما يقال الولد سر ابيه
اي خرج من باطن ابيه فظهر بصورته في الظاهر
وبطن بمعناه في الباطن ولا يزال الناس يقولون
ما سوى الله فليس ذلك الا من وجه التعين المخصوص
وعوارضه اللازمة له والله مع كونه غنيا عن
العالمين فاينما وليت وجهك فثمة وجه الله المتجلي
بجميع اسمائه فمن شاهد الله في نفسه فقد

شاهد في كل شيء واليه الاشارة بقوله ما رايت
شيئا الا ورايت الله قبله • فالاشياء التي يقال
لها عالم الافاق وان كانت قبل الانسان الذي يقال
له عالم الانفس اي خلقا وايجادا لكن الرؤية متاخرة
فاعرفه ومن هذه القبلية يظهر سر المعية التي في قوله
ما رايت شيئا الا ورايت الله معه فان الذي يرى الله
قبل كل شيء يراه مع كل شيء ايضا لان كل شيء انما هو
من صور نفسه ومعه الحقيقة الجامعة •
واما قولها ما رايت شيئا الا ورايت الله بعده
فاشارة الى الانتقال من الاثر الى المؤثر الذي هو
البرهان اللمي عند القوم • نظم

آچلمز هر کسه سر الهی
کورنمز هر کوزده ذاتی کماهی

نظر

نظر قلمه یوری آب ایچره عکسنه
فلکده سیر ایدن کوردم هو ماهی
الوهیت عبودیت ندر بیل
رعیتله برابر بیلمه شاهی
نه منزلدن کلوب قنده کیدرسن
یا کلمه حقه کیدن طوغری راهی
صاقن اسمایه ایتمه استنادی
که اسمانك مسمادر پناهی
وجودی پرده سن کشف ایتدی ایسه
نه اولا حقنك غیری کماهی

رفرف شول بساط عریضدر که اوزرنده
جلوس ایدرلر نتکیم لیلهٔ معراجده سدره دن
کذر ایتمك مراد اولدقده براق سدره ده قالوب

اوزاده برلیشل دوق ظاهر اولور آنك
اوزرنه جلوس اتدیلر والی ماشاء الله كندیلر
وبو دوق كرچه احادیثده ذكر اولنمامشدر
ولكن عند المشایخ متفق علیه در وبیشل
اولدیغی نور احضره اشارتدر كه نور وحدت
زیرا جناب نبوتك صلی الله علیه وسلم امتی
دعوت وارشادی مقام وحدتده واقع اولمشدر
مقام احدلدر انكچون اتباعی چوقدر وكمال
اعتدالی شوراده معلومدر كه الله تعالی
ونفخت فیه من روحی بیورمشدر ونفخت
فیه من سری دیمامشدر لیس وحده عوام
وخواص ومطیع وعاصی برابردر وبو اشتراك
سببیله دعوت وقبول آساندر مرتبه

سرّ

سرّ ایسه خواصه مخصوصدر انكچون
حضرت نوحك علیه السلام دعوتنی قلّ قلیل قبول
اتدی زیرا دعوتی مرتبهٔ تنزیه صرفدن ومقام
سردن ایدی وبو شریعت محمدیه نك كمالی
كوركه تنزیه وتشبیهك ایكیسنی بله جمع اتدی
بو جمعده ایسه سهولت واردر زیرا خلقك
فهمنه اقربدر نتكیم قرآنده كلور لیس كمثله
شئ وهو السمیع البصیر وبوندن غیری دخی
نیچه نعوت كونیه واردر ضحك وتبشبش و
فرح واتیان واستهزا ومكر وامثالی كبی كه عماء
كونی مرتبه سندن ظهور اتمشدر اگرچه الله تعالی
غنی بالذاتدر ولكن بحسب الاسماء والصفات
مراتب مختلفه اعتبار اولنمق فی نفس الامر غناء

مذكوردى منافى دكلدر وحديث قدسيده كلوركم
سر الانسان سري وسري سره يعنى انسانك
سري سر حقك ظاهري وصورتيدر وحقك
سري سر انسانك باطني وحقيقتيدر وسر
انساندن مراد حقيقت انسانيه دركم صورت
الهيه اوزره ظاهر اولمشدر نتكيم حديثده
كلور خلق الله ادم على صورته وحقيقت
مذكوره مرتبه غيبيه دن منزله شهادته تنزلك
اتدكده الله تعالى كا جمال وجلالى ايله تجلى
ايليوب جانب شرقيسنده نور جمال وجانب
غربيسنده ظلمت جلال ابداع ايلمشدر ونور
جماله بر ملك خادمدركه اول حقيقتى حقه دعوت
وهدايت ايدر وظلمت جلاله بر شيطان حواله

قلمشدركم

قلمشدركم صاحبنى باطل وضلاله چكر وهر
كيمك كه حقنده قدم صدق يعنى عنايت ازليه سبق
اتمشدر اول ملك انى نور جمال وساطتيله حقه
جذب ايدر ووفور همت اوزرنده معراج روحانى
ايليوب وطن اصليه واصل اولور وقلب وقالبى
نورانيت بولور وهر كيمكه عنايت مذكوره
وفيض اقدسدن محروم اوله اول شيطان انى ظلمت
جلال وساطتيله باطله جر ايدوب قلب وقالبى
ظلمت ايچنده قالمغه باعث اولور اشته
قرناء سوء دن منع اولنمق معناى مذكور ايچوندر
زيرا جنك شياطينى اولديغى كبى انسك دخى
شياطينى واردركه انسانى اغوا واضلال وازلال
ايدرلر انسانك ايسه جهل وغوايته ميل زياده در

بس ادنى بهانيله نوردن ناره تحول ايدر
ومثل مشهوردركه ديرلر اوزم اوزمه كوره قرارر
يعنى صالحلره يار اولنلر صالح وفاسقلره مصاحب
اولنلر دخى فاسق اولورلر زيرا صحبت جذاب
وساريدر ورضاع تغيير طبع ايتمك مقرردر
يعنى ايونك سدى دخى ايودر زيرا ايلوكى
جميع اجزاسنه بس ايو آدمك قانى دخى سوددر
انكچون حجام نبى اولان معمر رضى الله عنه دم
حجامتى نوش ايتدى ودم نبوى اكا شربت كلدى
فامّا قنى بويله اعتقاد ومحبت ويرلمز كسنانك
سودى دخى قاندر زيرا ايديلكى جمله اعضاسى سرايت
ايتمشدر انكچون بعض علماء وعرفا كه والدهلرينك
غيريدن فى الجمله شيرخورد اولمشلردر آخر

يولره

يوللرنه كلدى واول برزخدن خلاص اولنجه زحمت
چكديلر اشته رفرف هدايه جلوس ايتمك هركسك
شاننده دكلدر والا هر كس ذات حقه مهتدى
اولوب قاب قوسين او ادنايه عروج لازم كلوردى
وبر رفرف دخى واردر كه اكا رفرف الدر والياقوت
ديرلر كه بعض اسرا اتدم جناب نبوت وجبريل عليهما
الصلوة والسلم سماء دنياده آنك اوزرنه جلوس
ايتمشلردر واوراده بعض تجليات علميه حاصل
اولدقده جبريل مغشى عليه اولمشدر زيرا انسان
وملك بلمديكى وكورمديكى نسنه يى حقيقتى اوزره
بلسه وكورسه حيرته دوشر ومتلاشى اولور
انكچون اصحاب كهف حقنده كلور كه لو اطلعت
عليهم فرارا ولملئت منهم رعبا يعنى بو فرار

ورعب حقیقت حالة اطلاعله در ● والا ینجه
محجوب وجاهللر آنلری کوروب سائره قیاس ایدرلر
ونفسلرنده فراد وقلبلرنده رعب وخوف
حاصل اولماز ● فاما سئونلرك كه علم مقدم و
تمکین قابل اوله محل خطرده بی پروا اولورلر وآنلره
مبتدیلر کبی مزید اضطراب کلمز ● وتجلیات الهیه
دخی بو نیله دد انکچون جناب نبوته وحی فجأة
کلدکده مثلا شیء اولمادی زیرا مجاهده سی سبق
ایتمشدی واول معنایه متهیئ ایدی ● وجبرئیلك
اول حالده اکا معانقه وضغطه سی کندی
روحانیتنی اکا القا ایچون ایدی ● نتکیم شیخ
کامل ایله مرید مستعد اراسنده بعض اوقاتده
جاری اولور ● یعنی شیخك مریدینه کندی نفسنه ●

ضم

21

ضمّ ایتمسی ویا خرقه سنی اکا الباسی ویا فمنی تقبیلی
ویا من القرن الی القدم نفخ نفسی آنی احیا و
حالنی اکا القا ایچوندر ● ونقد رحقایق الهیه
وتجلیات رحمانیه وادلیسه علم وعمل اراسنده
تولد ایلمشدر که علم لطیف وعمل کثیفدر ● زیرا
علم قلب لطیفك وعمل قالب کثیفك حالیدر ●
بلقیس کبی که بین الجن والانس تولد ایلمشدر ●
زیرا والده سی انسیه وپدری جنی ایدی انکچون
بلقیس صورت حسیه قبول ایلدی ولبشر اراسنده
تولد ایلدی واکر عکس اولایدی عند الجن
تولد ایدردی ● وآندن عند الانس اثر
بلورمزدی زیرا جنه روحانیت غالبدر ●
انکچون اکر ملك واکر جن لطیف اسمنده داخللردر

اکرچه هر بوینك لطافتی بر بوزده ندر زیرا ملك
نوردن و جن مارج نارددندر • و بوندن ظاهر
اولدی که علم مجرد و عمل مجرد له سالك حقه ایرمز
بلکه ایکیسنی بله جمع ایتمك کرکدر • زیرا لطیف
وکثیفك اجتماعندن آیینه ظهور ایدر • نتکیم
آیینه دیدکاری جامددن و ظهرنده اولان طلاء
اثریدن عبارتدرکه اولکیسی لطیف و ایکنجیسی
کثیفدر وشولکه علم مجرد له قالمشدر اکا اشقی
دیرلرکه طائفهٔ مذمومه در • وشولکه عمل
مجرده مشغولدر اکا زاهد دیرلرکه بو طائفه خود
بیندر خود بین ایسه حق بین اولماز و نفسله
روح بر یرده جمعیت بولمازیعنی نفسنك استقلالی
اولمیوب روحه تابع اولمق کرکدر • آیینه‌نك

طلاسی

طلاسی آیینه‌یه تابع اولدیغی کبی فافهم جداً •
للحاصل طلا قفا و آیینه وجهدر • چونکه قفا
وجهه تابع اوله مجموعی وجه اولور فاما وجه
قفایه تابع اولسه مجموعی قفا اولور بو اسیه
اهل کمال صفتیدر کلدر فاعرف قطعاً

نظم

کوکل آیینه‌سن صاف ایت تجلی ایلیه تا حق •
حقك دیدارینه طالب اولان جسمن آچی مطلق •
دلوسك راکب ذوق اولوب حقه عروج ایتمك •
بلند ایت همتی وجهه هوای نفسدن آلچق •
نظر قیل شش جهتدن پرتو شمس تجلی‌یه •
خدادن غیری وارمی برکورینور دیدیه‌یه یك بق
نه کوردسن بو جکرده داغ دردی شولکه اعماد

نه بلسون علم حالی شولکه صدکی اولدی منشق
قومزلر بزم فیضه اهل زهدی بر آیاق اصلا
ویرن عشاق حقدر فی الحقیقه مجلسه رونق
آچرلر باب حق قرع ایدن طالبلری ای حق
خدا فتاحدر البته قالماز بو قپو مغلق
افتتاح شعبانده بعد الظهر بو عبادتله
القا اولندی که اشیانک حقیقتی کمدر
بو واده کم عربیه دکه مقدار معناسنه محمولدر
یعنی اشیانک حقیقتی احدیت کثرت اعتباریله
مقداردر بدن شجره کبی که مرجع اغصاندر
ونوات کبی که مرجع بدن شجره در سؤال
اولنورسه که بدن شجره ده کثرت ظاهردر اما
نواتده نوجهله در جواب بودر که نوات جزء

لایتجزی

لایتجزی اولسه دخی بینه بدن شجره مقابله سندن
اولمغله حکما مرکب وذو المقداردر پس کثرتک
مقابلی اولان وحدت دخی کثرت حکمنده در ایچون
حق تعالیه واحد لا عن عدد دیرلر یعنی آنک
وحدتی عدد مقابله سنده اولان دخی مقداردر
حق ایسه مقدار له وصف اولنماز بلکه عدد
مقابله سنده اولان وحدتک مبدئی اولان
وحدت حقیقیه واحددر که بو وحدت مستند کثرت
دکلدر وبو مرتبه ده اولان احدیته احدیت
وحدت دیرلر واحدیت ذاتیه عین الذاتدر احدیت
کثرت یعنی احدیت صفاتیه صفة الذات اولدیغی
کبی اشته بو تقریردن ظاهر اولدیکه اشیاده ایکی
حقیقت واردر بری کثرتک مرجعی اولان حقیقتدر که

مقدار معقوله سیدر ● وبری دخی حقیقة
الحقائقدر که حقیقت مذکوره‌نك مرجعیدر
وبو حقیقت مقدار معقوله سنده کلدر ●
پس اشیانك حقیقتی مقدار معقوله سی اولدوغی
اخباردن مراد کثرت و وحدتی فرق وخلق
وحقی تمییزدر ننکیم مرتبهٔ صفاتك حکمی
بودر پس حقك غنای ذاتیسی جهتیله خلق
اوزرنده اثری یوقدر ● اگرچه رب العالمین
اولدیغی وجهدن جمیع کثراتك مرجعی کثرت
صفاتیه دردر وانسان کندنی وحقی بلمك بو مرتبه‌ده‌در
پس فکره طالوب محزون اولمسون زیرا کنه ذاته
یعنی ذات مجرده‌یه وصوله طریق یوقدر اشته
بو مسئله دخی مزیل الحزندر ● وبو جهتدندر که

ذات حقی تفکر وآندن بحث ایتمك صحیح دکلدر
وبحث ایدنلری ترك ادب نسبت ایتمشلردر ● فاما
صفات الهیه‌یی تفکر وآندن مباحثه ومذاکره
مرخص وبلکه ترغیب اولنمشدر ● پس ذات حق
لباس اسما وصفاتله بلنور وکورنور مجرد
اولدیغی حالده بلنمك وکورنمك محالدر غایة
ما فی الباب تجلی برقی دیدکلریدرکه امر آنیدر
بونکله ایسه کنه ذات بلنمك وکورنمك لازم
کلمز ننکیم برق خاطف آن واحدده ظاهر اولوب
ینه منطبق اولور وعقل آنی ادراکدن قاصردر
زیرا تجلی ذات مقابله سنده در انکچون اختطاف
ابصار ایلر وایکی آن مستمر اولسه سبب هلاك
واحتراق اولور فافهم جدا ● واعرف قطعا

نظم

اى دل مشرب صافی ایچه کور بزم وحدتده
برازخدن خلاص اول قالمه بو وادی کثرتده
هو الحی هو الباقی اودر جان ودله ساقی
انیس اولدر جلیس اولدر قو خلوتده جلوتده
نه مقداری اوله عقلك كه ادراك ایله حقی
كه سر ذاته ایرمز كشف دل بلكه حقیقتده
بو انسان بر شجردر میوه سی فیض الهیدر
بولنماز لذتی آنك نه سكرده نه شربتده
ایرسك عاقل وصله چقرسن دار غربتدن
طورسك دار محنتده قالورسن درد و حسرتده
یجرسك قاب قوسینی ایرلیشورسك او ادنایه
اولورسن حقیقا داربنده دولتده عزتده

ومن الله العون والامداد في طريق الهدى والرشاد وهو المرجع للعباد من كل حاضر وباد وردد ليلة الاثنين بعد التهجد قوله تعالى كلما جاء امة رسولها كذبوه يعني ان تكذيب الامم الرسل وورثتهم عادة مستمرة لهم اذ الاتفاق على الايمان والتصديق مخالف للحكمة الالهية لما ان القبضتين تقتضيان الجمال والجلال و اللطف والقهر والجنة والنار لكن كل من التصديق والتكذيب على مراتب بحسب مشارب الامم و تفاوت استعداداتهم فياتي النبي ومعه امته وآخر ومعه قومه وآخر ومعه رهط وآخر ومعه اولاده وآخر ومعه رجل ومعه وآخر استتبع فلم يتبع ودعا فلم يجب وذلك بحسب نورانية

الزمان وظلمته الا ترى الى عدل انوشروان فانه
من انعكاس نورانية الولادة النبوية فكان
زمانه زمان نور وجمال وجلاء بخلاف ازمنة
سائر الانبياء عليهم السلام فانهم وان كانوا نورانيين
ايضا في انفسهم لمرتبة امامتهم لكن الانعكاس
المذكور لم يظهر في ازمنتهم كما ظهر في زمان جناب
النبوة بل كان الامر راجعا الى الاستعدادات وذلك
لحكمة من الله تعالى خفية فكان من اسرار الانعكاس
زوال الظلمات القلبية والقالبية من العالم
ولذا جاء هذه الامة المرحومة اكثر الامم فكانت
صفوفهم من الصفوف المائة والعشرين ثمانين
صفا وهي ضعف صفوف جميع الامم ومن اسرار
هذا المقام ان عدد اولياء هذه الامة في كل

عصر

عصر مائة الف واربعة وعشرون الفا عدد
الانبياء في مدة ستة الف عام ففيه اشارة الى
قوة هذه الامة وان كل وارث فيهم بمنزلة نبي
من الانبياء به يقوم العالم في زمانه ويتم
نظامه وان كثر المكذبون في كل عصر من
الاعصار الى ان آل الامر الى سب الاولياء علنا
وجهارا ولذا كان ظاهر العالم على التنزل والانحطاط
جدا وان كان باطنه على ما كان عليه الى زمان
المهدي المنتظر رضي الله عنه وفيه تسلية
لجناب الرسالة صلى الله عليه وسلم في تكذيب
قومه اياه واشارة الى النصرة في العاقبة
كما قال انا لننصر رسلنا وقال وكان حقا
علينا نصر المؤمنين وكذا تسلية الورثة

ونصرتهم فظهر ان الداعي موجود في كل عصر
لكن اجابة المدعو مفقودة من حيث غلبة الهوى
والصبوة وللجهل وقد جربت من اوائل عمري
الى هذا الآن ان الله تعالى خلق في كل عصر
قائد الشر كما خلق قائد الخير واذا لم يهتدوا
بقائد الخير ضللوه فكانوا على زعمهم على هدى
من ربهم مع اتباعهم الشيطان وسدنة الاسم المضل
وفي خلال هذا الوارد طلع هذا البيت التركي
بيت امت مرحومه در خير الملل ● كلمز
اشبو امته هركز خلل ● يشير الى قوله تعالى وكذلك
جعلناكم امة وسطا ● اى جامعا بين الجمال
العيسوى وللجلال الموسوي وليس الا الكمال
فلا كمال الا لهذه الامة وهو معنى الخيرية لان

التفاضل

التفاضل في المقامات انما هو بالكمالات والمصراع
الثاني اشارة الى قوله عليه الصلوة والسلم ان
استقامت امتي فلها يوم وان لم تستقم فلها
نصف يوم ● وقد استقامت بعون الله تعالى ولذا
جاوز عمرها الى الالف فان المراد باليوم الالهي
الذي هو الف سنة كما قال تعالى ● وان يوما
عند ربك كالف سنة ● فالخلل ضد الصلاح
والاستقامة فان قلت كيف هذا واكثر الامة
اشقياء في كل عصر قلت كانت الامم السالفة
قد غيروا شرائعهم واحكام كتبهم فزاغوا عن الحق
كاليهود والنصارى في تحريف التوراة والانجيل
فانهم بهذا التحريف ظهر ضلالهم وعدم

استقامتهم على ما كانوا عليه من الاصول والفروع
واما هذه الأمة فقد حفظوا القرآن وما
بدلوا منه لا كلمة ولا حرفا وهذا يدل على
متانة اعتقادهم وصيانته واذا صلح الاصل
صلح الفرع اما حقيقة او حكما على ان الواحد
على الحق من هذه الامة هو السواد الاعظم
وليس هذا الا ببركة النبي صلى الله عليه وسلم
ثم لاح بيت آخر تركي هو هنا **بيت** نورنك
بر ذره سيد دمهر وماه ● مدحنه بردل
اولوبدر هر كياه ● يشير بالمصراع الاول
الى ان اول ما خلق الله هو النور النبوي وانما
عداه من الانوار مطلقا اي سواء كانت انوارا
ظاهرة حسية وباطنة معنوية مخلوق من

نوره

من نوره ومفاض من فيض روحه وبالمصراع
الثاني الى ان جميع الأشياء مسبحة حامدة
لله تعالى ومصلية على نبيه لان في كل منها
عرقا من عرق النور الاحمدي فانظر ان الاشياء
تنتهي في الترتيب الى العقل الاول الذي هو
الروح المحمدي فهو اول ما فاض من القلم الاعلى
الغيبي على اللوح الشهادي فهو المبدأ واليه
المعاد ومعاده الى الذات الواحدية ثم
الى الذات الاحدية التي هي الكنز المخفي فان الامر
ظهور وبطون وغيب وشهادة واول وآخر
ومبدأ ومعاد وقاب قوسين واو ادنى نجرد

وعقد هذا ● **نظم**

كلبري اي كوكل بكا يار اول

نیجه بر حق یولنده اغیار اول
رهزن حمد در بو دار و دیار
عازم رهگذار دیار اول

حرم عشقه دخوله سعی ایت
کعبهٔ وصلتی طلبکار اول

علمه مغرور اولمه عینه ایرش
آج کوزك سنده اهل دیدار اول

نظر آل بر بصیرت اهلندن
نیجه بر خوابده سن بیدار اول

چونکه بازار وجوده کلدك
وارلغی ویر یوغی خریدار اول

حتی ایر تجلی حقه
ظلمت جسمی قو پر انوار اول

م

ثم قیل لی منبع الزلال ای انت منبع الزلال
ومحل نبوع الفیض وظهوره شبه الفیض
الالهی بالزلال وهو کغراب ماء سریع المر فی
الحلق بارد عذب صاف وذلك لان العلم الالهی
کالماء المقطر من السحاب فی الصفوة والعذوبة
وقطع الحرارة والعطش بخلاف العلم الرسمی
فانه کماء البئر فمن وصل الی الزلال استغنی عن
الماء الراکد المنتن والزعاق فکذا من وصل الی
عین الفیض الالهی استغنی عن العلم الاکتسابی
ولذا قل البحث عن علم الظاهر عند اهل الباطن فاعلم
ذلك فان قلت کیف یستغنی عن العلم الاکتسابی
وعلم الحال لا بد منه کما ورد طلب العلم فریضة
علی کل مسلم قلت مرادنا من العلم الاکتسابی هو

القدر الزايد على علم الحال على انا لا انقدح فى اكتساب
العلوم الشرعيه وان كانت زائدة على قدر الحاجة
فعلم الظاهر الشرعى كال فى نفسه كعلم الباطن
المرعى ولا قدح فى الكمال الانسانى ومايؤدى اليه
نعم ان السالك يتجرد عن جميع الشواغل اثناء
سلوكه فانها تعوقه عن الوصول الى مطلوبه وتزيد
فى بعده عن الحق

نظم

كلبرى يوردلك افضل اذكار ايله
ذكر مولانك دفع وغم وافكار ايله
نيه كلدك هله بازار فنايه فكر ايت
طلب معرفتى كنديكه وار كار ايله
خانه قربا الهيده دلوسك صدرى
جاهل اولمقدن افندى يورى سن عار ايله

خواب

خواب غفلتدن اويار بلبل جانى طورمه
كلشن عشق الهيده دلى زار ايله
اولمسون پرده چشم دله جان اشبو جهان
حقيا كنديكى ديداره سزاوار ايله

وَرَدَ بعد صلوة الفجر يوم الثلثاء قوله تعالى

قل اللهم مالك الملك معلوم اولا كه بو آيت
شريفه ده بو قاچ مبحث وارد راول كيسى بودركه
عالم جمعه كوره اللهم مالك الملك دين
الله تعالى وعالم فرقه كوره رسول الله در
صلى الله عليه وسلم نتكيم قل خطابى آنى اشعار ايدر
پس عالم جمعه كوره جناب نبوته نسبت قول
اتمك ذنبدر نسبت علمكبى نتكيم كلور فاعلم
انه لا اله الا الله ذيرا الله تعالى حى بلور

فی الحقیقه الله تعالی یه دائچون واستغفر لذنبك
دیدی یعنی علم سکا نسبت اولنمق دنبدر • زیرا
بلن سن دکلسن بس بو ذنبی غفر وستر ایله •
وعلی اللهیه نسبت قیل زیرا سن صورت حقسن
وسنك یوزکدن بلن حقدر وسن دیمك محضا
تعین مخصوصه دائر بر معنادر بو جهتدن
سنك سنلکك بنم بنلکمده محودر • انکچون
حین مبایعه ده یدك یدالله در وحصانی حین
دمیده رامی الله در وسکا اطاعت بکا اطاعتدر
وغزاده قاتل سز دکلسکز بلکه الله در نتکیم
کلور فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم • وقرآنده
حتی نعلم مظهردن اولان علمدر که ظهور خارجیه
منوطدر وامتحانه مربوطدر والا ظاهر •

کوره

کوره حجاب یوقدر بلکه هر موطنده اشیا واتك
احوالی مشهوردر للحاصل عالم جمع مرتبه
جلاء وعالم فرق مرتبه استجلادر • یعنی انسان
کامل واشیا یوزی وجه فوقدر که بو وجهدن
شهود ایمکده مزید جلا واردر اگرچه هر مرتبه
جلایی شتملدر زیرا اشیانی خلق ایتمزدن مقدم
دخی حقك ذاتی ذاتنه ظاهر ایدی اکرچه اوراده
اسما وصفاتك ظهوری یوغیدی بس اسما و
صفاتك ظهوریله اولان ظهور اولکی ظهوردن
زیاده اولدی زیرا بر صورتی آیینه ده کورمك
ایله نفسنده کورمك بردکلدر زیرا کندی نفسنده
کورمك فی الحقیقه علمه راجعدر اکرچه اکا
وضوح سنظم ایسه • مثلا بر نسنه تصور •

اولندقدن صکره اول تصور عقلی یه کشف قلبی
منضم اولسه دخی ینه کشف حسّی آندن اتمّدر
انکچون رؤیت حق مرتبهٔ ربوبیّته تعلیق اولندی
زیرا مرتبهٔ ربوبیّت شهادت و مرتبهٔ ذات مرتبهٔ
غیبدر و شولکه کلور ● لو کشف الغطاء ما ازددت
یقینا ● بوندن یقینک عدم زیادهسندن کشف
و وضوحک عدم زیادهسی دخی لازم کلمز ●●●
بلکه یقین ینه اولکی یقین ایکن وضوح مزیده
حاصل اولور نتکیم دیرلرکه جمیع مراتبک اصلی
ایماندر و احساندر دیدکلری آنک مراتبندندر مرتبه
یعنی آندن اولان وضوح ایمان مرتبهسنده یوقدر
زیرا ایمان غیب و احسان شهادتدر نتکیم علم
قطعئ کعبه و عین کعبه بردر فاما عینده مزید

وضوح

32

واردر پس مشاهده علمه علمه راجع دکلدر
بلکه عینه راجعدر ● اشته بو واردندرکه
برکسه رؤیت حق علم نظرینک مزید وضوحیدر
غیری دکلدر دیسه اول کسنه طریق کشف و
تجلّیدن علم بالله یوقدر ● زیرا علم نظری نقددر
واصح اولسه ده ینه اکا عین دیمزلر بلکه علم
دیرلر زیرا عینده تفاوت اولدیغی کبی علمده
دخی تفاوت واردر ● مثلا بر مسئله یی شاکردک
فهم مسئله استادک فهم ایتمسی بر دکلدر ●
بلکه استادک علم و فهمی شاکرددن قویدر
و برکسه رؤیت مخالددر زیرا ابصارده تقیید
عادی واردر دیسه غلط ایتمش اولور ●
زیرا رؤیت ابصارده اولان تقیید امر طبیعی

ذاتی دکلدر ● بناءً علی هذا قید ازاله اولنیجق
اطلاق ظهور ایدوب رؤیت حق مطلق حاصل
اولور ● وبو مقامدندر که جناب نبوت
علیه الصلوة والسلم حالت صلوتده قفالرندن
دخی کوررلردی زیرا حضرت الهیه یه محاذات
ایله بصرلرنده ووجودلرنده اولان قید مرتفع
اولوردی اشته ذوق صحیح وبصیرت کامله سی
اولان بو معنایی انکار ایدهمز بلکه تسلیم
ایلر وبونکله ارباب قال ایله اصحاب حال اراسنده
فرق ظاهر اولور زیرا قال دیدکلری ظاهر ورسم
وعینیه ناظر ● وحال دیدکلری باطن وحقیقت
ومشاهده یه دائردر ● بو ایکی معنی میاننده
تفاوت عظیم اولدیغی خود واضحدر اشته

مسئله

مسئله تصوریه ده اولان تفاوتی بلدک که علمه
وقوت علمه دائردر عینی دخی اکا قیاس ایله
یعنی بر کمسه برنسنه یی بعیددن کورمکله
قریبدن کورمک بر دکلدر وکذلك چشمنده
علت اولان ایله حاد البصر وصحیح النظر اولانك
حالی برابر اولماز وار ایمدی بن کشفه ایردم دیمه
زیرا بلکه سنك کشفنك خیالی ویا متعلق
امور سفلیه کونیه اوله ● وکشف حقیقی
اودر که بصیرت قلبله ویا متعلق ذات وصفات
وافعال حق اوله که بوکا کشف علوی واولکی یه
کشف سفلی دیرلر که اکثر سلاك بو کشف سفلیده
قالوب معرفت الهیه دن محروم اولمشلردر
فاعرف ذلك ● وایکنجی مبحث بودر که آیت

مذكورده الوهيت تصريح اولندی زيرا مرتبهٔ
غيب وشهادتك برزخيتيدر يعنی مرتبهٔ صفتدر كه
مرتبهٔ ذات واسمايی جامعدر زيرا صفت موصوفله
قائمدر وهر صفتك براسم مخصوصی واردر مثلا
حياتدن حی وعلمدن عالم وغيريلر كبی وبو اسماء
وصفتدركه ذاته آيينه واقع اولمشدر اگرچه
محجوبلره كوره ذاته حجاب وپرده در • زيرا آنلر
يالكز آيينه يی كوردیلر آنده جلوه كر اولان صورتی
كورمزلر نتكيم نيجه لر نظم قرآنی تلاوت ايدرلر فاما
معانيسنی ادراك ايدمزلر مع هذا نظم كوزه معنايی
مدلوله آيينه در اشته اشيا ايله اسما واسما ايله
مسمی دخی بويله در واسم الله ايله اسم رحمن
احاطه وشمولده كرچه برابردر زيرا الوهيت

جميع

34 جميع موجوداته تعلق ايتدوكی كبی رحمت دخی
هر شيئه واسعه در فاما مرتبه ده بر دكلدر •
يعنی اسم رحمن مرتبه سيه دلالت ايتمز اسم الله ايسه
دالدر انكچون مرتبهٔ الوهيت ديرلر مرتبهٔ رحمت
ديمزلر پس مرتبهٔ الوهيت مرتبهٔ سلطنت كبی
اولور زيرا سلطان ورعيت بری برلرينه ارتباط
نيجه ايسه اله ومألوه وبری برلرينه تعلق
دخی بويله در وبو سر الوهيت وربوبيتدركه اسما
وصفاتی ضبط ونسب واضافاتی حفظ ايدر
والا ايش لمدعی غيری يوزدن اولور فافهم فقد رمزت
لك والعاقل يكفيه الاشارة • بعد ذا اللهم
يا الله ديمكدركه ميم حرف ندادن عوضدر وحرف
ندا يعنی اصلنده ندای بعيد ايچوندر فاما بويله

مواضعده قریب بعید منزله‌سنه تنزیل اولنورکه
بو تنزیلده قریبی اجلال واعظام وارددر مع هذا
ما بعد ندا امور خطیره دندرکه شاننه اعتنا
اولنور یعنی ایتاء ملك وامثالی حقه مفوض
اولان امور جلیله دندر بویله یرلرده ایسه
خطر تنبیه ایچون یا استعمال اولنور • ومرتبهٔ
الوهیت مرتبهٔ نسبتدن اولمغه یا دخی دال
اولدی زیرا ندا منادینك صفتیدرکه منادایه
تعلق ایدر ونسبت دیدکلری بو اثنینیتدر پس
صورتده عبدك حقه وحقیقتده حقك حقه
ندادر یعنی ندا بر اسمك بر اسمه ناظردر والا بر نسنه
کندی کندنه ندا اتمز ومعنای نداکه رفع صوتدر
معنای مذکوره دلالت ایدر زیرا اسمك اسمه

توجه

35 توجه اولنمدقجه رفع صوت اولنماز انکچون کعبه‌ده
اخفای صوت وخفض ندا اولنور زیرا مقام احدیتدر
وبو مقامك سائر فروعی غیری آثار مزده در
والحمد لله تعالی • واوچنجیسی بودرکه مالك
الملك تصریح اولنمشدرکه مرتبهٔ الوهیته مناسب
اولان وصفدر زیرا ملك مالك ومملوك اقتضا
ایدر الوهیت اله ومألوه اقتضا ایتدیکی کبی وملك
وتصرف فی الحقیقه الله تعالینکدر وعبده نسبت
اولندیغی مجازدر زیرا عبد فقیردر وفقیر مملوك
وملك وتصرفه مالك اولماز بو معنادندرکه قرآنده کلور
وانفقوا مما جعلکم مستخلفین فیه یعنی انسان هر
امرده خلیفهٔ حق ووکیل جناب رب مطلقدر پس
بالاصاله حکم مستخلف وموکلکدر خلیفه ووکیلك

بالتبعیه در انکچون ولی غنی اولسه ملك اللهكدر
دیكله آندن زكوة ساقط اولماز بلكه حقك
مالندن امر حقله زكوة ویرركه بو وجهله
اكا غنی دنلمز زیرا مال اللهكدر پس غنی اولان
حقدر وعبد فقیر خلافت حقله متصرفدر
وعبده مضاف اولان امورك جمله سی بویله در
اكرچه محجوبلر اندن غافللردر وشیخله
مرید دخی بویله در یعنی مرید خلیفه اولسه دخی
ینه مال وحالی شیخه مضافدر انكچون شونی
شیخه تملیك اتدم دیه مز زیرا اول نسنه اولدن
دخی شیخك ملكیدركه شیخ مظهر حقدر
وملك بو جهتدن اكا نسبت اولنور والا ملك
الله ك ومالك حقیقی حقدر وبزم زمانمزده

بو مسئله

36

بو مسئله دقیقه یی دكه مریده تعلیم ایده مدك
زیرا قابلیت وقوت فهم یوقدر وسلطانك
توجیهی تملیك صانورلر مع هذا سلطانك
برانی اغنیادك مداخله سنی قطع ویدمبطله سنی
دفع ایچوندر والا اكر اول نسنه اصلنده شیخك
ایسه مرید آنی بطریق الخلافه ضبط ایدر پس
مرید بر نسنه یی كندنه نسبت اتمك شركدر
انكچون زید زینبی رضی الله عنهما جناب نبوته
تسلیم اتدی وبنم دكل بلكه سنكدر دیدی
نتكیم سوره احزابده مذكوردر وبو بر مقام
هائلدركه دكلده ضعیف بو مقامه اولماز
نظر ایله كه حضرات انصار رضی الله عنهم خاتونلرنی
تطلیق ایدوب بعد العده مهاجرین حضراتنه

رضی الله عنهم تزویج ایتدیلر بو معنایه ایسه کمل
اولیادن غیریسی قادر اولمازنیجه قادر اولور که
منازعهٔ نفسانیه وطبیعیه اکا مانعدر پس
اهل تزکیه عندنده سهل وعزیز یاننده صعبدر
وشول کسه که نفسک اوصافندن فنا بولمشدر
نفس ومال وحال قیدندن دوشمشدر والعیاذ بالله تعالی

نظم

وجود اوصافنی عشق اودنه یاق
بزی یارب فنا اهلندن ایله هو
بوزهره کوندر احسانکله تریاق
بزی یارب دوا اهلندن ایله
خزانه ایرمز ایسه باغ صورت
بهار معنی یی کورمز او البت

میسر

میسر ایله ذات پاکی رؤیت
بزی یارب لقا اهلندن ایله
نصیب ایت فیض رحمتدن زلالی
چقر دریای حکمتدن لآلی
فنادن صوکره سکا ایله مآلی
بزی یارب بقا اهلندن ایله
کریما اولیایه ایله پیرو
غضب قلمه رحیما قولدرک سو
نما ویر فیض احسانکله نونو
بزی یارب عطا اهلندن ایله
بو حقی نک قبول ایله رجاسن
ایرشدر ذروهٔ عرشه دعاسن
اکر وار ایسه عفو ایله جفاسن

• بزی یارب وفا اهلندن ایله
بعد الاشراق بو مصراع لطیف وارد اولدیکه
ع خوابه وارمق خوبدر اماکه بعد الانتباه
بو راده انتباه ایکی معنایه محمولدر بری صلوة
تهجد ایچون منام حسیدن بیدار اولمقدر وبری
دخی جواب غفلتدن اویانمقدر پس اولکی کوره دیك
اولورکه قیلوله اتمك کیجه احیا ایدنه کورهدر
نتکیم عادت سلف صالحین وبلکه سنت سید
المرسلیندر • وختم الاولیاء رضی الله عنه بیورمشدرکه
سنن نبویه نك جمله سن احیا اتدم همان برسنتی
بندن فوت اولدی واول سنت بودرکه جناب نبوت
کریمه سی فاطمه رضی الله عنها خانه لرینه قیلوله اتمکه
ایهدردی بنم ایسه قزم ودامادم اولوب خانه لرینه

قیلوله

قیلوله اتمك میسر اولمدی یعنی کوچه قزلری اولدی
ولکن قبل التزویج انتقال ایلدیلر اشته بو تقریردن
ایکی فائده حاصل اولدی فافهم جدا • وختم
الاولیادن سنت مذکوره فوت اولمق غیرت الهیه
بابندندر • جناب نبوتك مقام وسیلیه وصولی
دعاء امته منوط اولدیغی کبی که بو دخی باب
مذکوردندر فاعرف جدا • وبوندن فهم اولنیدیکه
احیاء لیل ایتمیندر ایچون قیلوله یوقدر • زیرا
قیلوله بقیهٔ منامی تکمیل وتمامیدن حاصل
اولان فتوری ازاله وتجدید نشاط ایچوندر
غافلده ایسه بو معنی مفقوددر وخواب خواب
اوزرنه اولمق تغلیظ حجاب وتکثیف طبعه
باعثدر انکچون تقلیل غذا وصمت وخلوت

وسهر وامثالی ایله ریاضت ومجاهده ایدرلر
تاکه ترقیق حجب ایله مطالعهٔ عالم غیب اتمك
میسر اوله تنکیم شروطك بعضیسی وسیلة المرام
نام کتابمزده مشروحدر **وایکنجیسی** کوره دیمك
اولورکه کرچه منام حسی خوشدر زیرا سبب
راحتدر فاما خوش اولدیغی غفلتدن بیدار
اولدقدنصکره در پس شول کسنك که چشم
جانی بیدار اولمشدر اکا نه خواب قیوسیدر
بلکه خوابی ترك ایدوب دیدهٔ دلی ایقاظه چالشمق
کرکدر زیرا ظاهر نقصان بولمدقجه باطن کمال
قبول اتمز یعنی احوال بدنیه وامور جسمانیه زبون
وضعیف اولمغه محتاجدر تاکه حالات روحانیه
وتجلیات رحمانیه غالب وقوی اوله الحاصل

حسبله

39

حسبله معنی بر یرده جمع اولماز ومجازله حقیقت
ازدواج بولماز ومشرق ومغرب برارایه کلمز
پس ترك ونخیشنی اهلی اولمدقجه وجود باقی آله
کرمز وطالب مطلوبه ایرمز ودیده جمال محبوبی کورمز

نظم

یا الهی خواب غفلتدن اویار چشم دلم
شیشه صافی کبی پر نور قیل آب وکلم

دور قلمه بنده کی هرکز حریم قربدن
دامن مقصوده بولسون دسترس تاکه الم

فیضك ایله مزرع حالم بولا نشو ونما
خرمن عمرمده زیرا یوقدر اصلا حاصلم

دوشمشم بو دار غربتده زیاده وحشته
مونسم اول راه وصلکده بکا کوستر ایلم

درد ومحنت یا ینی چون چکمکه یوقطاقتم ●
بو امانت باری وجندن بو کلمشدر بیلم ●
● حقیا طوغرندی تیغ غمله بغرم پاره‌سی
● بلکه هر پاره‌سی اولدی نیچه یوز بیك دلم

ورد بعد التهجد قوله تعالى ● وله ما سكن في
الليل والنهار اى جميع ما اشتمل عليه الليل و
النهار وهو المخلوقات كلها فيسمع دعاءها
ويعلم احوالها وما يتعلق بها وفيه تنبيه على
مقام الحضور والمراقبة واشارة الى ما سكن في
ليل الذات وهو صاحب او ادنى ولذا يقال له الذاتي
والى ما سكن في نهار الصفات وهو صاحب
قاب قوسين ولذا يقال له الصفاتي والذي يجمع
بينهما ذاتي وصفاتي وهو الاكمل لما انه ذو الجناحين

فان

فان قلت اليست الصفة مع الموصوف قلت فرق
بين المقامين فصاحب الصفة محجوب من الذات
عروجا ومع الذات نزولا فالاعتبار الاول
دون الثاني ولا يصح الارشاد الا بعد النزول
فان صاحب قاب قوسين عروجا محجوب وصاحب
او ادنى سكران وصاحب قاب قوسين بعد او
ادنى اهل صحو واهل فرق مقبول لانه فرق ثان
واما الفرق الاول ففرق مردود لانه فرق العوام
الغافلين المحجوبين وقوله تعالى الم نشرح لك صدرك
اشارة الى جمع الجمع اى الجمع بين الجمع والفرق والله
الهادى ● الى هذا المقام العالى ٥ ●●●

لا اله الا الله حرف لا ليس من حروف التهجي
في الاصل بل هو حرف من حرفين اللام والالف

وهو اشارة الى الالتفاف بين الظاهر والمظهر
وتعانقهما بالتجلي والظهور فاللام اشارة الى
المظهر في المرتبة الوسطى وهي المرتبة الارواح النورية
والالف اشارة الى المبدأ الاول واخر لاولية مرتبة
الارواح بالنسبة الى العين الخارجي وكان المجموع
بمعنى النفي لان الوجود الكوني بالنسبة الى
الوجود الوجوبي بمنزلة الظل من المظلول ●
ولا شك انه لا وجود للظل في جنب وجود المظلول
بل هو عارض معدوم فاذاً لا وجود لما سوى الله
في الحقيقة ● فان قلت فكان من شان المقام
ان يقال لا موجود الا الله قلت لما كان هذا
المعنى خفياً غائباً عن ادراك اكثر العلماء فضلاً
عن غيرهم من الاميين الجهلاء ● اقيم نفي المعبود

بالحق غير الله مقام نفي ما سوى الله فانه اذا لم يكن
معبود حقيقي غير الله لم يكن موجود حقيقي غيره
اذ لا يطاع في الملك الواحد لسلطانين ووجود
الرعية عند وجود السلطان لا ينفك بل يجب السكوت
عنه فمن شاهد بنظر الجمع لم يشاهد وجوداً غير الله
ومن شاهد بنظر الفرق لم يعترف بمعبود غير الله
فهو المعبود المقصود الموجود فاعلم ذلك تسلم
عن المهالك ● ثم انه لما كانت في مقام التوحيد
صعوبة جداً لم يقل لا اله الا الذات الاحدية
بل اثبت مرتبة الالوهية حسبما دلت عليها
الجلالة فان الذات مستجنة في الغيب وهو الكنز
المخفي ولا ظهور لها الا في مرآة الاسماء والصفات
ولذا كان متعلق العلم مرتبة الالوهية لا الذات

الاحدیة لان الغیب لا یدرکه العقول ولنا عبودیة
فی مرتبة الالوهیة وعبودة فی مرتبة الالوهة یعنی ان
العبودیة فی مقابلة الالوهیة الصفاتیة والعبودة
فی مقابلة الالوهة الذاتیة لان الانسان مظهر الحق
فذاته ناظرة الی ذاته وصفاته ناظرة الی صفاته
فلا قیام ولا حرکة الا بالله فافهم جدا

نظم

ظهور ذاته اسما اولدی مرآت
کورنمزدی بو مرآت اولمسه ذات
اکرچه آیینه یوزنك کورینور
ولی یوز بر در آنده ایکی هیهات
بو وحدت جامنی نوش ایلین دل
ایدرمی وحدت ایچره کثرت اثبات

تعین

تعین چشم جانه اولدی پرده
اکرچه کوسترر سرینی آیات
ایرلمز عینه عاشق اولمینجه
طوتالم حقیا علم اوله قات قات

نظم

کچر سوادن ایچنلر شراب توحیدی
ایرر صفایه بولان فیض باب توحیدی
اراده ایلین انفاس پاکی عاشقده
هوای هوده بو کون آسیاب توحیدی
مقدم اولمسه کر اعتقاد وحدت حق
نیجه آچردی بو دل قفل باب توحیدی
کلورمی خاطره ذره دکلو سالکه وجود
شهود حق بلنه آخر مآب توحیدی

قونلسه جمله اعمال خیر میزانه
آغر چکوینه کفّه ثواب توحیدی

قیاس ایلمه زنهار غیره ای حق
بو بزم معنیده شول فیضیاب توحیدی

رسم لی لیلة الاربعاء بخط غليظ قوله

الم يان ليحيى لك ان تؤم اى قد حان لك ان
تؤم امامة ظاهرة وباطنة وكل من هاتين
الامامتين قد اشرنا اليها في بعض كتبنا
والاوجب كتم الاسرار واخفاء الاحوال فان الامر
سواء كان انفسيا او آفاقيا اذا لم يكن وقت
ظهوره يجب ستره على ان بعض الاسرار لا يفشى
الى اخر العمر فان العهد ماخوذ على الكتم سواء
كان اهالى الزمان على صفة القبول او على وصف

الرد

الرد والله الستار وباخلاقه يتخلق الاخيار
ويجرى الخلف على سيرة السلف واعلم
ان عالم الآفاق لا يطرد مع عالم الانفس فقد
كان في آخر المائة الاولى واول المائة الثانية
من يجدد الدين في باطنه ولم يظهر في الظاهر
من اثار العدل والنظام الا القليل اللهم
الا ان يكون في ناحية اخرى وقلما يتفق النظام
ظاهرا وباطنا كما في ازمنة الخلفاء الاثنى
عشر فان قلت كيف يفسد الظاهر مع صلاح
الباطن قلت الا ترى الى المريض فان الانحراف
انما هو في المزاج لا في الروح فانه برئ من
الانحراف بل كلما ضعف الظاهر قوى
الباطن ولله تعالى اقطاب في الارض في

كلّ عصرٍ من الاعصار وهم على ضدّية اخلاق
اهل العصر فانّ الناس كلّما انغمسوا فى الشّهوات
وغاصوا فى بحر الهوى ازداد مجاهدات اهل الهدى
ورياضات ارباب العفة بطريق المقابلة فانهم
على مضادّة الجمهور دائماً ولولا ذلك لزال الرّوح
عن الجسد وخرب البدن بفقد الفيض والمدد
ونعم ما ينقل من لقمان رضى الله عنه انّه لما قيل
له من اين تعلّمت الادب قال فى جوابه من تارك
الأدب وقال بعض مشايخ المغرب اعلنوا ذكر الله
وطاعته اذا رأيتم الفسّاق يعلنون المعاصى
وهو كلام حق وقول صدق وان كان لا يهتدى
الى سرّه اهل الباطل والكذب ولذا يمنعون
عباد الله من الاذكار والطّاعات ويزعمون

انهم

انهم على هدى من ربهم فى ذلك كلا بل هم على
هوى من النّفس وضلال من الشّيطان اولئك
الّذين لعنهم الله فاصمّهم واعمى ابصارهم يعنى
انّ الاصمام والاعماء من آثار لعنهم وطردهم
من مقام القرب فهم ابالسة فى صور الاناسى
فوجب على عباد الله الصّالحين ان لا يستمعوا
فى صور الاناسى الى اقوالهم ويتعوّذوا بالله من
سوء افعالهم لانّ المهتدى لا يستمع الى الدّجّال
وان موسى لا يصغى الى فرعون وانّ المحمدى لا يلتفت
الى مثل ابى جهل ومن الله التّثبيت على قدم التّوحيد
ومنه التأييد فى كل آن جديد

نظم

حمد الله كه اولوب فضله مزيد

اهل توحیدی ایلدی تأیید
ایلیوب اهل دله دفع لواء
چقدی افلاکه صدای توحید
مجلس انسه کلدیلر عشاق
اولدی وحشتله اهل زهد طرید
خانقاه طریقت علیا
هر عصرده بنا اولندی جدید
حقیا آغلمز ارباب دل
بلکه هر دمی اید دیو زینیك عید

قوله تعالی فتمثل لها بشرا سویا یعنی جبریل مریم علیهما السلم صورت بشرده تمثل ایدوب ونفخ روح ایلیوب اول نفخدن حضرت عیسی علیه السلم تکون ایلدی چونکه وجود عیسی شهوت

طبیعیه

طبیعیه دن اولمدی بلکه صورت بشرده تمثل بابندن اولدی لاجرم طبیعت اوزرنه غلبه ایله قیام بولدی واصلی روح اولمغله احیاء موتی قلدی زیرا روحانی نك اثری حیاتدر بو وجهدن سامری معدن الحیوة اولان جبریلك اثر فرسندن بر قبضه تراب اخذ ایدوب تصویر اتدوکی عجل اوزرنه دمی ایدیجك اول عجل حیات بولوب اندن خوار صادر اولدی وحیات حقیقیه غالب اولان اوزادك حالی دخی بویله در یعنی آنلرك اثرلری دخی حیاتدر نتکیم مریض اوزرنه نفخ اتدکده حیات تازه حاصل اولور اگرچه فی الحقیقه نفس الله تعالی نکدر اینچون اصحاب انفاس اولنلر نفسی کندیلرندن بلمزلر بلکه نفس حق

اولمق اوزره نفخ ایدرلو بلکه نافخ دخی حقدر
عبدك میاننده همان بر محلیتی واردر وبو مرتبه
صبغ معنوی ایله حاصل اولور • ایچون همت
دیدکلری نسنه هر کسده تأثیر ایتمز. نظر ایله خال
زکریایه علیه السلام خاله مریمه نظر ایدوب باطنی
اول حال الله نصبغ اولمغله حضرت یحیایه علیه السلام
اول وجهله علوق واقع اولمغله بحسب السریان
یحیی دخی مشرب وهیبت وجلال اوزره ظهور
اتدی ایچون کریان اولوب کوزر اصلا کلمزدی •
مشرب عیسی ایسه اکا مخالف ایدی که مشرب
انس وجمال ایدی وهر نبی وولی که عالمه کلدی
مشرب مخصوص اوزره تعین بولدی وکمال اعتدال
جناب نبوته صلی الله علیه وسلم مخصوص اولدی

احوال

افضل الانبیا واکمل المرسلین اولدی • بو رادندر که
ذروهٔ جنت عدن اولان مقام وسیله یه
وصول الله امتیاز تام بولدی وطوبی دخی محمدی
المقام اولوب غرف اهل جنته آندن بر دنهال
تقسیم اولندی دنیاده بحسب الحالات معارف
الهیه تقسیم اولندیغی کبی • وبوندن فهم
اولندی که ظاهر بر اولدیغی مظهر دخی بردر که
سائر مظاهر آنك شعبه لریدر نجوم زاهره
قمرك شعبه لری اولدیغی کبی • نظم

روضه که یوز سورر نسیم صبا
دل اولوب مدحت ایدر تازه گیاه

اوزکه معراج برین ایتدك کیم
حقه حق اولدی یا نیجه همراه

آغلدی فرقتکله روی زمین
کل صد برك اتدی یوزنیك آه
حقئ مجرمه شفاعت قیل
تا یوزندن یونه بو کرد کناه

رؤیت معلوم اوله که رؤیت ایله علم
اراسنده فرق واردرکه هر رؤیت مرئینك
بطریق الاحاطه علمنی اقتضا اتمز انکچون
لا تدرکه الابصار یعنی ابصار حقی کورسه ده
ینه احاطه اتمز زیرا حق تعالی محیطدر محاط و
محصور دکلدر بو جهتدندر که بر نسنه یی
انسان کوروب طوردغی ینه علمی آنی احاطه اتمز
وکنهی ایله بلمز والا کندی نفسنی دخی بلمك
لازم کلور مع هذا کندی وجودنی کوردر

ولکن

ولکن اکا علمی لوازم و عوارضیله در یوخسه
حقیقتی ایله دکل انکچون بعض کبار من عرف
نفسه فقد عرف ربه مقاله سنی شرطیه صورتنه
قویوب لکنه لم یعرف نفسه فلم یعرف ربه
دیمشلردر پس منفی اولان کنه معرفتدر یوخسه
بعض لوازمیله دکل والا انسان جاهل مطلق
اولمق لازم کلور نعم جاهل اولمسی ماسوایه
کوره در نتکیم انه کان ظلوما جهولا آیتنده
ذاهب اولمشلردر پس بو جهولیت ماسوایه
تعلق ایدیجك ظلومیت دخی نفسه تعلق ایدر
ونفسنه ظلم اودر که هواسی موضعنه هدی
وبعدی محلنه قرب ومجازی یرنه حقیقت
وخلقیتی مقامنه حقیت وضع اولنه

وبر ظلم نفس دخی واردر که بو مذکورلك
مقابلیدر نتکیم عاصی اولانکسیه کندی
نفسنه ظلم ایدر دیرلر زیرا وبالنی چکر و آندن
زحمت کورر و رؤیتك بر معناسی دخی بودر که
کوردیکی نسنه‌یی تشخیص و تمییز ایلیه مثلا
پادشاهی تبدیل جامه‌ده کورمکله هیئت معتاده‌سی
اوزره کورمك برابر اوله والا اکا مشاهده
دیرلر پس هر مشاهده رؤیت اولماز ایچون
حق تعالینك جمیع خلق آثار و انوارنی کوررلر
ولکن خواص اولنلر هم کوررلر و هم بیلورلر
عوام اولنلر ایسه کوررلر ولکن بیلمزلر و بو
مقامه قریبدر که بعض علماء عقلا بعض
مسائل اثبات و تحقیق ایتمشلردر که حقائقه

موافقدر

موافقدر ولکن کشفه مقارن اولمدیغی جهتندن
من وجه مجروحدر اهل حقائق ایله معتزله میاننده
اولان بعض موافقات کبی که بو راده قلمه کلمز
کویا دمیة من عنبر دام وکیفما اتفق قبیلندن
اولور اکا ایسه اعتبار یوقدر اشته مرشده
مقارنت و اذنلری کامله خدمت مشاهده
و رؤیتك مجموعنی تحصیل ایچوندر زیرا مبتدی
اعمی کبیدر که بصیرتی کشاده اولمغه علاجه
محتاجدر وخیره چشم بی کحال روشنا اولمز
چونکه بی بصردر دریاده ماهی کبیدر که صو
ایچنده صویی کورمز و بیلمز و صوقنده در دیو
طلب ایدر ای نیجه مفلسلر خانه‌لرینده دفینه
واریکن بیلمزلر و ضرورت چکرلر ومشهوردر که

سلطان محمود غزنوی برسائله بر مطبوخ تاوق
ایچنده بشیوز فلوری ارسال ایدر سائل دخی
اول تاوغك قولنی وقنادن اكل ایدوب بشیوز
فلوری یی مشتمل اولان كوده سنی بلمیوب ایكی درهمه
بیع ایدر داشته جهلك غایتی بودر پس علم مقبول
وجهل مقبول لازمدر • فاعرف جدا

نظم

بلدكی كندی ذاتكی ای بی خبر ندر
درج وجود ایچنده كی در وكهر ندر
مهمان ایكن بو خانه ده ده جناب حق
یا حقه قواریله بو امر سفر ندر
سالكلرك سلوكنه انجام وارمیدر
تا غایتنده اهل دله مستقر ندر

محراب

محراب معرفتده امام اولدكه ایسه كر
عثمان ندر بلدك افندی عمر ندر
تخمیر طینته ندن ال اوردی قبضتین
بو نفع ایچنده آدمه بو نجه ضرر ندر
حق صفای خاطری كوز آیینه یر بق
شمدنكری دورنك ایچنده كدر ندر
قال الله سبحانه • وتولى عنهم حضرت
یعقوب علیه السلام اخوان یوسفدن بعض سوء خبر
اشتدكده آنلردن اعراض وبیت الحزنه اقبال
ایلدی • وقال یا اسفى على یوسف ودیدی كه ای
بنم یوسفم اوزرنه اشد حزنم كل وحاضر اول
دیو وقتكده • سؤال اولنورسه كه مصر له
ارض كنعان اراسی سكز مرحله یر ایكن یوسف

کندنی پدرنه نعجب تعریف ایتمدی جواب بودرکه
بو مقامده کرچه ظاهرا قطع رحم کبی کورنور
فاما وما فعلته عن امری موجبنجه یوسف اول
معامله یی قصداً ایتمدی بلکه مأذون اولمدیغندن
ناشی ایدی پس مقتضای امر و حکمت اوزرنه جاری
اولمشدی وانبیا واولیانك بو مقوله امور خفیه سی
واردرکه اوراده قیاس عقل تمشی ایتمز بو جهتدن
سکوت لازمدر وحضرت سلیمانك علیه السلام
طلب ملکده لا ینبغی لاحد من بعدی دیدوکی
دخی قبیلندن مذکوردندر زیرا بو معنی داعیه
سلیمانیه دن ناشیدر منشأ داعیه الیسه
القاء الهیدر وابیضت عیناه من الحزن و
یعقوبك دیده لری بکایی موجب اولان حزندن

مبیض

مبیض اولدی زیرا کوزده یاش متکثر اولدقده
سواد عینی بیاضه قلب ایدوب عمایه سبب اولور
نتکیم حضرت شعیب علیه السلام محبت الهیه دن
زیاده کریان اولوب اخر اعمی اولدی ولکن حضرت
یعقوب فارتد بصیراً موجبنجه مردود البصر
اولدیغی کبی شعیب دخی بینا اولدی پس شعیب
ویعقوبی عما ایله وصف ایتمك مدت معلومیه
کوره در ابدی دکل سؤال اولنورسه که یعقوبك
بکاسی عجبدر زیرا یوسف ایچوندر شعیبك بکاسی
کبی محبت الهیه اوزرنه مبنی دکلدر جواب بودرکه
بکاء یوسف صورتا فراق یوسفه دائردر
فاما معناده فراق مشاهده جمال الهیه ناظردر
زیرا یوسف مظاهر جمال مطلقه نك بر مظهر

اکمل ایدی پس مظهری فقدان اتمك شهودی
مستلزم اولدی ● وجناب نبوتك صلى الله عليه وسلم
فرزند کرامیدری ابرهیمك رضی الله عنه فراقی اوزرنه
محزون وکریان اولدقلری دخی موطن بشریتك
حکمی اولدوغندندر ماعدا اسرار خفیه یه مشتملدر که
وقوفی خواص ناسه موقوفدر ● فهو کظیم پس
یعقوب اولادی اوزرنه غیظدن مملو اولوب اول
حالی قلبنده امساك ایلمشدر حتی عماسنك بر
وجهی دخی بو معنی ایدی یعنی اولادی فراق یوسفه
سبب اولملریله آنلرك یوزلرنه نظر اتدکجه حزنی
افزون اولوردی پس بو معنی اعمی اولماسن اقتضا
اتدی وانبیاده اعما اولدیغی کبی اسحق ویعقوب
وشعیب کبی اشراف قریشده دخی واریدی ● عبد

المطلب

51 المطلب وامیه وزهره ومطعم کبی وصحابه ده
بسیار در عباس وابن عباس وحسان وابن ام
مکتوم وابن عمر وعقیل وسعد بن ابی وقاص وجابر
وامثالی کبی رضی الله عنهم ● وخبرده وارد
اولمشدر که ابتدا وجه باری تعالی یه نظر ایدنلر
اعمالردر زیرا دنیاده نظردن محروم اولانلری تقدم
رؤیتلرنی مستلزمدر ● وبونده اشارت واردر که
عینی کورنی فنا بولمدقجه شهود جمال مطلق حاصل
اولماز وعند الامتحان تأسف وبکاء امر اختیاری
دکلدر بلکه توجه جلالك مقتضاسیدر اشته
عارفلر بویله دردله کریان کلوب کریان کیدرلر
وبویله اولدقلری مقامات عالیه دندر ● بعد ذا
دمعله بکاء اتمك عالم طبیعی یه متعلق اولان

اوصافندن بیرادوامك بكاسی صوراصلیه‌لرینی
اورزنه اولدیغجه بلادمع در اكرصورجسدیه‌ده
تمثل ایدرلرسه بحكم الصوره دمعله بكا ایدرلر
زیردمعله بكا ایتمك صورت طبیعیه‌نك لوازمندندر
وبوندن ظاهراولورکه جبریلك علیه السلم صورت
اعرابیده وودحیه‌ده تمثللری جمیع اجزاء انسانیه
ایله تمثلی موجب دكلدر فافهم جدا • وحدیثده كلورکه
جبرائیل ومیكائیل حق تعالینك مكرینی خوفندن بكا
ایدرلر یعنی اكر تمثل حالنده بكا ایدرلرسه دمعله
والا بلادمع بكاء ایدرلر وحدیث مرفوعده كلمشدركه
سمایه عروجده ارض بنم فراقمدن اغلیوب آنك
یاشندن لصف دیدكلری اوت بتدی یعنی شول
اوت كه سركه ایله اكشی سن ایدرلر • وحین

عروجده

عروجده عرقلری وجه ارضه دوشوب آندن
قرمزی كل بتدی • وعلماء دیمشلردركه بومعنی
جناب نبوتك من عندالله اكرام اولندیغی فضائل
كثیره وجلیله‌دندر امر یسیردر زیرا حق تعالی
عندنده رفعت منزلتی وعلو مكانتی وعظم شاننی
واردر • وبومقامده ندركه كل وامثالی دایحه‌دار
سنبله‌لرشتم اولندیغی وقتده معنای مذكوری
مطالعه ایدوب صلوات شریفه كتورمك
كركدر • اللهم صل علی سیدنا محمد الذی
عظم عندك قدره وامتلأ من علمك صدره

نظم

رخ نمای مصطفای خوبدر دیدار كل
كیم درندن درلیوب كوستردی یوز رخسار كل

خار حولی وار در جسم کله بو باغده
امسون تا دست قهر روزکار آزار کل

شم بوی جانفزای حضرت استرسك دلا
موسم کلده چو بلبل اوله کور وار یار کل

سیم اشکی ویردروز کلدن آل خالص زری
کر تجارت جو ایسك بر سوددر بازار کل

حقیا تأثیر سر صبغة الله اولمسه
دنك ویرمزدی بو دکلو دوی آشنا کل

بعد ذا ارواح جزئیه نك والدی روح کلیدر و
اولادك والده اولان حنیندن والدك اولاد
میل واشتیاقی زیاده در زیرا شیئك کندی
نفسنه حنینی بابندندر شول جهتدنکه والد
اولاددن دکلدر فاما اولاد والددندر فافهم جدا

اشته

53

اشته بو سره بناءً درکه والد و اولاد میاننده
بری برینه آرزو و اشتیاق واردر و فراقدن
متألم اولوب آهدن غیری کریان اولمق دخی
اقتضا ایتمشدر و آنی اکا که اصلدن دور اوله
و وطندن انقطاع بوله ● حدیث
قدسیده کلورکه الصوم لی وانا اجزی به ●
معلوم اولاکه صوم صمدانیت دیدکاری صفتدر
و بو مرتبه فی الحقیقه الله تعالی‌یه مخصوصدر
ولکن عبدك بو صفتده مدخلی واردر شول
جهتدنکه طعام و غدادن امساك ایدر اکرچه
فی الحقیقه استغناسی یوقدر زیرا نفس حیوانیه
و نباتیه سی غدا ایله قائمدر ● وشول کسه‌لرکه
جذبهٔ قویه یوزندن ترك غدا ایتمشلردر ●

امر عارض اله در ابو عقال مغربی کبی که درت
سنه مجذوب اولوب افطار ایتمدی وامساک
اوزرنه توفی ایتدی ● وحضرت ادریسک علیه السلام
مزید ریاضتده حالی معلومدرکه اون التی سنه
اکل وشرب ومنام ایتمیوب بالآخره روحانیته
ملتحق واهل ملکوته متصل اولدی وجزاء صوم
ذات حقه نسبت اولنمق شاننه مزید اهتمامه
بناء در ● وبوندن ظاهر اولورکه اجر صوم
قیامنده خصمایه دفع اولنمیه اکرچه بعض
علماء دفع اولنور دیمشدر سائر اعمال کبی ● وبو
معنایی تأیید ایدر شول قول که حدیثده مذکوردر
آنک جزاسی بن اولورم دیو تاویل ایتمشدر نتکیم
تجوع ترائی تجرد تصل مقاله سی دخی آنی تأیید

ایدر

ایدر حق ایسه اختصاص بابندن هرکسه میسر
اولماز نتکیم وانا اخترتک ودخی واصطنعتک
لنفسی وامثالی کا دلالت ایدر زیرا حقک خواصله
اولان معامله سی عوامله اولاندن اعلادر ●
وحدیث مذکورده صومک مطلقا مزید فضلنه
اشارت واردر زیرا محسن اخلاق ومقرب رب
خلاقدر بو سببدن طائفه صوفیه عسکر الله
ذکرهم صومی دائما غذاء روح ایتمشلر ● وترک
وتجرد طریقنه کیتمشلردر ● وآنلره صوم دهر
خصوصنده دخل ایدن دهریدر زیرا صوم
دهر مجاهده قویه یه دائر بر معنادر خصوصا
که سلف صالحیندن چوق کسلر تمام عمرده
ایام منهیه دن غیریده افطار ایتمشلر ● والی

الصباح کیجه لری تماما احیا ایلمشلردر ● زیرا
احادیث نبویه ده اولان اختلاف تفاوت مشاربه
ناظردر بو جهتدن هر کسك حالنه ارشادات تلو
یس صوم دهر دکل بلکه صوم وصاله قادر
اولانه بله منع یوقدر مکرکه افراط اوزره
اولوب تضعیف بدنه باعث اوله زیرا بو خصوصده
اولان نهی شفقته حمل ایتمشلردر بو سببدن
آنلر که وصاله تاب وتوانی اوله زجر اولنمادی ●
زیرا بو مقوله امور اعتداله ناظردر ● یعنی
افراط اولمیجق هر وجهله رخصتدر فاعلم ذلك
واعمل ● ان لم تکن من اهل الکسل ●
بعده امساك معنوینك آخری عیددر که لقاء الله در
وعید دنملك بدنی اوزره عوددن اوتوری در ●

زیرا

زیرا امرده ورید رخطی کلدر یعنی واردات الهیه
وسیر فی الله نهایت یوغیسه دخی مقامات
متناهیه دد وتناهی آخرك اولکه التقاسیدر ●
اشته لقاء الله بویله در که مرة بعد اخری عودت
ایدر اکرچه اهل جنتدن برصنف وارددر که الله تعالی
آنلردن اصلا مستتر اولماز بو معنادن آنلر عید
اکبر اهلی اولورلر که عیدلری دائمدر ● وحدیثده
کلورکه ● واسالك النظر الی وجهك الکریم ابدا دائما
سرمدا ● پس دنیاده دوام نظر واستغراق جائز
اولمیجق اخرتده بطریق الاولی در زیرا آخرتده حجاب
جسمانی رقیق ● ونقاب عنصری لطیفدر ●

نظم

ای جمال نورنه چشمی سزاوار ایلین

عاشق بیداده دیداری اظهار ایلیین
چونکه سوتوا دیدی قبل ان تموتوا اول حبیب
فانی باقی قیلوب کندی ایله وار ایلیین
دردله صولمش صرورش یوزلره ایلیوب نظر
تاب تأثیر تجلی ایله گلنار ایلیین
کللره فیض ایلیوب شول صبغة الله تجلی
رنك وبوی ایله دل بلبللری زار ایلیین
قدرتیله خلقه اغیار ایلیوب حق قولی
کندی ذاتی پاکنه فضلی ایله یار ایلیین
قال الله سبحانه فاذکروا الله کذکرکم آباءکم او اشد
ذکرا سؤال اولنورسه که بو آیت شریفه ایله ان
اشکرلی ولوالدیك آیتنك میاننده توفیق نیجه درکه
بری ترك ذکر آباء وبری ذکر آبا اقتضا ایدر

جواب

جواب بودرکه بو معنی ایکی مقام اعتباریله درکه
بری مقام حق وبری مقام خلقدر پس مقام حق
وجمع وشهودده قلبده ولساندن ذکر آبائی
ترك ایتملودر زیرا حق واجب تعالینك خلق ممکن
ذکری صیغمز که سلطان اعظم عندنده ذکر رعیت
ایتمك کبی اولور بو یله مقامده ایسه واسطه و
سبب اعتبار اولنماز فاما مقام خلق وفرق
واحتجابده سبب وواسطه ذکر ایتمك مرخصدر
چونکه والدینك نکاحله اجتماعی عین عبدی
ایجاده سبب اولدی لاجرم بو مقامده آنلری
ذکر ونعمت ایجاده شکر ایتمك اقتضا ایدی
وبو مقامدندرکه کلودر من لم یشکر الناس
لم یشکر الله یعنی عموم ناسه مقابله نعمت

مطلقه شکر لازم کلیجك خصوص ناسك که ابوینڭدر
نعمت مخصوصه مقابله سنده شکر لازم کلدی
بلکه الزم اولدی زیرا نعمت وجود سائر نعم الهیه‌دن
اقوی و اعلادر شمول جهتندنکه جمیع نعم نعمت
وجوده ملحقاتندندر بو معنادن دیمشلردر که
وجود عدمدن یکدر زیرا عدمده حقائقك ظهوری
یوقدر اگرچه منعم حقیقی غنی نعمتدن یکدر ●
ولکن هرکس بحسب استعداد بر یره تعلق گوسترمشدر
که کیمی قیده قالمش و کیمی اطلاقه ایرمشدر
و قرآنده گلور ● قل بفضل الله و برحمته فبذلك
فلیفرحوا ● یعنی محجوبلر فضل و رحمت و جنت
و درجاتله و مکاشفلر مفضل و رحیم و مقام
قرب و وصال الله افتخار ایدرلر پس مکاشفلر

مقامی

مقامی اعلادر زیرا تعلقی حقیه‌در ● سؤال
اولنورسه که ذات مطلقه تعلق ممکن دکلدر
پس ذات حق مطلوب اولمق معقول و متصور اولماز
جواب بودر که ذات من حیث هی مطلوب اولمق
محال ایسه ده کمالی جهتنده مطلوب اولمق جائزدر
کمالی ایسه اسما و صفاتیدر و اسما و صفات که حقایق
الهیه‌در آنلره تعلق ایتمك مظاهره تعلقدن
اولادر که حقایق کونیه‌در پس حق تعالی اسما
و صفات واسطه سیله مطلوبدر و بو واسطه
ایله ذاته تعلق حاصل اولمسه مجرد مظاهره
تعلق ایتمکدن فائده اولماز زیرا مظاهر قشر و اسما
و صفات لب و مسمی لب اللبدر و مسمی هر چند غیب
ایسه ده ینه قلوب کامله برق کبی تجلیسی واردر

ایچون عطایای ذاتیه وعطایای اسمائیه دیرلر
یعنی اسما مرتبه سندن حاصل اولان عطایا باشقه
وذاتدن فایض اولان باشقه دركه تجلی ذات
تجلی صفاتك فوقنده در ایچون تجلی برقی ده
اولان علوم جمه عزیزه یوقدر وقاب قوسین
مرتبه سنك مقبول اولدیغی وادنادن صكره دركه
بو مرتبه ده اصلا حجاب یوقدر عروجدن ایسه
صفات ذاته پرده در كل ایمدی الحمد لله مرتبه سندن
واجب قدیم ایله اولدوغك كبی رب العالمین
مرتبه سندن دخی ممكن حادثه نزول ایله تا كه
حقایق الهیه وكونیه یی جمعله برزخیتك
ظاهر اولوب كامل انساندن اوله سن ونشاء
وجودك انسانیدن اتم اولوب فیض مطلق كلی بوله سن

نظم

نظم

عالم ذاتده بحر هو وعالم اسماده هو
ذكرله هو فكرله هو صورت ومعناده هو
بر تجلی در كه ساریدر جمیع عالمه
چشم حق بینه كورینور باقسه هر اراده هو
ذكر هودر هر نفسده وردی قطب عالمك
قطب وقت اولمق دلرسك هودی بو دنیاده هو
فیض هودر آسیاب چرخی دائر دوندرن
اولدی تأثیر ایلین هب جنبش اشیاده هو
حقیا ذات وصفاتك هودر اولان محیط
دور ایدر دلده ایچون آغله قاراده هو

الشكل الكری افضل الاشكال واول الاشكال یعنی الله تعالی ابدا بر مدور لسنه

خلق اتدی که اکا فلك دیرلردی زیرا امر وجود
دوری اکرده در انکیچون قرآنده کلور والیه ترجعون
یعنی عالم جمعدن فرقه ووحدتدن کثرته نزول اتمکله
امر وجود الی ما لا نهایه مستطیل اولمق لازم کلمز
بلکه موجوداته نهایت بولنمسیله هر موجودك
آخری اولنه ملتقی در یا سلوك وفناء تام ایله نتکیم
اکاملك انشاسی واقع اولور ویا قیامت کبرا ایله نتکیم
غیریلره حاصل اولور وانسانك غیرینك فناسی
زوال وانکسار ایدی وجمیع حقایق الهیه دوریدر
وشکل کرینك اول وآخری یوقدر نتکیم مکرر که
بحکم الفرض اوله نتکیم دیمشلردر که هم کالحلقة
المفرغة لا یدری این طرفاها وبو حکم وضعیدر که
قرآنده حقه قرارلنمش اولندی تا که اول وآخر بری

دینه

برینه ملتقی اوله مع هذا حقك معیتی واردر
ولکن جهل معیت حقی مشاهده یه مانع اولمغله
جهلدن علمه فرار اتمك لازم کلدی تا که معیت
مذکوره سری ظاهر اوله مع هذا بو اسمدن بو اسمه
انتقال اتمك دخی واقع اولور وبو واسطه ایله
صاحب الاسم مسماسیه وصول بولور والتقا
معناسی ظهوره کلور الحاصل جمیع اشیا یا دور
ویا انکسار اوزره در که سر التقای مشعردر
نتکیم قرآنده کلور حتی عاد کالعرجون القدیم
سائر نباتات دخی وقت انکسارده سرپایه
منحنی ومائل اولدیغی سر مذکوره بناءً در نظر
ایله انشا که پیر اولدقجه منحنی ومنکسر اولور
وظاهری وباطنی صورتیله تشکل ایدر وکفارك

حالت احتضارده ایمانلری دخی حقه سر فرو
قیلنمزدر و جهنمده معذب اولدقلری اصله
ارجاع ایچون تربیه در اکرچه رجوعلری طریق
لطفدن دکلدر و الا منعّم اولملق لازم کلور ● اهل
ناره ایسه اهل جنت کبی نعیم صوری یوقدر و اصله
رجوعدن ناردن خروج لازم کلمز نتکیم مجرم
اولان کمسه قباحتنی بلمکله عفو اقتضا ایتمز
بلکه مقتضای شرع اوزره مؤاخذه اولنور دنیا
مؤاخذه سی لابد معقوله سنددر حدود ده اولدیغی
کبی فاعلم ذلك واحذر من ان تكون من اهل
القهر والجلال والاعدال والانكال والله الحفيظ
المتعال ● وبعض شعراء مدحنده دیمشدرکه ■
بيت فلکه ذرّین چتری کرمدوّر اولمسه ● دیمز

ایدی

اوتوکی واورینه کلستانه قونرسن صح

ایدی احسن الاشکال شکل مستدیر ●
آخر کیده رك مبدؤکه طوغری دونرسن ● چون
نوش ایده جك سن قدح مرکی عجبندر ● بونهر اولاجق
جام فنایه نه صونرسن ● في الحديث ■
ما اذن الله لشئ كاذنه لنبي يتغنى بالقران يجهر به
اذن حرکت ایله استماع معناسنه در فعلی علم
بابندندر بوراده قرآن قرأءت معناسنه مصدردر
یوخسه قران محمدی دکلدر نتکیم حدیث آخرده
کلور خفف على داود القران فكان يأمر بدوابه
فتسرج فيقرأ القران قبل ان تسرج دوابه ولا يأكل
الا من عمل یده زیرا بوراده قران اوّل ایله مراد قرائت
وثانی ایله مقصود مقروّدرکه زبوردر و حدیث
اولده وثانیده اشارات واردر ● اولکیسی ●

بودرکه هر موجودك شاننددرکه استماعله اهتزاز
ایلیه حق تعالی نك استماعی کندی شاننه لایق
اولان وجهله در بس تأویله حاجت قالماز وسائر
متشابهات دخی بویله در سمع وبصر وکلام وفرح
وضحك واستهزا ومکر وامثالی کبی زیرا نعوت
کونیه دیرلرکه اصلنده خصائص عبادندندر
ولکن علماء کونی مرتبه سنده بو مقوله نعوتله
الله تعالی دخی متصف اولور اکرچه مرتبهٔ مذکورهنك
فوقنده غنی ومنزه وبریدر که بوراده نعوت
نعوت الهیه در ● ودیمشلردرکه هر نسنه که
موجوددر آنده سماعله اهتزاز واردر سرورله
اولدیغی کبی نتکیم سعد بن معاذك رضی الله عنه
موتیچون عرش اعلا مهتز ورسول الله صلی الله

علیه

علیه وسلم اصحابیله جبل احده صعودیله جبل
متحرك اولدی وشول که صوت حسنه کوش طوتمز
ومتحرك اولماز لاجرم طبعنده انحراف واردر زیرا
بریرده که الله تعالی کندی ذاتنی استماع ایله وصف
ایلیه غیرك استماعی بطریق الاولی در ● بکنجیسی
تغنی ولحن مقبول قراءتله کرکدرکه قرآنه وکلمات
الهیه شاملدر حتی حدی عرب دخی بونده داخلدر
زیرا جناب نبوت صلی الله علیه وسلم آنی استماع ایتمشدر
واعیاد ومواسمده قصائدخوان اولان قزلره واولره
اذن ویرمش وآنلره قولاق طوتمشدر کعب بن زهیرك
قصیده سنی کوش ایدوب مهتز اولدیغی کبی ●
حتی اول جبنش وصفادن برده لرن کعبه ویردکلری
مشهوردر واول برده خلفاء عباسیه الرنده ایدی

صکره هؤلاکو استیلاسنده غائب اولدی وبعضیلر
دیرلرکه حالا آل عثمان خزانه سنده خرقهٔ شریفه
دیدکلری اودرکه الی الآن تبرک ایدرلر وسفرلرده
استصحاب ایدرلر • وبوندن فهم اولندیکه قرآن
وآنک حکمنده اولنلردن ماعداسنک استماعنه
رخصت یوقدر زیرا محرک هوی وشهوتدر •
غزل وامثالی کبی پس بومقوله لری مطلقا
اوقمغه ودکلمکه رخصت اولمیجق تغنی به مقارنتنده
بطریق الاولیدر • فامّا اهل الله دن مجاز صدور تنده
صادر اولان کلماتله محجوبلردن صادر اولان
میاننده فرق عظیم واردر زیرا اهل الله دن صادر
اولان حیدرکه اوزرنه اسم الله ذکر اولنان ذبیحه کبیدر
یعنی اغراض نفسانیه دن پاکدر زیرا مقصودلری تأویلدر

یوخسه

یوخسه ظاهری دکلدر پس اول مقوله کلمات
ظاهری اوزرنه اجرا ایدنلر خطا ایدرلر ومحجوبلرک
کلماتی الیسه میته کبیدرکه ناپاکدر زیرا اسم الله
اوزرنه مبنی دکل وآنکله بدء اولنمشدر بلکه
اساسی اغراض نفسانیه وهوی وشهواتدر
اکرچه عند العارفین هر مجاز ایچون حقیقت
واردر فامّا قائلنک مرادی اولمیجق غیرک تاویلندن
اکا فائده اولماز بلکه فائده فهیمه اولور نتکیم بعض
اهل حال بعض کلمات مجازیه استماعنده وجده کلمشلر
وقائلنی واروب زیارت ایلمشلردر اشته بوندن فهم
اولندیکه هر نسنه نیت وفهمه راجعدر اوچنجیسی
بودرکه تغنی جهری مستلزمدر انکچون حدیث
مذکورده جهر تغنی به تفسیر واقع اولدی •

پس قرائنی وآنك حكمندن قراءتی مرخص اولنلری
جهر ایتمك اخفادن اولادر زیرا جهرده جهر
ایدنه واستماع ایلینه فائدهٔ ساریه واوردر
زیرا نفسنده اوقع وتأثیرده اشددر ایچون
امام اعظم تغنی یی اباحت ایلدی وطائفهٔ
صوفیه ذكر جهری یی تقدیر قلدی وتغنی یه
حسن صوت دخی لازم كلدی زیرا قبح صوت سامعی
تنفیر ایدر پس استماعده فائده اولماز وقرآنده
كلور یزید فی الخلق ما یشاء یعنی بو زیادهده
حسن صوت دخی درج اولنوب انكله امتنان اولنمشدر
وحدیثده كلور حسنوا القرآن باصواتكم
یعنی اصوات حسنه كز ایله قرآنه زینت حسن
ویركز لیس حسن صوت قرآنك محسنات عادتنه سدندر

یعنی

یعنی قرآن كندی ذاتندن حسن ایكن حسن صوتله
حسن عارضی دخی حاصل اولوب حسن اوزرینه
حسن وجود بولور شاذ قرآنه مناسب اولان
ایسه وجوه حسنی جامع اولمقدر وجناب نبوت
ابو موسی الاشعری نك تلاوتنی استماع اتدكلرنده
بیوردیلر كه لقد اوتی هذا مزمارا من مزامیر آل
داود یعنی ابو موسی نك حلاوت نغمه وحسن صوتنه
اشارت ایدوب بو معنایی حال داود علیه السلم له
تمثیل وكمال تعریف ایچون مزمار تشبیه قلدیلر
وحضرت داودده حسن صوت ونغمه شویله ایدی كه
تلاوت زبور اتدیكی وقتده كمال تأثیردن
مجلسنده نیچه عاشقلر وجده كلورلر ونیچه لر
جام موتی نوش ایله بزم برزخه ذاهب اولورلردی

اشته بولردن ظاهر اولدیکه قرآنی خلقدن
اخفا ایلینلر مقصود الهی یی بیلمدیلر واعقاب
صلوانده آیة الکرسی یی جهر ایتمینلر خطاء عظیم
ایلدیلر وامر الهی یه مخالف ایش طوتدیلر •
وعقل قاصر و سوء فهمه تابع اولوب
داء ضلاله کتدیلر • وبو مقامدندر که
احیاء لیلده جهر قرآنه ترغیب اولنمشدر •
زیرا ملائکه ومؤمن جن حاضر اولورلر •
وصلوتنه اقتدا قیلورلر ولکن جهر ایتمک
مراتب اوزرنه در • پس مقامات اوزرنه
جاری اولمق کرکدر مثلا اذاننده شدت جهر
لازمدر تا که اعلان تام حاصل اولوب اطرافده
اولنلر منتفع اولالر • ومؤذنه دخی کثرت شهود

ووجود

64

ووجود بوله • وسالك مبتدی حالی دخی
ذکردر بویله در یعنی مبتدی اولان سالك •
شدت جهر ایتمدکجه غفلتدن بیدار اولماز
وخواطر فاسده یی پریشان ایدهمز زیرا نفس
اصم و نؤم و ماسوایه متوغلدر بو وجهله تندن
کوزدشتمه محتاجدر تا که عقلی باشنه کله
وحقیقة للحالی ادراك ایلیه • ودخی وقت
حربده جهر تکبیر دخی بویله در • ولصوص
اوزرنه صیحه یی دخی اکا قیاس ایله زیرا بویله
مواضعده تشدید ایدر وحجده تلبیه رفع صوت
اوجب اولدیغی کبی خفض صوت دخی محلنده
ممدوحدر تنکیم آنك دخی مواقع کثیره سی
واردر مریض وجیران وامثالنه اذیت

وتشویشدن حذر کبی وصوت اعتدال اوزره
اولمق طریقی استقامتدر ● ودریادن احتراز
دیدکلری هر یرده جاری دکلدر زیرا افراطدن
ریادن حذر ایچون ترك اولنماز ● ومبتدینك
جهری دخی بحسب المقام فراقدن حکمنده در
ونغمه دخی که ملایم نغمه دیدکلریدر بحسب
الغالب صوت حزینده اولور پس صوت حزین ●
مزیل الاحزاندر یعنی محزون اولاندر تلره تسلی
ویرر محزون اولمق فراقك نتایجندندر وموطن
بشرینك لوازمندندر نتکیم کرمان اولمق دخی
بو یله در ● وقونیه مولانانك نی دیدکلری
وزمانده مبتلی اولدیغی صوت ایچون دکل بلکه
درد فراقدن انینی ایچون ایدی زیرا نیستاندن

کسلوب

65

کسلوب غربته دوشدیکی انسانك وطن اصلیسی
اولان عالم آلهدن عالم کونه نزولی کبی ایدی ●
اهل فراق ایسه آه وانین وخرقتدن خالی اولماز ●
وشول زمانکه وصال حاصل اولور سیل نشیب
وفرازدن خلاص اولوب دریایه وصولله جاغلیسی
منقطع اولدیغی کبی آنك فریاد وفغانی کسلور
نتکیم سلوکی مرتبهٔ عرشی کذراندکده دور وحرکتی
تمام اولور نتکیم غیری آتا دیمزده مبتدیدر ● پس بو
قیل وقال وهای وهوی ووجد وتواجد وامثالی
امور اضافیهدندرکه مقام حقیقت جملهسنی
اسقاط وافنا ایدر ذی سعادت که بو مقامه
وصولله دریا کبی خاموش اوله وصدف کبی آغزن
آچمیه ● اکرچه اهل تمکین مقامنه کوره طویل

اللسان اولور یعنی تقریر مقامات وتحریر حقایق
وتجلیاته مأذوندر ولکن هر حالی اندازه دن بیرون
کلدر • فافهم جدا • واعمل قطعا دورد نجیسی
حدیث ثانی دن مستفاد اولان معنادر که تخفیف
قراءتله طی زمانه اشارتدر زیرا زمان مدیده
حاصل اولاجق قراءت زمان قصیرده وجود بولوردی
وبلکه بو معنایه فی الحقیقه بسط زمان دیرلر •
نتکیم مشایخ مغربدن ابو موسی السدرانی قدس
سره برکون وبر کیجه یتمش بیك ختمه ایدردی
یعنی یکرمی دورت ساعت سکسان ایکی سنه وآلتی
آیه منبسط اولوردی که هر کون وهر کیجه باشنه
بر ختمه دوشر اشته عالم ملکوته دخول ایدنلرک
حاللری بودر اگرچه اهل ملك بو مقوله احوالدن

بی خبردر واستماع اتسه دخی استبعاد ایدر زیرا
عقل قاصره تابعدر وطی مکان وبسط مکان دخی
بویله در مثلا خارق عادته قادر اولان آلتی آیلق
مثلا مسافه یی بر ساعتده طی ایدر بو وارد ندر که نیجه لر
یوم عرفه ده دیار بعیده یی طی ایدوب عرفاتده
بولنورلر وموقفده حاضر اولورلر وبسط مکان
ثانیه ده بنی اسرائیله واقع اولدیغی کبیدر واما سعت
برزخده وجنتده دخی بسط اولور بو وارد ندر که بعد
الدفن مزاری مد بصر قدر توسیع اولنور مع هذا •
جوارنده قبور کثیره واردر ولکن عالم ملکوتده ضیق
عالم ملك اعتبار اولنماز • انکچون دیمشلردر که
مزارده میت سم الخیاطده قائم اولمق ممکندر •
فکیف که تابوتده وقبرده یعنی قبرده اولان ضیق •

جسدن کوره دروالا روح عالم امر واسعدندر قبر
ایسه مقام برزخدرکه موطن دنیادن اوسعدر عرصهٔ
قیامت اوسع اولدیغی کبی زیرا یکرمی برجزودن طقسان
طقوز جزؤ دلک مدّ اولنسه کرکدرکه اکا ارض ساهره
دیرلر زیرا اوراده من بعد نوم یوقدر شول جهتدنکه
نوم دنیاده اولور و بعض عصاة جهنمده نوم اولمق
نتکیم بعض احادیثده کلمشدر انسلاخه محمولدر
زیرا حس بشریتدن منسلخ اولان نائم کبیدرکه احوال
خارجیه دن بی شعوردر و بو انسلاخ رحمت مخصوصه
مقوله سندندر تاکه احساس عذاب ایله متألم اولمیه
نتکیم یقظه ده حاصل اولان بعض اذی منامده ادراک
اولنماز مثلا برغوثک عضنی و بعوضک اذاسی
استشعار اتمز یقظه ده ایسه ادنی بهانه ایله متأذی

اولور

اولور و ملائکه و جنک عدم نوملری لطافتلرینه
دائردر ● و جناب نبوتک علیه الصلوة والسلام مکه دن
هجرتی کیجه سندن ابلیسک علیه ما یستحق منامی
جانب حبیبی حمایه ایچون ایدی کفار قریشک منامی
کبی ولله الطاف خفیة ولطائف وفیة ●
نتکیم ادریسک علیه السلام عدم نومی قطبیتی مشعردر
زیرا قطب وجود اولان کمسه دیده بان عالمدر پس
مناسب اولان بودرکه آنک صفتی لا تأخذه سنة
ولا نوم اوله ● و دیمشلردرکه حالا قطب فلک
رابعده ادریسدر و جه ارضده اولان اقطاب آنک
نواب و وکلاسیدر و جمله نک قطبی و رئیس الرؤساسی
روح محمدیدر صلی رب العالمین علیه صلوة دائمة
مستمرة ● و فی مقام الخصوص مستقرة بشنجیسی

بوددر كه كسب يددن تعيش واكل اتمك خيرلودر ●
نتكيم داود عليه السلم زره ديدكلرى درعى سرد ايدردى
واوغلى سليمان عليه السلم زنبيل نسج ايلر وانكله افطار
قيلوردى زيرا دنيا غالبا موطن كسبدر ● اكرچه
بعض اهل تجرده وتوكله سمادن مائده دخى نازل
اولوردى ولكن حكم موطنه كلدانكچون جناب
رسالتك حرفتى جهاد قلندى يعنى رزقى سيفنه منوط
اولدى وغنائمله اغتنام بولدى پاشته رزق
ظاهر يوزننه حكم بوددر فاما رزق باطنه نفع اولان
رزق فوقانيدر كه بلا آلت حاصل اولان علوم الهيه در
زيرا بو علم الهى علم كسبيدن افضلدر شول معنادن كه
عالم قدرتدن وعلم كسبى عالم حكمتدندر رزق صورى
كبى ● سؤال اولنورسه كه پس مائده كه عالم قدرتدندر

رزق

رزق كسبيدن افضل اولمق لازم كلور ● جواب
بوددر كه لا شك كن خطابنه مقارنتله بلا واسطه
حصولى جهتندن فضلننده سوز يوقدر كه ● بو
صورتده ماء بره كوره ماء سماء مقطر كبيدر
فاما حال عبده كوره مناسب اولان جهد وكسبدر
نوسبيدن هرون الرشيدك اوغلى احمد سبتى كه
زماننده قطب وقت اولمش ايدى بو سبتده
رغما لليهود كسب ايدوب باقى اولان ايام هفتهده
انكله تعيش ايدردى ● وبعض عرفانك اوائلى
كسب واواخرى توكل اوزره اولديغى اختلاف
مشاربدندر نتكيم ابراهيم ادهم سياح اولديغى
دملرده كسبندن اكل ايدردى حتى طرسوسده
باغ وبغچه بكلردى صكره شامدن معدود اولان

جبله نام قصبه ده قرار ایدوب هر کاه اذان الـ
چکدی ● و محراب مذکوره متوجه اولوب حاجی
جایه استقبال ایلدی و اول حال اوزره کوچدی
و قبری حالا جبله ده زیارتکاه و حجره سی محفوظدر
جنید بغدادینك بغدادده مسجد شونیزیه ده
حجره سی و حکیم ترمذینك ترمدده صومعه سی
وابو یزید بسطامینك بسطامده بیت الابراری
محفوظ و مضبوط اولدیغی کبی ● قدس الله اسرارهم
ونشر علی العارفین علومهم وانوارهم ●

نظم

ای ارنلر همت ایدلر بزده واصل اوله لم ●
کیدن کیدم کعبهٔ مقصوده داخل اوله لم ●
کیل اوفی ابله الوب فیض اقدسدن نصیب

بردو کمز

● بردو کمز زرقه بو عالمده نائل اوله لم
بو بدندر صومعه درویشدر آنی کوکل
جانب حقه بو محراب ایچره مقبل اوله لم ●
اولی بیلمکدر آنك آخری اولمقدر در ●
اشبو سری پاکله کل امیدی حاصل اوله لم
ید حقدکد و کسب انکدر غیری یوقدر اره ده
نیچه بر خلقیله حقدن بویله غافل اوله لم ●
حق و باطل بر برندن بو قلمله بولدی فرق ●
کل بو کون حقی کبی کل قائل اوله لم
اللهم اجعلنا من الذین سلکوا مسلك القبول
ووصلوا الی منزل الوصول ● ونالوا الفیض
الاقدس الاعلی ● والمقدس المعلی ● انك بالاجابة اولی
فی الحدیث ● لیس منا من لم یتغن بالقرآن

بوراده تغنی غنادندر یوخسه بعضیلر ذاهب
اولدیغی اوزره استغنادن دکلدر زیرا مراد اولان
تغنی مقبولدرکه لحن عرب اوزرنه در پس حضرت
قرآنك نزولندن مقدم که هوایه متعلق اولان غزل
وکلماتله تغنی ایدرلردی اول تغنی ممنوع اولوب
قرآنله تغنی ایتمك تعیین اولندی ● زیرا قرآن هدی
ونوردر پس بویله هدی ونور وار ایکن هوی و
ظلمت اولان نسنه لره مشغول ایکی اولمق اسراف
عمر واتلاف وقتدر ● واهل هوی هوایه متعلق
اولان اموری اعلان ایتدکلری وقتده اهل هدی
دخی هدایه دائر اولان اموری اظهار ایتمك واجبدر
● وقرآنده کلور یریدون لیطفئوا نور الله بافواههم
یعنی اهل ظلمت ظلمتلریله نور حقی اطفاء ایتمکه

قادر

قادر دکللردر ● زیرا هر عصرده حق اوزرنه علماء
ملت واولیاء امت واردرکه انلرك تقواسی نوریله
ظلمات هوی وبدعت مضمحل اولور ● وینه قرآنده
کلور ولم یخش الا الله یعنی حق اولان نسنه یه اتباع
ایتملودر شویله که اکثر اول خصوصده جمله خلق
اکا لوم ایتسلر التفات ایتمیه ● ولا یخافون لومة
لائم تحتنده داخل اوله ● بعد ذا تغنی مقام بقاده
جاریدر زیرا مقام فناده تغنی دکل بلکه خفض
صوت وخاموشیدن غیری وصفی یوقدر بوراده که
شافعیه نك تلاوت وامثالنده تغنیلری یوقدر
زیرا شافعی اهل وصالدندر مقام وصلت وفنانك
ایسه جهر شدیده وتغنی تحمل اولنماز زیرا مقام
عندیتدر ایچون کعبه شرفها الله خفض صوت

اولنور وحنفیه نك خالی شافعیه نك خلافنه در
زیرا حنفی اهل بقادر بقا ایسه مقام جمع وتغنیدر
وبو آرادندرکه حضرت کعبه ده محفل حنفی مؤذنلری
تغنی ایدرلر ومحفل مزبورك خارج مطافده اولدیغی
دخی جمع وتغنی یه دالدر زیرا من عرف الله طال لسانه
مرتبه سیدر مقام شافعی ایسه مقام ابراهیمدرکه
داخل مطافده در اینچون من عرف الله کل لسانه مقامیدر
فاعرف هذا الاجمال ● سنه ١١٢٤ ●
بیك یوز اوتوز دورت سنه سی مشتمل اولدیغی
شعبان معظمك اون اوچنجی جمعه کون بعد الاشراق
بو عبارت ترکیه ایله وارد اولدی که ● مقام
عندیته وصولده رزق جدید لازمدر مقام
عندیتدن مراد مقام ذاتدر زیرا مقام حضوردر

رزق

رزق جدید رزق جسمانی وروحانی یه شاملدر
وبو کلامك منشاسی بودرکه اسکداره امین
زاده الحاجی احمد اغا بنا اتدوکی جامع جدیدده
بو فقیردن بو جمعه وعظ اتمك التماس اتمشلر
ایدی بن دخی لسان الخلق لسان الحق موجبنجه
ردّ ایتمیوب مساعده اتدکده یوم مزبورده واردِ
مزبورله رزق ظاهر وباطنك تجددینه اشارت
واقع اولدی وبوندن مستفاد اولدی که اهل
اخلاصك خدمتی لله درکوك مقابله سنده
اجرت تعیین اولنسون ویکرك تعیین اولنمسون ●
زیرا تعیین اولندیغی صورتده ماخوذ اولان رزق
الهی وهبهٔ رحمانیه در بوخسه اجرت دکلدر ●
اثری بودرکه تعیین اولنمدیغی صورتده دخی خاطره

عرضدن سالمدر زیرا طالب رضا اولان دنیایه
بلکه نفسنه التفات ایتمز و زمان اولده خدمت دینیه مقا
تمینی اجرت یوغیدی صکره احداث اولندی
پس عارفلر اجرت ملاحظه ایتمیوب غرضدن
خلاص اولدیلر نتکیم اجرت قیدنه دوشنلر
جاده دن انحراف بولدیلر ● وعبادت مذکوره دن
اخذ اولنور که مقام معنوی نك تجددی رزق
صوری نك ازدیادنه سببدر زیرا کمال معنوی
کمال صوری نك اصلیدر واصل قوتده و پاك اولیجق
فرع دخی معنای مذکورده اکا تابع اولور نتکیم
جناب نبوت صلی الله علیه وسلم مدینه یه هجرت
اتدکده سیفله مأمور اولوب غنایم کثیره وهدایای
وفیره حاصل اولدی زیرا هجرت مذکوره مقام

بقایه

بقایه عودته اشارتدر اینکون منارات حرم نبوی
یشدرکه اسماء سبعه دنصکره اون ایکنجی یه
ایرنجه اولان اسمادرکه اربابی عندنده معهوددر
سؤال اولنورسه که رزق صوری نوجهله رزق
معنوی یه تابع اولورکه اهل حال ومقام اولمینلره
دخی رزق صوری واردر وبلکه بعضنه وفرت
اوزره در جواب بودرکه اهل حاله رزق صورینك
وجودی بطریق الاکرام وغیریلره بطریق الاستدراج
در اینکون اهل حالده اولان لذت وتنعم حقیقی
غیریلرده مفقوددر زیرا مأخذن بلورلر وشکرن
اکا کوره قیلورلر غافللرك حالی ایسه بویله دکلدر
● بلکه آنلر نعیم ایچنده دریاده ماهی کبیدرکه
منعمن وصودن بی خبرلردر پس نوجهله لذت

بولورلر كه لذت حقيقيه علم اوزرنه مبنيدر

نظم

كعبهٔ دل خانهٔ امن واماندر بنم
فيض مولى زمزم جارى جانمدر بنم

ايدلى وضع قدم شول رتبهٔ عنديته
مقعد صدق وصفا عالى مكانمدر بنم

بو جسددر عالم آفاق نقشك سركشتر
حفظ هيكل ايلين روح روانمدر بنم

شول وجودمدر بنم تفسير قرآن ايلين
هم حديث عشق تقرير زبانمدر بنم

بلبل خوشخوان باغ معرفتدر بو دلم
كلشن معنى بهار بى خزانمدر بنم

حقيا ام الكتابك نورى طوغدى جانمه

نور جانم جسم ايچنده جاودانمدر بنم

موسم بهار عالم جماله اشارتدر زيرا ازهار وانوار آچلوب تبسم ايتمك بسط الهى صورتيدر يعنى ايام زمستانده اولان جلال و قبض جمال وبسطه مبدل اولوب كويا كنز مخفى مرتبه سندن اسما وصفاتك ظهوراتى كبى بو حالت عجيبه پيدا اولور وبعد الموت نشأهٔ اخرى صورتن بولور كه كيف يحيى الارض بعد موتها آنك رمزيدر فاما مرتبهٔ اضافتدن خلاص اولان اهل كمالك خزان وبهارى بردر زيرا عالم لا ليل ولا نهارده زمستان وتابستان عالمندن بى خبرلردر ومقتضيات فصولدن غائبلردر اكرچه مرتبهٔ جسد اضافاتله مقيددر فاعرف

وبونده بهار عمره دخی اشارت واردرکه حدیث
السن اولنلرك تبسم وانبساطی زمانیدر قدیم السن
اولنلر خزان عمرده منقبض ومتعبس اولدقلری
کبی زیرا حداثت سن حالنده قوت نباتیه وحیوانیه
نما وازدیاد اوزره در نتکیم ایام شیخوختده
انتقاصده در شول جهتدنکه جوان اولنلرك طبایعنده
حرارت ورطوبت وپیرلرك طبایعنده برودت
ویبوست غالبدر ● نظر ایله که موسم بهارده
فیض مطر فیضاننده درکه سبب نما نباتاتدر
خزان ایسه بویله دکلدر زیرا اول وقتده فیض
سما اولسه دخی منبت اولماز مکرکه ارض حارهده
اوله عربستان وهندستان وامثالی کبی انکچون
مشهوردرکه اول دیار اهالی سنه ده ایکی دفعه ●

محصول

محصول الورلر یعنی بارانك وجودینه کوره والا
یبوستدن بردفعه محصول بله اولماز ● وجود
انسانی دخی مستعد اولمسه فقدان فیضله
خزان وبهاری برابر اولور مستعد اولان دوام
اوزره فیض منداولدیغی کبی ● وخبرده کلور
من استوی یوماه فهو مغبون یعنی نفسن بنفس
ترقی لازمدر والا اتلاف سرمایه ایله خسران
عظیم حاصل اولور ● والعیاذ بالله تعالی ●
وبر بهار دخی واردرکه سالکك ابتدا حالیدر ●
واول حالده فیض الهی قلت اوزره وارد اولور ●
اوائل مطر کبی بعده استعداد مقداری تکثر
ایدر واکا نهایت اولماز زیرا الله تعالی واسع وفیضی
غیر متناهیدر ● ومشهوردرکه سیر فی اللهه

نهایت یوقدر یعنی کرچه مقامات متناهیه‌در
زیرا امر سلوك دوکدیدر ولکن علوم الهیه
تزاید اوزرنه‌در نتکیم قرآنده اکا اشارت ایدوب
الله تعالی بیوردی وقل رب زدنی علما مقصود علوم
الهیه‌در زیرا علوم احکام متناهیه‌در احکام
والله ذو الفضل العظیم والاحسان الجسیم العمیم

نظم

چونکه بو دنیایه کلدم مسافر * وطن اصلمه کیدرم آخر
صارب کیاه وجود فانی * صولر نوبهار دم کلدکی برابر
کیدیکم عاقبت چونکه کفندر * کورمز کوزمه اطلس فاخر
اولورسم فیضله ابدی بقیه * دکلمیدر بو خشه الله قادر
مرآتم ایچنده باطن اسما * صورت بولوب اولدی کونکی ظاهر
قوفانی حقی باقی یه کورت * هر نفس اول حقه اول کور ناظر

75 فی الصبر والشوق بعض کبار دیور مسئله درکه
صبرله شوق ایکیسی بر یرده مجتمع اولماز علو و سفل
مجتمع اولمدیغی کبی یعنی محل صبر محل الفانك غیریدر
زیرا صبر مقام حجابده اولور که هیکل طبیعی ایله
اشتغال مقامیدر هیکل طبیعی ایسه مقام علوی
عروجدن ممنوعدر زیرا کثیفدر مکرکه ارواح
قدسیه هیاکل لطیفه سی اوله هیکل ادریس
وعیسی وجناب نبوت وامثالی کبی علیهم الصلوة
والسلام پس صبر صفت نفسانیه‌در دکم نفسی کراهت
ایدوکی نسنه اوزرنه حبس ایتمکدر شوق ایسه
صفت روحدر عالم علوی یه جذب ایدر زیرا
نفس سفلی اولدوغی کبی روح دخی علویدر
پس جسد نفسی سفلی یه جذب ایدر ایکون

اغلب حالی صبردر زیرا مقام جسد مقام امتحاندر
للحاصل موطن حیات دنیانک حالی صبردر و حکمی
امتحاندر ● وانسان بو موطنده اولدقجه حکمی
موطنه تابعدر ● و بو معنادندر اکثر ناسک کل بلکه
اکثر سلاک بلا ایله غافلدر ● و بو جهتدندر جمیع
ملائکه بی بهره ده قیاس ایدرلر مع هذا
ملائکه ارضیه ملائکه سماویه میاننده فرق واردر
زیرا ملائکه ارض مأمور و منهیه جمیعا ملائکه
سما ایسه مأموردر فقط زیرا علویده اولان
هیچ وار و احد سفلیده اولان ایسه اجسام و انسان
کثیفدر بو سببدن ملائکه ارض بحسب الموطن امر
و نهیده انس و جنه تابعدر اشته انسان کامل خلیفه
ارض و اصل جسدا نبیی ترابا ولهذا ابتلا ●

وامتحاندن

وامتحاندن خالی دکلدر یعنی کرچه اصلاح وجود
ایتدیکی جهتدن روحانیتنده کدورت یوقدر ●
فاما بو موطنده اولدقجه هیکل طبیعی بالکلیه
روح حکمنه کومک محالدر انکچون آثار فراق
و امتحاندن خالی دکلدر و آنک حزن و بکاسی ●
سائرلرک اوزرینه غالبدر زیرا هر کسک نعوت کونیه
والهیه سی معرفتی مقداریدر چونکه معرفت الهیه
کامله و له نعوت و اوصاف دخی اکا کوره اولور
انکچون جناب نبوت کندینی اخشی و اتقی اولمغله
وصف ایتدی زیرا اعلم العلماء و اعقل العقلاءدر ●
و بو معنادندرکه جهلادن نهی اولندی و خشیت
علمایه مخصوص اولدی نتکیم قرآنده کلور ● انما
یخشی الله من عباده العلماء ● زیرا خشیت اوادرکه

برشنه نك عاقبتنه اطلاعی اولوب خوف
ایلیه بناءً علی هذا شول ایرده که علم قطعی و
معرفت تامه یوقدر اوراده خشیت دخی
اولماز اگرچه فی الجمله خوف واردر و اکثر ناسك
جهالتلرندن اوتوری خوف و خشیتدن عاریلردر
زیرا گرچه حق آنلرله در ولکن آنلر حقله دکللردر
شول جهتدنکه محجوبلردر مثلا برکسنه
بصیر اولوب جلیسنی کورمك اعمی اولوب
جلیسنك خبریله قالمق کبی دکلدر بو سببدن
دیرلرکه لیس الخبر کالمعاینة یعنی معاینه و مشاهده
خبر و شعوردن قوتلودر شوقدر واردر که خبر
معاینه نك طریقیدر که اول خبر و بعده معاینه در
نتکیم دیمشلردر که والاذن تعشق قبل العین احیانا

یعنی

77 یعنی انسان اول قولاقدن عاشق صکره مشاهده‌یه
طالب اولور و بو رادندر که قبل اسرافیل علیه السلام
اوچ سنه مقارنت نبویه ایلدی شویله که
جناب نبوت آنك صوتنی اشیدر ولکن کندینی
کورمزدی تاکه وقت وحی‌ده غیبوبت شهادته
مبدل اولدی و بونلرنه ملائکه کورمکه باشلدی
و رؤیایه دخی حاجت قالمدی زیرا دیده خیالدن
دیده حسه اقوادر پس خیالی مشاهده‌یه تبدیل
ایتمك کرکدر

نظم

بصیرت اهلی اول ایرش عیانه
صاقن مغلوب اولمه بو گمانه
حقه واصل اولان بیلمزندر خلق
شهود اهلی قولا قطوتمز بیانه

خدا اولور رفد ابیل آخر الامر

بو هیکلدن چوب جانه قیانه

کرکدر استقامت راه حقده

امامه اوی کورزك اچوب اویانه

ایدر البته کامل انکساری

بوکون شول عهد و پیمانی صیانه

بوکون یانمزسه نار عشق ایچنده

یارن هجران اودنده قالتی یانه

اوچوبدر حقه بو فانی یوادن

دوزبدر جانه باقی آشیانه

فی تعلق الروح یعنی شول روح که اکا روح مدبر و روح منفوخ و روح نائی و روح اضافی و روح سلطانی و روح انسانی دیرلرکه محل

تعیینی

تعیینی دماغدر روح حیوانی نك محل تعیینی قلب اولدیغی کبی اولی روحك هیکل انسانی یه تعلق عظیمی واردرکه اکا تعلق تدبیر و تصرف دیرلر روح حیوانی نك تعلقنه تعلق سریانی دیدکلری کبی پس اول تعلق تدبیر کرچه کل نفس ذائقة الموت موجبنجه حال موتده بدندن منقطع اولور و بو جهتدن اکا روح مفارق دیرلر فاما عناصره اولان تعلق باقیدر زیرا نفخ روحدن مراد حیاتله تجلیدر و اول حیات صورت هیکلدن دخی زائل اولمق لازم کلمز بو معنادن اوتوری روح مدبرك دنیا و آخرتده مرکبی اهل جنته کوره لطیف و اهل ناره کوره کثیف اولور و عالم برزخ که بین الدنیا و الآخره در او وادده تعلق

یا حیات دنیاده اولان بدنه در اکر بدن کامل
ایسه زیرا انبیا وصدیقلرك وشهدا وامثالنك
هیکللرنه فنا وانحلال کلمز ویاخود عناصره در
اکر بدن چوریوب فنا بولورسه اکرچه بو تعلق
حیات دنیا تعلقی کبی دکلدر زیرا حیات دنیاده ظاهردر
ضوء روح واردر بعد الموت ایسه بو ضوء یوقدر
وعلی کل حال بدنه ویا عناصره علاقه دن خالی دکلدر
ودنیا آخرتك صورتی وقالبی وآخرت آنك معنی و
قلبیدر یعنی انسان بو موطن دنیاده اولدقجه عالم
حس وصورتده در واکا نسبتله آخرت معنی وقلب
کبیدر که قلب حالا قالبه کوره خفی اولدیغی کبی
آخرت دخی دنیایه کوره خفیدر اکرچه وجود
حقیقیسی واردر قلبك وجودی اولدیغی کبی

واخرتده

79

واخرتده قلب قالب صورتنه کیروب روح مدبر
حیات دنیایه کوره صورتی نیجه مدبر ایسه
اوراده یعنی آخرتده دخی صورت بدنی حفظ وتدبیر
وابقا ایدر پس روح دارینده بلا مرکب وبلا
علاقه قالماز وفلاسفه وبعض طائفه متصوفه کی
تجرده ذاهب اولمشلردر باطلدر زیرا تجلییه
زوال لازم کلور الله تعالی ایسه عطاسنی استرداد
اتمز وعالم صورتی بلا تجلی قومز والی الابد
موطننه کوره صورت وروح بریرده دوراید
وبری برندن منفك اولماز للحاصل ابدیتی
استجلایه ناظردر بو جهتدن تحصیل کمالدن
سکره تجردی اقتضا اتمز بلکه مقتضای حال
الی الابد تشکل وتمثلدر که صورت مجلی اسن

اظهردر و موطن آخرتك باشقه اسماسى
دخى واردركه بقا اقتضا ايدر مثلا باقى اسمنك
تجليسى آخرتده اولور پس بقاء صورت لازم كلور
اشته سر تجليدن باخبر و بى خبر اولنلرك حاللرى
بودركه باخبر اولنلر لطيفهٔ انسانيه يى بلا مركب
آليقومزلر و صورت الهيهٔ رحمانيه يى لوازميله
اثبات ايدرلر زيرا روح مجرددر جمله اسمانك
تجليسى اولماز ذات مجردده اولمديغى كبى
وعيش و تنعم ايكيدركه برى روحانى و برى
جسمانيدر و يالكز برى ناقصدر پس كمال انسانى يه
مناسب اولان هر يوزدن احراز نعيم ايتمكدر
زيرا صورت نعيمك اهل معنايه تنزلى يوق بلكه
انواع تجلى يه مدار تيجوقدر زيرا وجود عينى

آيينه

آيينه يه طلاء اسرب كبيدر و آنك حكمى نعيم صورى
در و آخرتده صورت معنايه حائل اولماز دنياده
اهل كماله كوره حائل اولمديغى كبى اكرچه ايكى موطنك
برى برلرينه كوره فى الجمله فرقى واردر زيرا دنياده
حجاب نفس دقيق اولسه ينه بدن كثيف بالكليه
كثافتدن چقمز بو جهتدندركه امراضله مبتلى اولور
جنتده امراض و اوجاع اولماز فاعرف جدا

نظم

طلسم جسم حل ايت كنز جانى بولمق استرسك
خزائن اهلى اول عالمده سلطان اولمق استرسك
قونانها اسمايى درونه ايله كل اجرا
اكر دريا كبى فيض خدادن طولمق استرسك
يورى بحر محيط عشق پاكى بوله كور اوّل

دُرمعنی ایچون باشدن ایاغه طالمق استرسك
بو غربتدن وطن سمتینه سندن عزم راه ایله
وارب تا مقعد صدق ایچره آخر قالمق استرسك
یدالله سرّی ایله حقّیا بازویه قوّت ویر
اکر نفس شقینك پنجه سینی بورمق استرسك

فی اللوم • معلوم اولا که انسانك طبیعتنده
میل وایثار معنالری واردر وانسان بحکم الجمعیّه
جمیع اسمایی جامعدر اکر کامل ایسه بالفعل واکر
ناقص ایسه بالقوّه اسما ایسه اشیا ئله دوّر
ایدر واسما نیجه مختلفه واحکامی متباینه ایسه
اشیاده دخی صورت ومعناده وخواص وکیفیاتده
تباین وتضاد اوزره در • وایکی ضدّك حکمی
بری برینه لوم وبغضدر • چونکیم انسانك

لطیفه سندن

لطیفه سنده هر جزئی بر مطلوبه طالب وحقیقی
کندی مناسبتی جاذبدر لاجرم بر حقیقت وجزئه که
کندی مناسبنه میلی وسائرلره اوزرینه ایثاری
اوله البتّه حقیقت وجزء آخر اول مائله اکا لوم
ایدر وبنم مناسبمه نیچون میل ایتمدی دیو بعض
ایلر آفاقده ایسه انفسك تفصیلیدر بو سببدندر که
اکثر ناس اراسنده مجانست اولمغله بری برلرینه
بغض ولوم ایدرلر اصلی فطرت اصلیه نك انحرافیدر
زیرا اکر هر کس فیض اقدسدن نصیبی وافر اخذ ایدوب
میثاق اوّلك اوزرینه ثابت اولا لوردی هر بری بر
مطلوبه طالب اولوردی یعنی جهت طلب اتحاد
بولوردی • بو رادندر که عاشق وزاهد اراسنده
تباغض واردر زیرا عاشقك مطلوبی دیدار

وزاهدك مرادى جنتدر وجنت عاشقك مطلوبى
مخلوقدر حق ايسه خالقدر پس مخلوقه تعلق ايله
خالقه تعلق برابر اولماز زاهدلركه عاشق دخى كندى
مرادنه طالب اوله وهم جنس اولوب برى برلرينه محبت
ايدەلر نتكيم عاشق دخى زاهدك كندى كبى اولدوغندن
استراشنه بو عالمده ميللرك تفاوتى ارباب ميلك
برى برينه تباغضنى ايجاب ظهر ايلدى • نظر ايله كه
ارباب برازخ اراسنده تباغض واردر • زيرا عين
العينه ايرممشلردر كمل اوليا ايسه برى برلرينه محبت
اوزرەدر حتى كلماتنده دخى اتفاق واردر • زيرا
جملەسى مأخذ واحددن اخذ ايتمشلردر اوراده ايسه
اختلاف يوقدر زيرا عين العيندر فاعرف للحاصل
بو عالمدن لوم وبعض مرتفع اولماز نار مرتفع اولمايجه

كبى

كبى ولكن ارباب كمالك باطنلرى نار عشق ومحبتدن
غيرى وجهله يانمز ولوم ولائمه باقمزلر زيرا بلورلركه
لوم ايتمك لائمك اسم جزئيسنك ناشيلرندر دريا ايسه
جزئى سيللردن متكدر اولماز • بو جهتدن اهل اطلاق
راحتده واهل قيد محنتدەدر زيرا كلى ايله جزئى
بر دكلدر نتكيم عصفور هما مرتبەسنه پرواز ايدەمز
وزغن بلبل پردەسنه ايرەمز واعمى بصيرله پهلوزن
اولماز ومبتليه نون جهت مناسبت بولنماز

نظم

عاشقم زاهد بنى لوم ايليسه اندن نه غم •
عادتم زاغ وزغن صوتى كلور باكه نعم •
• شربت فيض الهى ايچمين دلخستەلر
• بلمز آنلركيم نەدر عالمده سر جام جم

لذت دل ذوق معیدن کلور ای بی مذاق
طاتمینجه اشبو لذتدن چکرسن چوق آکم

دل صدف در یتیمی اولدی آنك معرفت
فیض پاك حضرت مولی اولوبدر همچو یم

بو جهانده حقیا خاموش اولور عارف اولان
مجلس عشق الهیده دم اورب نه دیم

وصور و محالك تفاوتیله اسما دخی تفاوت اوزرنه
اولدیغنك بر مثالی دخی سبب حیات اولان آب در که
عینده واقع اولسه دمع و فمده واقع اولسه ریق
و مثانه ده واقع اولسه بول دینلور زیرا اختلاف
محل ایله اسما و احکام دخی مختلف اولور اکر بویله
اولمسه جمیع اشیا متحد اولمق لازم کلوردی
اختلاف اسما ایسه اکا مانعدر نظر ایله که بر

اصلدن

اصلدن ذهب و فضه و نحاس اولور و نحاسه
ذهب و فضه دینلمز زیرا صورتلرینك تلونندن ماعدا
خاصیتلری دخی مختلفدر وارایمدی تأمل ایله اشیایی که
اقارب ایکن نیجه اباعد اولدیلر و کیمی وارث و کیمی
محجوب اولدی و دیمشلردر که عاشقك جکرندن
حرارتندن اولان زفراتی ماسوایی بالکلیه احراق
ایچوندر زیرا عاشق حق اولان ماسوایه تعلق ایتمز
و کوزدن اقان یاشی عینی ملاحظه غیردن تطهیر
ایچوندر زیرا محبوبك غیریه نظر ایتمك لایق دکلدر
مکر که هر مقامده عین حقله نظر ایده و کوردیکی
محبوبدن غیری اولمیه بو صورتده مطالعه اغیاردن
بالکلیه خلاص اولور زیرا اغیاردر بو قدر که مطالعه ایدن
و بو مقامه واصل اولان سالکك بکاء و زفراتی منقطع

اولور زیرا غایة الغایات اولان مشهد کریمدر مکرکه
بکاسی غیری معنا یه اوله انبیا و کمّل اولیا آغلدقلری
کبی وبو مقام کریمدندر که حضرت عیسی علیه السلام
دیمشدر والسلام علی یوم ولدت یعنی مقام مطالعهٔ
جمالده اولمغله کندی نفسنه کندی سلام ویرمشدر
بو جهتدن وصلتده مقام مطالعهٔ جلالده اولان
حضرت یحیادن علیه السلام اکمل دوشمشدر نتکیم کلامی یعنی
یحیانک سلامی اکا اشارت ایدر زیرا حقدن اکا سلامدر
یوخسه کندندن کندنه دکل که کمال بقا رتبه سیدر
فاعرف وبو معنا یه اسم یحیانک حیاتدن اولدیغی
دخی دالدر زیرا احیا حضرت عیسی یه مسخّردر انکچون
احیاء موتی ایدردی بناء علی هذا صاحب تسخیر
مسخّردن اعلی و اکمل اولمق لازم کلدی وعیسی حسن

طنن

ظنندن یحیا یه غالب اولمغله دخی الله تعالی به احب
اولدی نتکیم بعض اخبارده وارد اولمشدر وبو
مقوله معانی اختیاراتدن دکلدر بلکه هر کسک
نشأه سندن غالب اولان معنی نه ایسه ظهور ایدر
اودر که تخلّق محالدر واعتدال الحال جناب نبوّته
صلی الله علیه وسلم مخصوصدر زیرا مظهر کاملدر
فاعرف

نظم

ای کوکل نیجه بر نالان اولورسن
ای کوزم نیجه بر کریان اولورسن

شیر فیضک اوجندن ای جکرم
نعجب دردله سن قان اولورسن

اقسون کوزلریکک یاشی قوا اقسون
کیم کیم بلکه عمان اولورسن

طبعکی شهوتدن نفسکی هوادن
منع ایدرسک اکر انسان اولورسن
کوزیکی یومرسک ایکی جهاندن
آخرسن اهل عیان اولورسن
خوف ایدرسک اکر جلال حقدن
ای حقی قول اهل امان اولورسن

هِمَم واَعمال معلوم اولا که هِمَم اعمالدندر
زیرا هر عمل همتی یعنی قصد ونیتی متضمندر والا بی
روح اولمغله صورت مقامی اولان سدرة المنتهایه
ومعنی مقری اولان اسماء الهیه یه وصول بولماز
سدره واسما ایسه اعمالك وطانیدر وقرآنده کلور
الیه یصعد العلم الطیب والعلم الصالح یرفعه یعنی
عمل صالحدن اولان حسن نیت مرکب کبیدرکه عمل

اکا راکب اولوب مقامنه عروج ایدر والا مرتبهٔ
طبیعتده قالور نتکیم حدیثده کلور یوجر ابن ادم
فی نفقته کلها الا شیئا وضعه فی الماء والطین
یعنی بلا قصد ونیة اولان عملی روح اولمغله
عالم طین وطبیعتده قالور ومقامنه پرواز ایدمز
بو صورتده اجر وثوابی اولماز بلکه افعال حیوانات
کبی اولور وعلماء تفسیر دخی بیلمشلردرکه عمل
افعال قلوب وجوارحه شاملدر ایمان وطاعات
وکفر ومعاصی کبی پس بو معناده ارباب ظاهر
وباطن متفق اولدیلر وعمل اطلاق اولنانده مراد
نیت لازم کلدی تا که عمل اول نیت ایله وجود بوله
جسد روحله وجود بولدیغی کبی زیرا بی روح
اولان صورت وجسد نصف مرتبه سیدر مقصود

اسیه تمام صورتدر بو سببدندر میته وانسان حیوانیه
نصف صورت دیدیلر تأمل ایله که بو مقامیکه عالمدر بری
برینه نوجمله مرتبطدر یعنی اشیا اسمایه واسما مسمایه
مرتبطدر وعمل دخی نیته متصلدر ذکر نیتدن مفارق
اولورسه میت کبی بی حرکت اولوب یرنده قالور که
مقام غربتدر یوخسه وطننه واصل اولامز که مقام
اسماء داشته جسدك غربتی اولدیغی کبی روحك و
عملك دخی غربتی واردر وجسدك غربتی غربت حسیه
وروحك غربت معنویه در که عالم کوندر ووطنی عالم
الله در وعمل دخی بویله در پس هر نسنه یه مناسب
اولان وجهله غربت ووطن واردر سعادت اکا که
اهل وطن اوله • والله الموصل الی الاوطان ه
ومریدك وطنی شیخك قلبیدر پس مریدك ارتباط

قلب

قلب وخدمت وشیخدن نفس اولمدقجه مقصود
حاصل اولماز • نظر ایله که بر تخم وبر چکردککه
لبّ اولمسه تحت الارض دفن اولنسه هر نقدرکه
اوزرینه فیض کلسه بینه بتمز وحرکته کلمز زیرا بی
وجوددر ونقدرکه لبّی قوی اوله نباتی اوقدر نضارتلو
وطراوتلو اولور • وبیر فانینك نطفه سندن
علوق واقع اولمدیغی کمال ضعفندندر یعنی نطفه ده
قوّت وتخم یوقدر اشیانك حصولی اسیه بحسب
الغالب اشیایه منوطدر والله غالب علی امره فافهم
جدًّا واعمل قطعًا •

قلب •

مضغهٔ صنوبریه قلب دیدیلر زیرا مشتمل اولدیغی
قوّت باطنه بین الاحوال تقلّب اوزرینه در بو سببدن
انسان کاه مسرور وکاه محزوندر وسرور یا

طبیعه ملایم اولان امورله در حزن دخی بویله دركه
طبیعه كوره امر غیر ملایمدن وروحه كوره احتجاب
وقبضدن ناشیدر واحتجاب دخی ایكی وجهله در
بری مطلقا احتجابدر كه احتجاب عوامدر وبری
افعال الله صفاتدن ویا صفاتله ذاتدن احتجابدر كه
احتجاب خواصدر زیرا جمیع احوالده شهود ذاتی میسر
دكلدر بلكه اكثر احوالده صفاتله احتجاب واقع
اولور وبو تفاوته اشارت ایدوب حدیثده كلور
لی مع الله وقت لا یسعنی فیه غیر ربی یعنی وجه خاصدن
اولان شهود ذاتی حالنه اشارت ایدوب كیه احیانا
واقع اولوردی تنكیر لفظ وقتده اولان تنكیر كا دالدر
پس بو شهود ذاتی استغراق اوزرنه اولمدیغندن
وصفلرنده كلور كه كان دائم الاحزان متواصل الفكر

یعنی

یعنی شهود ذاتی وقتندن غیریده اوقاتده دوام
حزن اوزرنه ایدی وبو مقامدندر كه فرزند
كرامیلری ابرهیم رضی الله عنه وفات ایتدكده محزون
اولوب بكاء ایتدیلر پس بو تقریردن انبیانك وكمل
اولیانك فراق وبكالرینك سببی نه اولدیغی معلوم
اولدی وبو معنایه واقف اولان عارفه كركدر كه
محزون اولدوغنه محزون اولمیه نظر ایله كه حضرت
یوسف پدری یعقوبدن علیهما السلام سكز مرحله بعید
ایكن بینه یعقوب بكاء وحزندن خالی اولمدی زیرا
احتجاب مانع سرور وضحك ایدی زیرا سوز قرب مقامندن
دكلدر بلكه اطلاع تامندندر چونكه اطلاع اولمیه
قریب اولان نسنه بعید حكمنده اولوب فراق وحزن
حاصل اولور نظر ایله كه الله تعالی وهو معكم اینما كنتم

عبادتیله معیّتنه اشارت ایدرکن بینه انسان
فراق وجدندن طالب وصلت اولور پس وصلت
دفع حجاب وازالهٔ نقاب ایله اولور و بو معنی بولنمدیغجه
فراقدن خلاص اولمازاشته وصلتده فرقت بودر
بو جهتدندر قرآنده کلور ففرّوا الی الله یعنی کرچه
حق سزکله در ولکن جهلکز بو معنایه وقوفه
مانعدر پس جهلدن علمه فرار ایدیکوز تاکه حق
معلوم اوله ● ومرتبهٔ علمدن دخی مرتبهٔ عینه
فرار ایدیکوز تاکه حق مشهود اوله ومرتبهٔ عیندن
دخی فرار ایدیکوز تاکه حق مطلق قالوب شاهد
ومشهود اول اوله ● وحقیقتکز ظهور ده کله ●
اشته انسان جمیع احوالده احساس فراق ایتمك
اولمدی ● وشهود ذاتی قدرتکبی اخصّ اولدیغی

زیرا

زیرا علم ممکناته وغیر ممکناته تعلّق ایدر وقدرت
ایسه انجق ممکناته تعلّق ایدر بو جهتدندرکه
الله تعالی معلومدر مقدور دکلدر زیرا مقدور
ممکندر بلکه معدومدر زیرا قدرت معدومه
تعلّق ایدر موجوده دکل الله تعالی ایسه موجود
ازلیدر اشته بو مقامه بو وجهله اطلاع
نامّی اولان کمسه دنیاده هیکل عنصری ایله
مقیّد اولدیغجه الله تعالی آنك اصبعینی میاننده
متقلّب اولوب کاه خندان وکاه پر آه وافغان
اولمقدن خالی دکلدر ● وبوندن فهم اولندی که
انسان کامل شهود ذاتی مرتبه سنه وصولدن
صکره بینه فی الجمله فراق وحزندن خالی اولمیوب تنکیم
مقام بقاده اولان احتجابك حکمیدر اول مرتبیه

واصل اولیانك حالی نیجه در بس احوال ومقاماتی
تعشق ایتموب راغب ترقی اولمق کرکدر • حتی احوال
ومقامات سالکه خطاب ایدوب ای سالك سائر
سن حق ایچون مخلوقسن که سنك معشوقك
حقدر بزمرا ایچون مخلوق دکلسن دیرلر وتنبیه
ایدرلر • بو جهتدن احوال ومقاماتی معشوق
اتخاذ ایتموب هر حال وهر مقامه تعلقدن
حذر کرکدر والا وسط طریقده وسائل ایله
قالمق لازم کلور مقصود بالذات مطلب اعلایه دك
سیر وسفردر وتعلق بالاکوان مذام اخلاق
کبیدر که آندن طهارت لازمدر زیرا حیض
مثالدر که حال اناثدندر حال رجالدن دکلدر پس
رجولیت کامله حقانیه عزیزیه قرار ایتمکدرکه

علو همتندر • نظم •

صالندی شاهباز دل اوج لاهوته
آلندی خاکدن میل ایتمدی بو جای ناسوته

بو احوال ومقاماته تعشق ایتمه ای سالك
دلك فانی وجودك بو فناده دونه تابوته

یتر علم الهی طالب رسم اولمه وار زنهار
نیدرسن سنك خارانی نظر قیل لعل ویاقوته

یقاسن ایتمه چاك علم لدنیه ایرشدکسه
لباس اطلس اخفا کیور شول سر مسکوته

بن اول ذو النون عشقم کیم آتلدم قلزم فیضه
حیات تازه دن دوشدم بو دریاده دل حوته

خبر صورسك بو حقیه ندر بیلمز بو خلقی هیچ
صورلمز حال عالم عشقله حیران ومبهوته

مكاره يعنى معالى اموره طبعك كراهت ايتدوكى

اسبابله توصل اولنور نتكيم حديثده كلور • حفت الجنة

بالمكاره • وبعض مكاشفين معروف كرخى قدس سره

وسط نادده نارله محفوف كورديكى دلالت ايدركه •

عمارت نار عشقه خوض ايتدكجه منزل ومقامنه وصل

اولماز نتكيم حول خاردن بجمدكجه كلشنه دخول

ايتمك حصوله كلمز • اشته جميع انبيا واوليانك

مبتلى اولدقلرى شدتلر كندى وجودلرندن حجبنى بالكليه

ازاله ايچوندر تاكه شهود ذاتى حاصل اولوب عين

العين وجوده كله وحقله ارالرنده اصلا پرده قالميه

اشته بو دادندركه سالك بو دنياده بركره وساده

موته وضع رأس ايتدكجه حيات تازه بولماز •

وموتدن نصكره دخى نهايت بقايه ايرنجه خيلى

مدته

مدّته محتاجدر ونهايت بقاده اصلا حجاب قالمنه

نسنه قالماز ووطن اصليه وصول حصوله كلوركه

اكا غريب حقيقى ديرلر • فطوبى للغرباء وجمال محبوب

لذاته وحسن معشوق لذاته در وجمال وحسنك

آثار حسيه سبب اولمغله حسن وجمال عاشق ومحبه

غالب وحاكم اوله كلمشدر • وحسنه ديدكلرى طاعت

دخى كرچه اصلده حسندن مشتقدر ولكن آنده حسن

ظاهرلك قوتى يوقدر زيرا آنك حسنى حسن معنويدركه

ايمان بابندندر ايمان ايسه غيبدركه حال قلبيدر •

بو جهتدندركه عوامك حسن ظاهره وخواصك حسن

باطنه ميلى غالبدر زيرا عوام ظاهر بين والخواص باطن

بيندر دامر باطنه ايسه هر كسك ديده سى ايرشمز •

مكركه فتح الهى اوله • وبورادن اهل عموم

وخصوصیتك حاللری معلوم اولدی یعنی چشم ظاهری
کشاده اولانك میلی شهواته و دیده باطنی مفتوح
اولانك میلی طاعات و عبادته در و میل اولك
نتیجه سی نار و ثانینك نور در و میل اولی میل ثانیه
تحویل ایتمکه مجاهده دیرلر زیرا ریاضت و مجاهده
اولدقجه احکام بدن ازیلیر • و تعلقات قلب زائل
اولوب جوریلیر • و بو مقامك صعوبتندن اوتوری
اکثر ناس حجابده قالمشدر • و کسل کرچه عسل کبی
طتلودر ولکن غایتده زهر قاتلدر زیرا ممیت قلب
و محیی نفسدر • **نظم**

یا نیجه کل اولیجه نار عشق ایچره وجود
مشهد حسن ایچره آچلمز حقه چشم شهود
• کل بو ترکیب عناصردن جدا قیل کندیکی

بربندن

• بر بندن منفصل اوله عموما تار و بود
کر وجودك طاغنی فرهاد اولوب کسدکسه سن
ایلدك بی پرده شیرینه درون ایچره سجود
حق مطلق بولدی خلقه نظر ایدن کیشی
قالدی چشمك پرده سنده جمله اهل قیود
مرشد کامل الندن ایچمینجه بر قدح
موطن دنیاده بر دل حضنی وش بولمز خلود
• کل بو کون سرمایه عمری اضاعت ایلمه
• بوله کور حقی کبی بازار عشق حقده سود
الا كل شيء ما خلا الله باطل معلوم اولاکه
اصناف ما سوی الله طقوز نسنه در یعنی ملك
و فلك و کوکب و طبیعت و عنصر و معدن و نبات
و حیوان و انساندر که بو ترتیب اوزره خلق اولنمشلردر

وبونلر ایچون حقدن غیری مستقلا اصلا مرجوع
الیه یوقدر بلکه رجوع علی حق خالقه در دیکه کنز
مخفی مرتبه سندن اسما وصفاتك تجلیاتیله
ظهور بولمشلر وعین خارجی ایله موجود اولمشلردر
وبو جمله نك مالکی الله تعالی در • وآنلره اکوان
دیرلر یعنی عالم امکاندن وجود کون خارجی یه
کلمشلردر انکچون بونلردن برینه تعلق ایتمك
لایق دکلدر زیرا مخلوقه تعلق ایتمك مقتضای
علو همت دکلدر • وشول سالك که امور
مذکوره دن برنسنیه تعلق ایلیه اکا عبد
واول نسنه اکا مالك اولور • وهچ که مرید حق
مطلق اوله عبد حق اولوب جمیع ماسوادن حر
وآزاد اولور • زیرا حق وطن عبددر که اولیتا ایله

متصفدر

متصفدر • وسلوك دیدکلری منازل اسمادن
مرور ایدوب منزل اوله وصولدر یوخسه
برزخده وقفه دکلدر وبو وصوله عروج دیرلر کی
نزول اولك عودیدر وبو راده طور انسانیده
کمال الهی واقع اولور وبو سیر اولدر مبدأ معاد
اولور • وبعد عالم بقایه نزول ثانی واقع
اولوب طور الهیده کمال انسانی ومعادی مبدأ
اولور ولکا سیر ثانی دیرلر وعارفلرك برحالی واردر کی
نهایته وصولده بدایته میل وحنین ایدرلر •
زیرا بدایتده لذت اعظمدر • وجنید بغدادیدن
قدس سره ماالنهایه دیو سؤال ایتدکلرنده جواب
ویردی که الرجوع الی البدایة • وبو کلامك بر محتملی
بودر که بدایت شریعت ونهایت حقیقتدر

وحقیقته وصولی که مقدم تقوی وعمل شرعی •
وسلوکله حاصل اولمش ایدی بینه غایت خال
مرتبهٔ شرعیته ارتحال واشتغال اعمالدر • زیرا
موطن حیات دنیاده اولدقچه تکلیف ساقط
اولماز وتجلیات وجودیه تجلیات شهودیه نك
قوالب وظروفیدر • وبو معنادن غافل اولوب
اعمال شرعیه اهمال ایلیه نه اشق تعبیر اولنور که
بو طائفهٔ رذیله مردودلردر ومعارف الهیه لرینه
اعتبار یوقدر زیرا اسم مضل دائره سنده داخلدر
بلکه او مقوله معارفه معارف شیطانیه دیرلر
زیرا شرع اوزره مبنی دکلدر • وشیطانلرینك
معناسی بودر که شیطان دخی عاصی ایکن بعض
معارفه قادردر • ونیجه اولیا ایله مباحثه

اتمشدر

اتمشدر • ولکن مردوددر که خالی استدراجه
ناظردر پس مقبول اودر که سالك عالم ذاته
داخل اولوب بینه حد شرعه تنزل ایلیه ولباس
ستر له تلبس ایده وقباب عزتده مستور اوله
طائفهٔ جلیله دن اولا که ملامیه دیدکلریدر
وبو امتك خیرلوسی اخفیا اولنلریدر • زیرا
ظهور نبوت ومعجزه یه وبطون ولایت و
کرامته ناظردر شول معنادن که نبی قومنه تبلیغ
ایله مأموردر ولی ایسه بویله دکلدر انکچون
نبوتده دعوی وولایتده ترك دعوی واردر که
نبی شمس وولی قمر کبیدر ونور فی الحقیقه شمسکدر
وقمرك مرآتیدر شوقدر واردر که عاقله لازمدر که
بر ولی یه مهتدی اولوب تحت متابعه سنده

داخل اوله واكا امتدن بنی یه معامله كبی معامله
ایلیه ولكن قنی بویله عاقل كه عارفا ولمعنه سعی ایده
وهدایت خاصه اهلی اوله ذلك فضل الله یؤتیه
من یشاء • وكلام مذكورك بر محتملی دخی بودر كه
نهایت سلوك بدایته رجوعدر زیرا مبدأ اول
الله تعالیدر پس بو عالمه كونه وانسانه نزول
ایدوب اخرتیت بولدقدنصكره هو الاول والآخر نتیجه
سنه اولیت سرینه رجوع لازمدر والا عبث اولور
قالوردی و دائره نك آخری اولنه ملتقی و متصل
اولمازسه سلوك ایسه دوری در خطی و مستطیل
دكل اشته اصلدن فرعیت بولانه كركدر كه ینه
اصله رجوع ایده نتكیم حدیثده كلور من عرف نفسه
فقد عرف ربه فافهم جدا الحاصل كرچه معرفت

نفس

نفس اصل و معرفت رب فرعدر كه اثردن مؤثره
استدلال كبیدر ولكن رب اصل و عبد فرعدر
انكچون دیرلر كه عبدك والدی نور حقدر نتكیم
حدیثده كلور انا من الله والمؤمنون من فیض نوری
یعنی بنم والدم نور حقدر كه ظهورم آنك •
تجلیسنك اثر و نتیجه سیدر و سائر مؤمنلر بنم
نورمدن تشعب ایتمشلردر نور قمردن نجوم
زاهره ظهور ایتدیكی كبی چونكه قمرك شمسدن
استفاده سی بلا واسطه در لاجرم مظهر تام
قمردر واكا بكزر نور یوقدر و رسول اللهك صلی
الله علیه و سلم نور كمالی دخی بویله در انكچون
اكا بكزر مخلوق یوقدر و سید الانام در •
و بو جهتدن امتنك سائر امم اوزرنه رجحانی عظیمی واردر

نظم

یا رسول الله یوزك عکسندن اولدی مهر و ماه
سنده ظاهر اولدی ذاتیله تجلی اله

انبیا و اولیا نورکدن ایلر اقتباس
مظهر حق اولدوغکده یوقدر اصلا اشتباه

مشهد حسنك تجلیسی سنکله بولدی آن
یوسف مصری سنك نورکله بولدی قدر و جاه

دانهٔ خالکدن اولدی نقطهٔ غیب آشکار
بو چمنزار ایچره بیتدی سنبلکدن هر کیاه

وَرد خوشبوی رسالت اولدیغك تمهیدی ایدوب
هر زبان خار بو کلشنده اولدی بر کواه

حقیا روی حقی کورمك نیجه آسان اولور
بولمسه فیض شفاعتله بصیرت انتباه

نظم

ای کل نوخیز کلزار شهود ● پرتو افزای تجلی وجود
غرقه یاب قلزم زخار فیض ● سیر سیر ساغر لبریز جود
جنت کرسی و عرش و انس و جن ● پای سدرن پایه کم ایلر سجود
مشهد حسن و جمالك آنی سن ● آیینه کده کورنور وجه ودود
حقله حق اولیجق معرجده ● قالدی حق مطلق و کتدی قیود
عاشقك ولقد در عهد ازل ● حقی قوله بودر اقوای عهود

فی الحدیث القدسی تَقَرَّبْ اِلَیَّ بِمَا لَیْسَ لِیَ الذِّلَّةُ وَالْاِفْتِقَارُ ۵ معلوم اولا که ذلتك ضدی عزت وافتقارك ضدی غنادر که ایکیسی دخی صفت الهیه در ذلت و افتقار صفت کونیه اولدیغی کبی و نفیله اشارت ایدر که ذلت و افتقار وسیلهٔ وصلتدر خلافی سبب فرقت اولدیغی کبی و ذلت

محبته مقارن اولیجق بلا محبة اولان ذلتدن
وصلته امکن در زیرا عشق ومحبت واسطهٔ
قویه در نیجه ذلیللر واردرکه واصل دکللردر
فاما عاشق ومحب اولنلر بویله محروم قالمازلر
اینچون عاشقه عذاب یوقدر زیرا عذاب فرقتدن
ناشی وازالهٔ حجاب ایچوندر محبت ایسه محبی
محبوبه جذب ایدر وپرده لری خرق ایدر زیرا
محبت وهوی عالم علویدن شریف لسنه لردر کر
وجود انسانیده ذا سلطاندر یعنی قنغیدله ساقط
اولورسه آنک اوزرنه تسلط ایدر وحاکم اولور
اینچون عشق غالبا اهلی بی اختیاردر وهوی
ومحبت علویدن ساقط اولمغله هوی دیرلر ●
سقط معناسنه یقال هوی یهوی کضرب یضرب

هویا

هویا وهویا سقط من علو الی سفل وهو یه
من باب علم هوی احبه لیس ضرب بابندن اولان
هوی نک سقوط معناسنه اولدیغی محبت معناسنه
اولان هوانک علم بابندن اولدیغی منافی دکلدر
زیرا مقصود کلمه دن فی الجمله سقوط معناسینی
تراشددر وبو تقریردن فهم اولندیکه نعوت کونیه دن
ذلت وافتقار له حق تعالی نک متصف اولدیغی
یوقدر اگرچه فرح وضحک ومکر واستهزاء وامثالی
ایله متصف اولدیغی قرآن وحدیثده کلمش وعند
الاکابر تأویل اولنمشدر بلکه علی ما اراد الله معانیٔ
جلیله یه محمول اولوب قالمشدر ● سؤال اولنورسه کم
تخلقوا باخلاق الله اطلاقنه کوره جمیع نعوت
الهیه ایله عبد دخی متصف اولمق کرکدر ●

وغیرنز وغنی اسملری دخی اسماء الهیه دندر ●
جواب بودرکه فی الحقیقه انسان کامل اسم اعظمه
مظهر اولیجق اسم اعظمك تحت حیطه سنده اولان
اسمائله دخی موسومدر فاما بدایت حالی ایله نهایت
حالنك فرقلری واردر زیرا بدایت خلوت اقتضا
ایدرکه جمیع اسما وصفاتك اسقاطیله در نتکیم
دیمشلردر ● التوحید اسقاط الاضافات یعنی
توحید حقیقی مقامنده جمیع ما سوادن تخلی ایتمك
اضافات وقیودی اسقاط وازاله ایله در بو مقامده
خود عبدلك نعت کونی اصلیسی قالورکه ذلت وافتقاردر
زیرا عبد کندندن بوشالمدقجه نور حق ایله طولماز
نتکیم قرآنده کلور ● ووجدك عائلا فاغنی چونکه
مرتبه قاب قوسینه رد اولنوب مقام جلوته کر

صفات الهیه ظهور ایتمك لازم کلور زیرا مقام
بقا سر جنتدرکه جنت حله سزا اولمدیغی کبی مقام
بقا دخی خلعت الهیه سزا اولماز بویله ایکن بینه
عبد الی الابد نعت اصلیسی اوزرنه در ● ونعت
المیسی عاریه در ولا عبد ربا اولمق لازم کلور ●
بو جهتدندرکه غنا ائله فقردن قنغیسی افضلدر
دیو سؤال اولنماز زیرا غنا حقك صفت ذاتیه سیدر
وفقر عبدلك نعت اصلیسیدرکه بری برینه تجاوز
ایلمز نتکیم قرآنده کلور مرج البحرین یلتقیان
بینهما برزخ لا یبغیان یعنی کرچه عبد حقیقت
الهیه وحقیقت کونیه یی جامعدر فاما حقیقت
کونیه سی بالاصاله وحقیقت الهیه بالتبعیه در
بورادندرکه دیرلر فردماله وخذ ماله لیس عبد

امكان مرتبه سندن منفك اولماز كرچه اوزرينه
خلعت صفت الهيه اولنسه بو معنادن دعواى
ربوبيت ممنوعدر ● وبعض حقايقى ايله متصف
اولدیغی صورتده دخی ترك ادبدر الحاصل حق
سنده متصرفدر والا سن نيه سن سن ●
فافهم جدا ● وحق نيه حقله بلنور ديدكلرى
صحيحدر زيرا واجب ايله ممكن ميانده اصلا
مناسبت يوقدر پس كندى نور حقيقيسنه دليل
اولادنيه نور ظلمسى من رنكيم قرآنده كلور ●
نور على نور يعنى حق سندن كندى مشاهده ايدر
وبلن دخى اودر كل ايمدى عشقه دوش تاكه نور حقله
منور اوله سن وحق حقده بوله سن ● والا قالب
مجرد قالورسن و وحدتدن محروم اولورسن ●

وديمشلر

و ديمشلردر كه فرض اول معرفت الهيه در تاكه
مشاهده حاصل اولدقده تلذذ اولنه والا بى
معرفت مشاهده ده لذت حاصل اولماز پادشاهى
تبديل جامه ده كوروب بلمك كبى اشته بعض عرفانك
ع قدس باقرسم افندم صانه بن ● ديدوكى معرفت
ومشاهده نك مجموعنه اشارتدر فاعرف جدا ●
فان المعرفة اصل الاصول ● وباب الوصول ●

نظم

عارف بالله بلور كوردكده حقى هر نظر
شول جهتدنكيم ايدر خلقدن حقه كذر
ايدكور خلقيتى حقيتنه تبديل سن ●
تا اولا فيض تجليدن نحاسك عين زر ●
قند سياح اوله سن سر معيت بلميوب ●

واى كاكيم بليوب بو سرى سير ايدر كزد
يوغيمى وار وواردى يوغ ايلر بودر خلق جديد
بيكى افنا ايليوب بيك بيرى خلق ايلدب دوزد
حقيا عارفلرك موت وحياتى بردر
اعتبارى دد كه ديرلر زنده مرده مختص

نظم

نيجه بر سوداى عشقله كوكل مجنوندر
نيجه بر قهرك الندن قامتم چون نوندر
غرقه ياب بحر دردك اولدى اشبو وجود
بطن حوت امتحان ايچره همانا ذوالنوندر
تيغ درد ديله جكر صد پاره اولمشدر
هر جكر پاره م هزاران قطره صافى خوندر
بن نه يوسف نه سليمان زمانم فى المثل

بلكه

بلكه يعقوبم كوزم اغلر دلم محزوندر
حقيا بازار عشقك سودى غمدر هر زمان
كيم بو سوداى امديسه لاجرم مغبوندر
قال الله سبحانه خذوا زينتكم عند كل مسجد
معلوم اولا كه زينت ايكيدر برى زينة الله وبرى
زينة الحيوة الدنيادر ومنهى اولان حيات
دنيانك زينتنه ميل ومدعين در يوخسه
زينت الهيه دكل وزينت الهيه دخى ايكيدر
برى ستر ايچون اولان لباس مشروعدر
كرك نمازده وكرك خارجده واكا زينت دنلدى
زيرا مشروع اولان نسنه ده مناسبت وموافقت
خارجه دخى اعتبار اولنور مثلا لحيه يعنى صقال
انسانك زينتيدر زينت اولمسى اعتدال اوزرنه

اولماسیله در یعنی افراط اوزرنه اولان طول لحیه
زینتدن خارجدر انکچون قبضه دن زیاده سنی
قص ایتمك مشروعدر یعنی مخنثلره تشبه لازم کلمیجك
قدر یوزده اولان وطولندن مقراضله اخذ
وقص اولنمق مشروعدر نتکیم جناب نبوتدن
صلی الله علیه وسلم دخی صادر اولمشدر ● وعمامه
دخی عظم وصغرده وسائر ملابس دخی بویله در
الحاصل الله تعالی نك مشروع قلدیغی زینت محرمه
دکلدر بلکه محرمه اولان زینت دنیادر که قریبة
الزوالدر پس برنسنه که دوامی اولمیه اندن دفع
ضرورت ایچون قدر تناول ایتمك کرکدر که اکا بلغه
دیرلر وبو مرتبه سی متاع بلاغدر یوخسه متاع
غروردر کلام و زینت الهیه نك ایکنجیسی ملابس

علوم

علوم ومعارفدر که ملابس ظاهره کبی چورمز
واسکیمز بلکه انسان کامل وعارف بالله جمیع مواطنده
متصل وملتصقدر بو جهتدن قرآنده کلور ●
ولباس التقوی ذلك خیر یعنی شول علم شریف
لدنی که آنی قلبه تقوای حقیقی الباس ایلمشدر ●
لباس ظاهر وعلم رسمیدن خیرلودر وعلم مذکورك
نتیجه تقوی اولدوغنه اشارت ایدوب قرآنده
کلور ● واتقوا الله ویعلمکم الله ● یعنی بو آیتده تقوی
مخاطبلره وتعلیم حق تعالی یه نسبت واضافت
اولندی وتعلیم الهی تاخیر اولندیغندن مفهوم
اولدی که تعلیم اول تقوانك نتیجه سیدر ● وتعلیم
دخی هدایت خاصه مقوله سندندر که متعلقی
حقایق الهیه در زیرا دیمشلردر که هر علم ومعرفت

نتيجه‌ٴ تقوى و عمل شرعى و سلوك اولميه شيطانى
در رحمانى دكلدر بو سببدندر طائفه‌ٴ ايشق
مذموملردر زيرا مجرد كتب و رسائلدن اخذ
ايدرلر و رياضته مقارن اولسه دخى رياضتلرى
رياضت رهبان و فلاسفه كبيدر كه متابعت
شرعدن خارجدر نتكيم واعبد ربك حتى يأتيك
اليقين ايتنده يقينى عبادته غايت طوترلر
و يقين قلبه حاصل اولدقدن صكره عبادته
حاجت قالمازلر ديو زعم ايدرلر مع هذا اطلاقات اوامر
الهيه خلافنه دال اولدوغندن ماعدا فعل رسوله
دخى مخالفدر زيرا جناب نبوت كه اعرف الخلق و اكمل
الموجوداتدر الى آخر العمر عمل شرعيه توغل ايتمشلر
وحتى قدم شريفه لرى تورم ايد نجيه دك

صلاته قيام كوسترمشلردر و متبوعك طريقندن
خارج اولان يا كافر و يا ضال و مضلدر پس
بو موطن تكليفده اولدقجه مكلفدن احكام
الهيه ساقط اولمق احتمالى يوقدر و تجليات
شهوديه تجليات وجوديه‌نك نتائجيدر
و ثمره شجره‌دن و سمن و زبد لبندن و كوهر كاندن
و لؤلؤ صدفدن اخذ و استخراج اولنه كلمشدر
و حكمت الهيه‌دن بى مذاق و سر حقيقتدن
بى خلاق اولنلرك خاليدركه بى قالب قلب
اولورصانورلر و بى ظرف مظروف بولنور
قياس ايدرلر و بلا اشيا اسما و بلا اسما مسمى
فهم اولنور ظن ايدرلر هيهات بى عالم ذات
و صفات و اسما بلنمز مكر كه مقام تفريدن و محودن

صكره بی مجلی ادراك بسیط ایدرسن فافهم

نظم

ارواح بوكون صورت انشا كلوردلر
انسان دكل صورت رحمانه كلوردلر

اسماء الهیه لباسن كیوب عالم
زینتلر ایله عرصهٔ اكوانه كلوردلر

دور ایتمك ایچون چرخ تجلیده مراتب
مهر و مه عالم كبی دورانه كلوردلر

اولكی دمك سترنه ایرمش ایكن آخر
بو آیینه ده صورتی سیرانه كلوردلر

منصور كبی منزل توحیده ایرنلر
هر دمده انا الحق دیو میدانه كلوردلر

شول كسلره كیم حقدن عنایت اوله حق

مجذوب اولوب مجلس عرفانه كلوردلر

بعد ذا بو تقریردن مفهوم اولدی كه علوم ایكیدر
بری علوم كونیه در كه آنك متعلقی اعمال صالحه در
و بو اعمالدر كه علوم و حقایق الهیه یه موصلدر
و بری علوم الهیه در كه متعلقی ذات و اسما
و صفات و افعالدر و بو علومه انتها یوقدر
ذات و صفاته انتها اولمدیغی كبی علوم كونیه
ایسه كون كبی متناهیدر و نفس احكام دخی مضبوط
و محصوردر نظر ایله كه محصور بوزیندن
نوجهله غیر محصوره ایرسن كه سكا حقدن
محض افضال و انعامدر زیرا قطره ده دریا بولمق
كبیدر فاعرف و مرتبهٔ عمل كه علم الهی یه موقوفدر
اول دخی ورعه موقوفدر كه مشتبه و مكروهدن

تعفف وفضلات مباحی ترك در زیرا غذاء تخم

کبیدر که تخم فاسددن تارلاده محصول جید

حاصل اولماز خصوصا که تارلا دخی شوره زار

اولسه بالکلیه اینبات دن قالور الحاصل قوایه

قوت غذاء طیبدن کلور پس غذا طیب اولمیجق

بدن انسانک سست اولوب طاعته یرامز • زیرا

باطن فتور اوزرنه اولیجق که اصلدر فرع اولان

ظاهر دخی کسلنانك اولور علوم حقیقیه ایسه

اعمال شرعیه قالبیه یه منوطدر • پس بر

یرده که اصل اولمیه فرع دخی مفقوددر اشته

بوتقریر له مدعیلرك بطلانی ظاهر اولور •

زیرا بوقدر خبائثی استعمال ایدرکن ینه حقایق

دعواسن ایدرلر • وخبیث دکلدر بلکه مباحدر

دیسه لر

دیسه لر بله ملزم اولورلر زیرا فضلات اباحیه

دخی مانع سلوك ومزیل قوت باطنه وبرزخ

معراج قلبدر نتکیم دیمشلردر کم • من اکثر تناول

المباحات حرم عن ذوق المناجات • فعلیك

بوفاق السلف • وایاك وان تکون من سوء الخلف

والله المرشد • لکل سایل مسترشد •

رؤیة الحق

علماء ظاهر ذاهب اولمدیلر که رؤیت مسائل مختلف

فیهادندر وضروریات دیندن دکلدر پس

اکا ایمان کتورمك واجب دکلدر وعلماء باطن

آنی اعتقادیاتدن درج ایتدیلر زیرا عارفك

مطمح نظری مشاهده جمالدر • ورؤساء

طریقتدن سهل بن عبدالله التستری قدس سره

دیمشدر که ابصرنا الله تعالی بی کورر ولکن احاط
وادراك نهایت ایله دکل یعنی الله تعالی مرئی
اولمقدن محاط ومحصود اولوب نهایتی اولمق لازم
کلمز بلکه هرکسه تجلی کندی حسبیله اولور
وکندی حسبی محصوردر اولمغله حسب حقی دخی محصور
اولمق اقتضا اتمز نظر ایله که قمره که شمسدن
استفاده اتدوکی نور کندی حسبیله در بو حسبه
حسبیله دکلدر زیرا شمسك جرمی دائره قمردن
کرات ایله اوسعدر وسائر نجوم دخی قمره کوره
بویله در ومعرفت دخی بو قیاس اوزره در
یعنی ما عرفناك حق معرفتك دنلودکه غایت امکاندر
دنلدوکی حسب حقله در فاما حسب عبده کوره
عرفناك حق معرفتك دنلودکه غایت امکاندر

نتکیم

104 نتکیم فاعلم انه لا اله الا الله اکا ناظردر الحاصل
متعلق علم مرتبه الوهیتدر که مرتبه ذات مع الصفاتدر
پس مرتبه ذات بحته یعنی نسب واضافاتدن
مجرد اولان ذات غنیه یه علم وادراك صیغمز فاعلم ذلك
بعد ذا رؤیتین برقاج اعتبار واردر بری رؤیة
الحق بلا خلق در یعنی حقی وجدان وخلقی فقدان
اتمکدر وشرابی کوروب شین معجمه ایله سرابدن
بالکلیه غایب اولمقدر وبری دخی رؤیة الخلق
بلا حق در یعنی خلقی وجدان ایلیوب حقی فقدان
اتمکدر وسرابی کوروب سین مهمله ایله شرابدن
بالکلیه غایب اولمقدر وبری دخی رؤیة الحق
مع الخلق ورؤیة الخلق مع الحق در یعنی حقی خلقده
مشاهده اتمکدر آیات توحیدله وخلقی حقده

معاینه
مشاهده ایتمکده اسما وصفاتیله وایکی دوئیجی
جمع ایدوب بربیله برندن محتجب اولمقده دیمشلردرکم
اهل جنت جنتده نعیم وتصرفلری حالنده حقی
خلقده کورورلر یعنی خلق حقه آیینه اولور ومقام
کثیبه داخل اولدقلرنده خلقی حقده کورورلر •
یعنی حق خلقه مرآت اولور • وبو صفتله جنته
رجوع ایدرلر پس حقیقة الامر خلقی فقدان وحقی
حقده وجدان ایدر زیرا مقام کثیبده حقی حقله
مشاهده ایدرلر • وبعضیلر دیمشلردرکم حقی
خلقده کورمک حقی حقده کورمکدن اتمدر
ولکن مضمون سابقه مخالفدر وآنک مرادی
بودرکم لذت شهود قاب قوسینده در یوخسه
اوادنی مقامنده شهود ولذت مفقوددر •

نظم

نظم

جمالك شمعنه پروانه وش یاقدم پر وبالی
فنا اندر فنایم ویردم آخر عشقله بالی •••
جمال حقی مرآت شهود ایچره نیجه کورسون
شئونك کیم صورت خلقه اولانمعنا اقبالی •••
یازقلر آکه کیم ذوق حقیقتدن طتمدی آخر
زهردن بلمدی حلوی ندر فرق ایتمدی بالی •••
تماشاسنده بو حسنك قالور حیرتده بودیللر
بوکوزلر سیر اولماز سیرله آه اول یوزی آلی •••
الفدن بایی فرق ایدن همان بر نقطه در بقسك •
قموده چشم حق بینه کورینور حقیا خالی •
والمرجو النظر الدائم القائم • تمثل
بالاده مرور ایتدی ارواح تمثل ایتسه لوازمیله

تمثل ایدر مثلا جبرئیل و ملك الموت صورت اعرابیه ده
تمثل اتسه اعضا و جوارح ایله تمثل ایدر و بو تمثل
آنلرك حقیقت ملكیه لرینی منافی اولمز زیرا هر
نسنه موطننه كوره صورت قبول ایدر ● وحق
تعالینك صفاتیله تمثلی دخی بویله در نتكیم جناب
نبوته صلی الله علیه وسلم شاب امرد صورتنده
تمثل ایتدی و بعض اولیایه شقاء دجال و ابی
لهب و ابی جهل اوزرینه بكاء ایدر كوروندی مع هذا
فی الحقیقه بكاء یوقدر بلكه ارسال مدامع ایتمك
صورتنده كوروندیكی بحسب الموطندر و شقایه سبق
علم ایلدوب عدم تبدلنه رمزدر یعنی مذكورلرك
و امثالنك شقاسی بر شقادر كه شقاء ذاتیدر ●
و شقاء ذاتی متبدل اولماز ● والا علم الهی متغیر

اولمق

106

اولمق لازم كلور شقاء عارضی ایسه بویله دكلدر
یعنی آنك متغیر اولدیغی لوح محو و اثباتده مثبت اولدیغنه
كوره در علم بالله ده اولدوغنه كوره دكلدر پس شقی
عارضی علم الهیده سعید اصلیدر زیرا حالت عارضه یه
اعتبار یوقدر و سعید عارضی دخی بوكا قیاس
اوزره در فاعرف جدا و ضحك و امثالی نعوت
كونیه دندر و حقك بو مقوله لرله اتصافی تردد
ایله اتصافی كبیدر نتكیم حدیثده كلور ● ما ترددت
فی شیء ترددی فی قبض عبدی المؤمن وهو یكره الموت
وانا اكره مساءته ولا بد له من لقائی یعنی حق تعالی
كندی نفسی ایچون تردد و كراهت اثبات ایتدی مع هذا
بو مقوله صفات فی الحقیقه عبدكدر زیرا بو اتصاف
مقام عماء كونینه كوره در كه اسما و صفاته ناظردر

یوخسه مقام ذاتده نعوت واضافات مطلقا جاری
دکلدر نتکیم بالاده دخی تقریر اولندی ولقائله اشارت
اتدی که موت لقاء الهی ایچوندر واکا وسیله در •
پس فی الحقیقه موت تحفهٔ مؤمندر اکرچه صورتا
کراهت واقع اولورسه زیرا کراهت نفس و طبعك
حالیدر بو ایسه اقبال واستحسان روحانی یه
منافی دکلدر • وبوندن فهم اولنور که موت طبیعت
اوزرنه وارد اولور بو موطنده اولدقجه ایسه
حکم طبع باقیدر حتی حین قبضده جناب نبوتدن
یا نفس مالك تلوذین کل ملاذ صادر اولدیغی
سیرده مسطوردر • ومرویدر که تناول اتدکلری
شاة مسمومه نك اثری دورت سنه دنصکره حین
قبضده ظاهر اولدی زیرا قبل حلول الموت مقام

روحده

روحده ایدی که بو مقامده امور بشریه تأثیر
ایتمز چونکه موتله مرتبهٔ طبیعته نزول ایتدی
لاجرم اثر زهری احساس ایلدی • وحضرت
عمرك رضی الله عنه زهردن متأثر اولمدیغی اول
وقتده مغلوبیتیندن ایدی فاما وقت انتقال
قریب اولدقده اکر اکا واکر حضرت علی یه کرم الله
وجهه ضرب سیف تأثیر ایلدی انبیاء علیهم السلام
استشهاد اولندقلری کبی وسائر بو مقوله
احوالله مبتلی وممتحن اولان کمل اولیا اکا قیاس
اولنه نسأل الله العفو والعافیة • والمعافاة
فی الدین والدنیا والآخرة • اشته بعد التزکیة
نفسك صفتی بودر که فی الجمله کراهتدر • قبل
التزکیة حالی نولاجقدر فهم ایله • ومرویدر که

الله تعالی نفسی خلق ایتدوکی وقتده اکا خطاب
ایدوب من انا بیوردقده نفس دخی صفات
رذیله سی اوجندن اظهار ضدیت ایدوب
من انا دیدی وانقیاد کوسترمدی پس حق
تعالی آنی بیك سنه جوعله مبتلی ایتدی
تاکه اقرار ایدوب انت ربی دیدی وبوندن فهم
اولندی که نفس امارەیی زبون ایدن ریاضت
وتقلیل غدادر انکچون سالکلر صوم دهره
معتادلودر فاعرف وحال نفسی ندر بیلمین
طریق رخصته سالك اولور عوام ناس
وعوام علماء کبی انکچون آنلرك نفوسی صلاح
وفلاح قبول ایتمیوب حقه محجوب کیدرلر •
زیرا دنلشدر که بجوع ترانی بتجرد تصل •

ایرشمك

ایرشمك دلرسك یمکدن کسیل • یعنی اصلاح
طبیعت سبب رؤیت وماسوادن انقطاع ایتمك
وصلتدر وماسوادن اعراض وحقه اقبال که
ایکی خطوەدر بولنمدقجه منزله وصول وحصوله
کلمز • کل ایمدی طریق عزیمته سالك اول
تاکه منزل مرامه واصل اولاسن • ومرادکه ایروب
مقصودك بولاسن • وریاضت کرچه اولا مرده
نفسه صعب ودشوار کورنور فاما تدریجله
معتاد اولیجق آسان اولور • وهر بلا دخی ابتداده
بویلەدر • ونفس صلاح قبول ایتمدکجه قلب
وروحدن دخی حقه حقانی میل ومحبت ظهور
ایتمز • ومحبتك غایتی اودر که محبوبك عینی
اولاسن • یعنی محبوبده بالکلیه غایب

وفالی اولوب آنك جیبندن سر كوسترمسن
بو صورتده قولی وفعلی كندیكه نسبتدن خلاص
اولورسن نفسله باقی اولدقجه ایسه بو معنی
مفقوددر زیرا نفس خطاب ازلی وعهد قدیمی نسیان
ایتمشدر ایچون مقام توحیده وفا ایمیوب شركدن
نجات بولمشدر ودائما سوزی انا فعلت انا قلت
وقلبك تقلبی كاه مذموم اولور كه خیردن شره
وجمالدن جلاله ولطفدن قهره تقلبیدر
وقرآنده كلور واعلموا ان الله یحول بین المرء وقلبه
وبو مقامده قلب نفس صورتنه تحول ایدر
وكاه ممدوح اولور كه انواع واردات اراسنده تقلب
ایدر وبو تنوع وتقلب دخی احوالك تنوعنه راجعدر
احوالك تنوعی دخی سرنه واقع اولان تجلیات

الهیه نك

الهیه نك تنوعندن كلور اشته حق تعالی نك صور
مختلفه تبدل وتحولی معناسی مذكوردن كنایه در
پس عارفه كركدر كه صورت مطلقه سرنه واصل
اوله وصور جزئیه تجلیسنده نجات بوله
وحقه وجه كلی ایله اقبال ایدوب كله والله الهادی

نظم

صورت سرندر صورت اشیاده هب
جمله اشیاده تجلی ایدن اسماده هب
صورته قلمه نظر معنیه ایله كذر
چشمكه ظاهر اولان عین مسماده هب
بو وجود ایچره نه كلی ونه جزئی واردر
قید واطلاقدن اول ذات معراده هب
بلمین وحدت ذاتی دوشر آخر شركه

يوقدر دلا بو جهانده قوالا درهب
نفسنی بلمین ای حق نه بلسون حقی
جاهله طوتمه قولاق کیم سوزی دعوادر هب

قال الله سبحانه يا ايها الذين امنوا يا حرف
وضع لنداء البعيد في الاصل والله تعالى وان كان
قريبا من عباده كما قال اني قريب لكن اكثر العباد
بعيد منه من حيث كونهم نازلين الى اسفل سافلين
ومحتجبين بالغواشي البشرية والملابس الطبيعية
وعليه يحمل قوله تعالى يا ايها الناس فان بعضهم
قد اخذ الناس من النسيان من طريق القلب وذلك
النسيان انما حصل من كثرة الحجب الكونية كمن انغمس
في البحر العميق فانه لا يرى ضوء الشمس لا بعد
اخراج رأسه من الماء او بعد قربه من وجه الماء

وذلك

وذلك اشارة الى قطع المنازل الى ان ينتهي الى مرتبة
العقل الاول ثم الى مرتبة العلم ثم الى مرتبة العين
واما قوله تعالى يا ايها الذين امنوا فالنداء فيه
يحتمل احتمالين احتمال القرب من حيث الوصف بالايمان
لانه اصل السعادات والمقرب الى الله واحتمال
البعد من حيث ان كل مؤمن لا يكون في مقام القرب
مطلقا بل يكون مقربا من وجه ومبعدا من وجه
كما هو حال الابرار فان اعتبر الاحتمال الاول
فنداء البعيد فيه من حيث تنزيل البعد المرتبي
منزلة البعد المكاني فيكون يا نداء من الحبيب
الى الحبيب وذلك يهون المأمور به على المأمور لما
فيه من اللذة كما اذا خاطب السلطان الاعظم واحدا
من اتباعه لامر من الاوامر فانه يلتذ بذلك الخطاب

وتسهل عليه الاتيان بالمأمور به ● والحاصل ان
نداء البعيد بالنسبة الى المقربين من قبيل التشريف
والتعظيم ● كتب عليكم الصيام اى شهر رمضان
لقوله تعالى فمن شهد منكم الشهر فليصمه والجمع
راجع الى المكلفين من حيث احادهم فيكون الصوم
مكتوبا مفروضا على الكل وهذا من طريق العبادة
واما من طريق الاشارة فراجع الى الاجزاء والقوى
كلها فانه ما من جزء من اجزاء اللطيفة الانسانية
الا وهو مطلوب بحقيقة من الحقائق ومكلف
بما خلق له فالفم يجب ان يكون صائما من الاكل والشرب
ولغو الكلام والقول بالاثم والفرج من الجماعة وان ●
كان حلالا لانه حرام ايام الصوم والبطن من الحرام
والسمع من الملاهي والبصر من النظر الى المحرمات

وهكذا

وهكذا اليد من البطش الغير المشروع والرجل من
المشي الى مواضع الفسق وقد قالوا ان اكل السحت
والقول بالاثم والاستماع الى الملاهي كلها من
باب واحد وكل ما لا يجوز التفوه به لا يجوز الاستماع
اليه وكل ما يحرم فعله فالنظر اليه واخطاره
بالبال مكروه واين ابناء الزمان من مثل هذا
الصوم والتقوى ● كما كتب على الذين من قبلكم
تطييب لقلوبهم من حيث ان مطلق الصوم
مكتوب على الكل والتكليف اذا عم طاب وفيه
اشارة الى ان اكثر الناس ليسوا من اهل المروءة
حتى يقوموا بالصوم ونحوه من غير تكليف ● او
يسهل عليهم الامر وان اختص بهم ومن ذلك عين
الله اوقات الصلوة والزكوة والصوم ونحوها

حتى لا يتجاوزوا الحدود ويشتغلوا في كل وقت بما
امروا به ومع ذلك فكثير منهم بطالون كسالى
والله بين النواصي من المطيع والعاصي ● وفيه
اشارة الى كل من عالم التركيب والبساطة فانه كما
كتب على المركب من هذه العناصر الصوم ونحوه
فقد كتب على الاجزاء البسيطة التي قبل هذا
التركيب فانها كلها كانت صائمة من المشارب
الطبيعية ومقبلة الى الله تعالى بالتسبيح والتحميد
فينبغي ان يكون الفرع على وتيرة الاصل في الامساك
لعلكم تتقون اي تحترزون من المعاصي بسبب
الصوم فان فيه كسرا للشهوات وفيه ايماء
الى ان تخصيص شهر رمضان بالصوم من قبيل
التخفيف والتسهيل والا فمن شان المؤمن ان يصوم

الايام

الايام كلها طلبا للانتقاء ومن هنا اخذ بعض
السلف الصالح بصوم الدهر وجعلوه كالواجب
اذ كان فيه صلاح القلب وانكسار النفس و
استقامة الحال وقل من عرفه فجعله من المكروهات
وانما كرهه النبي صلى الله عليه وسلم من حيث
ادخال الايام المنهية المحرمة فيه ومن حيث
مراعاة حال الضعفاء والا فمن قوي على مشاق
الطاعات فليفعل فان افضل الاعمال احمزها
اياما معدودات اشارة الى قلة ايام الصوم
المفروض حتى لا يستثقلوه من حيث رعونتهم
اي بقائهم بالطبع فان استثقال الفرض كفر و
جهل بعظم رحمة الله بعباده ● وفيه ايضا
ان ايام العمر قليلة وان كان صائما فيها كلها

بل الدنيا يوم واحد حاضر والاخرة بالنسبة اليه
كالغد كما قال الله تعالى ولتنظر نفس ما قدمت لغد
اى للاخرة فالعارف صائم ظاهرا وباطنا فى ايامه
كلها وانما يفطر على لقاء الله تعالى فمن عرف
حقيقة الحال هان عليه العمل بامر الملك المتعال
بل كان عبدا حرا فى جميع الاحوال نظم

كركدر عبادت خدايه مدام
كركدر صيام وكركدر قيام
يتر خواب غفلت يتر بو كسل
دميدر كه آكاه اوله لر نيام
شوكيم بستر راحتا اوزره ياتور
قورلمز اكا عدن ايچنده خيام
حقك آيتيدر بو ليل ونهار

كوزلك

كوزلك آچ كجه خوابله صبح شام
حبا تيله ويردى نفس حق سكا
كلك آچيلوب ايدن تا ابتسام
نفس خزان ايرمدن قبل عمل
بودر حقى قولدن سكا حق كلام

مقام محبت بو مقامك محمديلره اختصاصى
واردر انكچون جناب نبوته صلى الله عليه وسلم
حبيب الله دنلدى يعنى مقام فنايه كوره محبوب
ومقام بقايه نسبتله محب دراكرچه جميع
انبيانك كمالاتيله دخى متصفدر صفى ونجى
وخليل وكليم وروح اولمق وامثالى كبى و ورثه
امت دخى بو منهاج اوزره دربو جهتندندركه
قيامتده نفسى نفسى ديمزلر زيرا بقيه وجودن

خلاص اولمقده متبوعلرینه تابعلردر اگرچه بو بیله
اولمقدن بالکلیه انبیادن افضل اولمق لازم
گلمز و بعضیلرینك بو مقامده کلمات غریبه لری
وارددر که ذکر اولنماز ● و محب مجازی ایله محب
حقیقی میاننده فرق بودر که محب مجازی کونه
تعلق و تعشق ایتمشدر محب حقیقینك تعلق و
تعشقی ایسه عینه در یعنی اول کونك قیومی اولان
مسمای عین واحده یه در پس بو ایکیده اصل محبت
حقیقت واحده و شروط و لوازم و اسباب
دخی امر واحددر انجق اختلاف متعلقنده در که
ذکر اولندی ● و بو هیمان که محبت مجازی و حقیقی
ایله قائمدر دعوای محبت ایدنلره الزام حجت
ایچوندر زیرا اشول یرده که عشق و محبت غالب

اوله عقل و شعور ذاهب اولور و فناء ذات
حصوله گلور ● پس بو غیبوبت اولمیجق دعوای
محبتدن نه حاصل اولور ● تأمل ایله حال
مجنونی که حبك جمیع اجزاسنه سرایتندن
فصد ایتدردکده دمندن لیلی رسم اولندی
و منصورك دمندن انا الحق صادر اولدی ●
و مجنونك قوت جذبه و محبتی آخر آنی مقام
حقیقته داعی اولدی زیرا دیمشلردر که المجاز
قنطرة الحقیقة عشق ایسه مطلقا بر دقیقه در که
مطلوبه وسیله در ● و مجازله حقیقت اراسنده
حجاب زیاده رقیقدر مگر که عاشق اولمیه ●
بو صورتده مقام حقیقته عبور و دخول میسر
اولماز زیرا زهد له عشقك میاننده ضت ایله

نون کبیددر که اصلا مناسبتی یوقدر وبورادن
فهم اولندی که فاسق عاشق صالح زاهددن
اصلحدر زیرا عشق جوهر علویدر که صاحبنی
اعلایه وبلکه اعلی الاعالی یه جذب ایدر •
وملائکه ده مطلق محبت واردر عشق دیدکلری
حالت یوقدر زیرا عشق موجب ابتلادر •
ملائکه ایسه ابتلادن مبرادر • وبوندن
ظاهر اولور که دار دنیا دار ابتلادر وابتلاء
مؤمن محض رحمتدر که سبب اصطفا واجتبادر
ایچون انبیا وکمل اولیا بلادن آغلمدیلر • زیرا
بلدیلر که بلاء آیینه یه سبب تصفیه واعلای
درجاته ترقیه در • مریض ایسه دواسی
آجی نسنه ده اولدیغی بلسه بالآخره اوله

قربی

قربی اختیار ایدر نتکیم بعض عشاق دیمشلردر که
ع • بو دردیله بو عالمدن کیدرلر شویله
عاشقلر • یعنی دردمشقته الی آخر العمر درمان
اولماز وطالب درمان اولانلر بی درد قالور
وبی درد حیوان اولور اولانلر چونکه انسان مرتبه سنه
نزول ایلدیکر کدر که آنک سیریله قائم
وحقیقتی تحصیله مقدم وملازم اوله
والله المعین • ودیمشلردر که الله تعالی انس و
جنی عقل وشهوت اوزره مفطور ایلیوب
قوت مفکره وسائر قوی دخی ویردی تاکه
عقللریله شهوتی رد ایدلر وقوتلریله
تحصیل معارف ایلیه لر • وقرآن مطلقا
عقلی رد ایچوندر ایچون شادعه اقتدا ایتملر

مردود اولدیلر فلاسفه وحکما وامثالی کبی زیرا
عقل وفکر کفایت ایلیدی عبادت اصنام وامثالی
منکرات ظهور اتمزدی بس عقول جزئیه یه اعتبار
یوقدر معتبر اولان عقل قدسیه در که شرایع واحکام ملّه
عمل واجتهادک ثمره سیدر فاعلم ذلک

نظم

جانب معشوقدن اسدی ینه باد صبا
عاشقک اولدی کریبانی چو کل غنچه قبا
درد عشقه قائل کیم بوندن درد زمان دل
اولمسون عمر عزیزک دردسز لکده هبا
کر محبت لذتی قولسه دماغ جانکه
زهر اولورسه صوندیغی محبوبک اتمز نه ابا
ابن ادهم عشقله بر باد قلدی تختنی

دوشدی

دوشدی راه عشقه بلقیس ایلدی ترک سبا
حقا محو وفنا قیل کندیکی محبوبده
ابتلایه باقمه زیرا وارد اندن اجتبا

لیلة الجمعة بین العشائین ورد قوله سبحانه
عسی ان یبعثک ربک مقاما محمودا یحتمل ان یکون
هذا المقام المحمود صوریا وان یکون معنویا وان
یکون جامعا بینهما ووصف المقام بالمحمود لانه
المقام الذی یحمد الله تعالی فیه حمدا لایقا بجنابه
فیسری اثر ذلک فی نفس المقام فیکون محمودا ایضا
علی ان الحامد وهو حضرة النبوة صلی الله علیه وسلم
محمود ایضا لانه یحمد فی ذلک اهل السماء والارض وهو
مقام عظیم لم یعط لغیره علیه الصلوة والسلم فان
شفاعته الانبیاء والاولیاء والملائکة موقوفة

على شفاعته وعلى الاذن منه ولذا قال انا سيد
الناس يوم القيمة اى فلا تراجعوا الى باب من الابواب
بل اقبلوا على من اوّل الامر فانّ امركم انما يتم من
باب الله وانا فاتحه ثم انّ كلمة عسى اطماع من الله
وهو واجب الوقوع بالنسبة الى كرمه وكذا
كلمة لعل فانها بمعنى الرجاء بالنسبة الى العبد
وبمعنى الترجية بالاضافة الى الله تعالى وهى
كالاطماع المذكور على ما هو عادة الملوك فى الخطابات
ومن الله حماية عبده وارسال رفده وانجاز
وعده وعلى العبد مراعاة عهده ه
قال بعض الكبراء التجو يمشى بيننا وفى
معناه قول ابن دهرة وقد تعب الشوق ما بيننا
فمنه الىّ ومنّى اليه يشير الى مقام قاب قوسين

فانه

فانه مقام الشوق الذى هو مقام الابرار الا ترى
الى قوله فى الحديث القدسى الا طال شوق
الابرار الى لقائى وانا اشدّ شوقا اليهم وهو
كالسيل الغالب يحصل منه الصوت الشديد الى
ان ينتهى الى البحر ثم ينقطع ذلك عنه ويكون
الحركة والسكون مع البحر وهو مقام الفناء فان
قلت انّ الله تعالى واصل الى العبد فلا معنى للشوق
من طرفه قلت نعم لكن يشتاق الى ان يصل
العبد اليه كما هو واصل الى العبد او اطلاق
الشوق بالنسبة اليه راجع الى شوق العبد
ومقابلته فيكون من طريق المشاكلة فالله
تعالى يوصف بالحب كما قال تعالى يحبهم ويحبونه
ولا يوصف بالعشق لانه افراط ولا افراط

فی الصفات الالهیّة وکذا لا یوصف بالشوق لانّه
حال المحجوب ولا حجاب بالنسبة الیه تعالی فانّه مع العبد
ومتجلّ فیه ابداً بذاته وصفاته فاعلم ذلک وانظر
واحضر • ملامیّه • شول طائفه درکه
خلق آنلره ملامت ایدرلر وکندیلری کبی قیاس ایدرلر
زیرا آنلر هر عالمده بحسب المواطن ظهور ایلرلر •
بو سببدن حاللری مستور اولور ومع هذا آنلر بو
طریقتک رجالیدر وآنلری انکار ایتمک حاللرینی انکار
راجعدر وحاللری بودر که الله تعالی آنلرک قلوبنه
تجلّی ایلیوب هیمان وحیرتده وشورده بو جهتدن
شدائده تحمل ایتمک آنلره اسان اولور وضجرت کوسترمزلر
زیرا محبوبک معامله سیله متلذذ اولورلر •
واسمی ذکر له واستماعله خوشلق بولورلر •

وحاللری

وحاللرنی کتم ایدوب ارباب انکار یاننده کشف راز
ایتمدکلری عرض محبوبی محافظه لرندندر • زیرا
بلکه اول منکرلرک اغزلرندن جناب محبوبک تعظیمی
مخلّ نسنه صدور ایدوب اول مجلس غضب الهی
حلولنه سزاوار اوله پس ادب طریقت ستر
راز در واولیایه دخل اولنان مواضعدن طورمیوب
اورادن قیام ویا قادر ایسه ردّ عنیف ایله ردّ
ایتمکدر ویا مدارا طریقن طوتوب طریق سهل
ایله الزام ایلمکدر والّا اثمده مشترک اولور
قال تعالی • وقد نزّل علیکم فی الکتاب ان اذا سمعتم
ایات الله یکفر بها ویستهزأ بها فلا تقعدوا
معهم حتی یخوضوا فی حدیث غیره انّکم اذاً مثلهم
وبعض اهل هوی وبدعت بزدر یا یوز متغیر

اولماز دیو اهل هوایه منکراتده مساعده ایدکلری
دائرهٔ مضلّهٔ اولدقلرندندر و الا قلباً و لساناً
و یداً تغییر منکر ایتملودر و ادنی الامر قلبیله
انکاردرکه اکا ایمان مثقالی دیرلر زیرا شعبه سی
قلّت اوزرنه در پس ملامت شرعله عمل صورتنده در
یوخسه خلاف شرعله دکل و خلاف شرع
صورتنده ابراز حقیقت ایتمک خلاف مشروعدر
مثلا کاسه خمری یدنه آلدقده عسله منقلب
اولمق کبی ● و بونک حدّ شرعدن خارج اولدیغی
اتقوا مواضع التهم مضموننده مفهومدر
الحاصل بر نسنه که ممنوعدن صادر اوله
تابعدن صادر اولمق ممنوعدر هرکسه وجه
بعیدله تاویله صالح اولسون زیرا هر یرده

تأویلله

تاویلله دینی اولماز ● و علماء ظاهرک بعض حقایقه
کفردر دیدکلری قصور عقللرندندرکه ظواهره
مخالف قیاس ایدرلر مع هذا مقتضای نصدندر
پس سخن شناس اولمیانه تعلیم ایتمک زاغ و زغنه
تعلیم کبیدرکه ضایعدر فاعلم ذلک ●

نظم

طالب کلزار اولان آزار خاره باقمدی
راغب دیدار اولان دار و دیاره باقمدی
هرکیمک قصدی بو دریاده دُرِّ مکنون اولا
ما سوایه اقمدی آغیله قاره باقمدی
نوردر عشق آتشی بلمز ولی زاهد اولان
باق خلیل اللهه کندن ضیا کدن ناره باقمدی
شول که کوزی یوممز جهان ایچره بوکون اغیاردن

● یادن اول اعمی اولوب دیدار یاره باقدی
سایه در بو ماسوی یوقدر وجودی مستقل ●
حقیقا حق اهلی حقدن غیری واره باقدی ●
قال تعالی ● وهو معکم اینما کنتم ● معلوم
اولا که معیت ذاتیه دن مراد وصفله موصوف
اراسنده اولان نسبت ارتباطیه کبی اله ایله
مألوه میاننده اولان ارتباطدر که اکا علمه
علم الهی دیرلر زیرا ذات مجرده یه من حیث هی علم
لاحق اولماز چونکه جمیع اینیات حقه کوره
برابردر زیرا تحیزدن بریدر پس حقه سفر ایتمك
جهلدن علمه سفردر و حقدن خلقه رجوع
ایتمك دخی فی الحقیقه حقه سیر و سفردر
ولکن اسماء مختلفه اعتباریله در مثلا اسرٔ

وتنقل

وتنقل اسم الهیدن اسم الهی یه حرکتدر ● والا
کندی حجرلرنده مشهودلری نه ایسه فوق
العرش دخی اودر و قرآنده کلور ● یوم نحشر المتقین
الی الرحمن وفدا یعنی متقی اولنلر دائما الله تعالی یه
محشور و قیامتلری دائمه ایکن بوراده رحمانه
حشری تخصیصك وجهی بودر که متقی اولان
کمسه متقی اولدیغی جهتدن مرید قادر قهار
ذو البطش الشدید سریع الحساب قوی
اسملریله در ● رحمانه محشور اولدیغی بودر که
اتقا و حذر ایتدوکی نسنه دن محل امنه حرکتدر
زیرا حقك رحمت واسعه سی واردر و هر موطنه
کوره بر دورلی رحمتله موصوفدر ● پس
قهر دخی کرچه رحمتدر مریضه کوره دواء

مرکبی ولکن لطف یوزندن اولان رحمت بر
دوزلی دخی شربت شکر کبی اشته عارفلرک موطننده
دائما تقلب اوزرنه در زیرا حکم موطن غالبا
نار در نار ایسه دنیاده مرتفع اولماز بلکه
احتراق مرتفع اولور حضرت خلیله علیه السلام
واقع اولدیغی کبی موطن آخرت ایسه مؤمنه
کوره موطن جمال الصرف ومحل نور محضدر که
اوراده بردخی جلال ونار اولماز زیرا دار امتزاج
تصفیه سنه محلدر یعنی مؤمنک جمالی
جلالندن ممتاز وکافرک جلالی جمالندن منفصل
اولوب مؤمن جمال محض وکافر جلال صرف اوله
قالسه کرکدر انکچون دنیاده دار برزخ وآخرتده
ایکی اولدی وجنت صفاته ناظر اولوب اهلی

صفاتیون

121

صفاتیوندر وجهنم ذاته ناظر اولوب اربابی ذاتیون
اولدی زیرا ارباب ناره نعیم صفات یوقدر قطعا
اهل جنت ایسه ذات وصفاتله دوز ایدرلر که
مقام ربوبیتدر غیرلر ایسه ذات بحته
ناظرلردر فاعلم ذلک واجعل علیه بالک
واهل جنتک مقام رؤیتده وسیله سی جناب
نبوتدر صلی الله علیه وسلم ایچون ذروه مقامات
اولان وسیله ده ساکن اولورلر وآنلره
حاصل اولان شهود ذاتی انبیا واولیادن کمسیه
میسر اولمشدر وحدیثده کلور که ما ابتلی احد
من الانبیاء بمثل ما ابتلیت به یعنی مقام
رؤیتده بوقدر شان عظیمی وار یکن اورادن
بو موطنه رجوع ایلدیب ابو جهل وابو لهب

وامثالنك معاملات وخطا بایله مبتلا اولمق
ابتلاء عظیمدر زیرا بو ایکی معنی بیننده تفاوت
فاحش وار درکه بری اعلی الاعالی وبری اسفل
الاسافلدر وارشاد له مأمور اولانلرك
دخی احوالی بودرکه پس خامان دهر له مبتلی اولمق
وقرووی مشربلر له مجالسه ایلمك عذاب
الیمدر که بلبل ایله زاغی هم قفس ایتمك کبیدر
زیرا ارشاد هر کسك مشربنه نزول ایله درکه
زیاده تکلفه دائردر شول معنادن که هر کس
سهولتله اخذ ایتمز بلکه انکار دخی ایدوب خطا
سویلر ● ویا ترك ادب ایلر ● والله المحیط ●

نظم

● نیجه بر درد وبلا نارنه سوزان اوله لم

تابکی

● تابکی ابر بهاری کبی گریان اوله لم
کلبۀ وای دل شوریده یتر آه وفغان

● بعد از ین عازم شهراه گلستان اوله لم
● قیل وقالی قویالم مرشد حاله اویالم
طویالم سر حقی صاحب عرفان اوله لم

● ابن ادهم کبی درویش اولوب عالمده
نجه لم ترك وفنا تختنه سلطان اوله لم

● حقیا منزل احقدر یریمز آخر کار
وارالم بر قدم اول کا مهمان اوله لم

شمس ● معلوم اولا که الله تعالی شمسی
کندی ذاتنی تعریف ایچون وقمری مظهر رمز
ایچون خلق ایلمشدر ● وقمر دخی شمس کبی
تجلی وظهورده وسعت اوزره درولکن نور

شمسنك صنوئى غالبدر وهركس كه شمسه نظر
ايدر انكله تنها قالدوظن ايدرمع هذا بلاد
اسلام وبلاد كفره برابر طلوع ايدوب رحمت
واسعه وجوديه اولمشدر ● وتجلى ذاتِ الهى
دخى بويله در وهر مصلى حقله مناجات ايدر
واول مناجاتده آخرك اكا مزاحمه سى يوقدر
مع هذا حقله تنها قالدم قياس ايدر ●
حق ايسه مصلى اولنلرك جمله سيله بله در
وبو معناده خلقك بری برلرينه حسد و
غيرتى يوقدر خصوصا كه تزكيهٔ نفس ايدنلر
وجه مطلقدن توجه ايدرلر وكندى توجهلريله
جميع خلقك توجهى امر واحددر ● فاما بر
نسنه محصور اولوب برينك ياننده موجود

ويرينك

وبرينك ياننده مفقود اولمغله فاقد اولانك
واجد حقنده البته غيرتى ظهور ايدر واكا
ملامت اتمكه باشلر ورقيب اولور اشته
ملامت اول نسنه نك يعنى مقصود محصودينك
كلور ليس غير محصورده ملامت تعلق ايلمز
وبعض اوليايه سؤال اولنوب متى تستريح
دنلدكده ● اذا لم ار له ذاكرا ديدوكى مؤلدر
يعنى ذاكر محجوب كورميوب بلكه جمله ذاكرلرى
اهل مشاهده كوردیكم حالده مستريح اولورم
وياخود حقدن غيرى ذاكر كورمديكم وقتده
ديمكدر زيرا ذاكر الله تعالى در كون دكلدر
بلكه كون لساندر وحق دخى لسان كوندر
پس بوندن فهم اولندى كه غيرت لله اولور

یوحسه علی الله اولماز زیرا غیرت علی الله اودر کە
حق تعالی کندندن غیریله اولدوغن استمیه
طریق حق ایسه خلقی حقه دعوت و تعریف
اوزرنه مبنیدر بس بوراده غیرت کونیه محالدر
والا هیچ برکمسه آخرك اهل هدی و اهل حق
اولدوغن استمك لازم کلوردکه کفر و ضلالدر
عجبدرکه عارف کجنورکن بو شاعر قدر اولامزکه
شاعر دیمشدر بیت کاشکی سودکمی سوسه
هم اهل جهان سوزم اورتاده هب قصه جانان
اولسه نظم
کل سنکله سوه لم جان و کوکلدن یاری
ویره لم یولنه اول یارك اندن واری
عشقله شوقله دربزم فنانك ذوقی

ایچەلم

124

ایچه لم برایکی دم جام محبت باری
عمرمز اهلله افغانله کچدیسه نولا
خارسز اولماز ایمش اشبو فنا کلزاری
استنادایمه صافی فضل بهاد عمره
سرعتیله کذر ایتمکده در آب جاری
حقیا حقه صیغندم هوس فانیدن
یار باقی واریکن نیلیه دل اغیاری
قال سبحانه ورفعناه مکانا علیا بوندن
معلوم اولورکه مکانله ترابك فرقی واردر یعنی
مکان ترابدن اعمدر زیرا هر تراب مکان اولور
فاما هر مکان تراب اولماز شول جهتدنکه بوراده
مکان علیدن مراد سماء رابعه درکه عناصردن
خارج و طبیعیاتدن داخلدر وعرش محیط سموات

سبعی حاوی اولمغله سموات دخی حیزده داخلدر
اگرچه تراب خسیسندن دکلدر ● وبوندن فهم
اولنورکه مکان ترابدن اعلادر انکچون مکانت
دیرلر تا آنله مرتبه ومنزلته آخر وآخرت
دیدکلری کبی یعنی آخرت اصلنده آخردر که
للحاق تا آنله اخرت اولمشدر پس حق تعالی
من حیث رجوع السالك آخر اولدیغی کبی ●
آخرت دخی من حیث رجوع الانسان آخردر
وآخرت دنیادن طقوز بیك سنه مؤخر
خلق اولنمشدر بوجهتدن دخی یوم آخر وآخرت
دیرلر ● سکر ● معلوم اوله که
مراتب تجلیات ذوقیه دورتدر که مرتبه در
یعنی اولی ذوقدر که طاتمقدر ● ایکنجسی شربدر

اوچنجی

اوچنجسی ریدر که قانمقدر ● دوردنجسی
سکردر که ذهاب عقلدر یعنی سرخوش و
مست اولان ارض وسمایی ومجنون دخی
اشیادن برنسنه تشخص وادراك ایتمدیکی کبی
اولدخی اجسام وارواح والوان واعراض بیندر
بلمز بلکه عالم مشاهده ده هیمان وحیرت
اوزره قالور ارواح مهیمه کبی بوسببدن کندندن
صادر اولان اقوال وافعاله شعوری یوقدر
نتکیم منصوردن صادر اولدی بودخی سکر
غالبده صادر اولورسه مؤاخذه اولنماز
والا مؤاخذه اولنور زیرا حسه وعقله قریب
اولدقچه آنك حکمیله محکوم اولور ●●●
ومحکیدر که بایزیدی قدس سره سکر غالب

غالب حالنده بعض کلمات خارجه سندن اوتوری
سیفله ضرب ایتدیلر تأثیر ایتمدی زیرا اول وقتده
بایزید مغلوب اولمغله صادر اولان قول و
فعل حقدن صادر اولور حق ایسه حاکم و
غالبدر محکوم و مغلوب دکلدر • سؤال
اولنورسه که بایزیدی قلیج کسمیجک منصور
دخی بر دار اولمغله تأثیر ایتمسك لازم کلور
مع هذا صلب و هلاکی مشهوردر • جواب
بودر که منصوردن صادر اولان دعوی •
سکر حالنده ایدی فاما صلبی افاقت حالنده
واقع اولدی موت ایسه طبیعت اوزرنه وارد
اولور یعنی انسان طبیعت و حس و صحو مرتبه سنه
تنزل ایتمدکجه موت طاری اولماز وشهاب

الدینك

الدینك قتلی و تسنیمی نك سلخ جلدی و امثالی دخی
بو منوال اوزرنه در بعد ذا حالت سکرده
محفوظ اولان ولی غیر محفوظدن اکملدر و دعوی
ترك ادب مقوله سندندر • ای نیجه اکمل کلدی که
سکر غالبده حالت صحو کبی معامله ایتدی •
مع هذا باطنی نار ایچنده یانار و باشنده تأثیر
فیض تجلیدن دکرمن طاشلری دونردی •
فاما محفوظ اولمغله سائر اهل تمکین کبی جریان
ایلدی • و بونلر فی الحقیقه حاللری اوزرنه
غالبلردر یوخسه حال بونلر اوزرنه غالب
دکلدر ولکن بو مسلکده اولنلر اقل قلیلدر
و بر زمانمزده بو قبیلدن بر کمسیه راست کلمك
فقط ایکی دکل و دیمشلردر که هر مقامك

عامری وأردرلیس اكر سطوت باقیه اولسه هالكك
جرمی اولمار ● وبعض اوقاتده غلبهٔ حالك ضرری
دخی اولمار حتی انبیایه بله علیهم السلام واقع وآنلره
حال مالك وغالب اولوردی ● وبو بابده در كه یوم
بدرده جناب نبوت صلی الله علیه وسلم حقنده
اولا مناشده ده بیوردی ● ان تهلك هذه
العصابة فلن تعبد من بعد الیوم ● واول مقامده
ابوبكر صدیق رضی الله عنه زیاده تمكین كوستروب
تسكین حرارت نبویه وتلوین جانبا فاقت ایلیوب
دیرایدی كه ان الله منجز لك ما وعد لك

نظم

بو عشقك مبتلاسی زهد له تقوی نه دیلمز ●
شو كیم مغلوب اوله لا جرم دعوی نه دیلمز ●

كوكل

كوكل كیم طالدی دریای فنایه ساحله باقمز
دوش كرداب كونا آغله قرار ایده بیلمز ●●●
تجلی سطوتندن كندن آخرلی شعور ایلر ●●●
اولوب مست فنا دنیا ومافیها نه دیلمز
بو بر جذب الهیدر عقلدن بونده بحث اولماز ●
بلن درس حقیقت فقه له فتوی نه دیلمز ●
● محبتدن دماغ جانه حق چاشنی ویركیم
● بو صحبتده محبت طعامین حلوا نه دیلمز
وبعض كبرا دیمشلردر كه وجد ومحبت غالب
اولسه غلبه وحكم آنك اولور ● بو جهتدندر كه
محب كندنی ضبط ایده میوب آه جهان سوز جكر
وآغلر وشول محب كه بویله مغلوب اولمیه
آنك عقلی محبت و وجدنه غالب اولور ● بو

صورتده حکم عقلك اولوریوخسه وجدی اولماز
وبویله اولان محبتده ایسه خیر یوقدر زیرا
مغلوب وضعیفدر • وبو بابده‌دركه بعض ارباب
محبت دیمشدر: ما باح مجنون عامر بهواه
وکتمت الهوی فمتّ بوجدی • فاذا کان فی القیمة
نودی من • قتیل الهوی تقدمت وحدی • زیرا
بو قائلك حالنده عقل اغلبدركه کتم هوی ایلمشدر
اکر هوی ومحبت غالب اولایدی انسکاب •
دمع وامثالی ایله افشا وبو وجهه مؤدی اولوردی
اشته دیوانه را قلم نیست دیدکلری مرتبهٔ
حب غالبه نظردر زیرا دیوانه اولاندن بی
اختیار اقوال وافعال جنونیه صادر اولور •
عاشق مغلوب دخی بویله در • وبو معناده

عاذله

عاذله وملامت ایدنه اصغا اولنماز بلکه اومقوله
عاشقه ملامتی جهل وجمودندن ناشیدر •
اکر شعوری اولایدی بی شعوره طعن اتمزدی •
قال الله سبحانه • لا تدرکه الابصار • یعنی حقك
هویت ذاتیه سنی دارینده ابصار ادراك واحاطه
اتمز بلکه ادراك اتدوکی مرتبهٔ ربوبیتیدر نتکیم
قرآنده کلور الی ربها ناظرة وحدیثده کلور
انکم سترون ربکم • ومرتبهٔ ذاته کوره حدیثده
کلور • لاحرقت سبحات وجهه ما ادرکه بصره
یعنی انوار ذاتله خلق اراسنده ارسال حجب اتدوکی
خلقه رحمت واشفاقندندر والا افناء وجود حاصل
اولوردی الحاصل بو معنی دنیا وآخرته کوره برابردر
زیرا ایکی داردخی ممکن ومحدثدر پس بطریق •

الاحساس ادراکه تجلی یوقدر بو جهتدن آخرتده
بقا اولمق یعنی متجلّیله هلاك اولمیوق تمامق تجلّی
ربوبیّته کورمکدر اشته حقّك دنیاده کورنمدیکی
وآخرتده کورندیکی معنای مذکوره راجعدر
سؤال اولنورسه بو معنایه کوره دنیاده حسّاً
تجلّیء ربوبیّت واقع اولمق کرك ایدی جواب
بودرکه دنیاده تجلّی بصیرته مخصوصدر زیرا
محلّ کثیفدر آخرت ایسه لطیفدر بو یوزدن دنیانك
تحمّل اتمدیکی معنایه آخرت تحمّل ایدر واوراده قلب
قالب صورتنه داخل اولور **نظم**

جمال ذات الهی صفاتله بورنور
بو یوزدن عاشقه یوزبیك نقابله کورنور
شعاع شمس تجلّیه طیانمز ذرّات

همیشه

همیشه وجهنه چون ماه پرده لر اورنور
وجود مطلقه عالی نظر کرك ای دل
اکرچه اسفل سافلده سایهسی سورنور
بو شمس کسیه مخصوص دکلدر آچ کوزکی
دیمه کیمی سوینور سیر ایدوب کیمی یرنور
مدد ایرشمز ایسه فیض حقدن ای حقّی
تعلّق دل وجانیچه سی یونوب آرنور

فی الخبر طوبی لمن طال عمره وحسن عمله
بوندن فهم اولنورکه طاعت وتقوی وترقّی ایچون
طول عمر طلب اتمك مشروعدر نتکیم بعضیلر حیاتلرندن
بعض اوقاتی غیره ایثار اتدیلر تا که حقّی ذکر ایدوب
نائل اولمدقلری مقامه ترقّی ایده لر ونا قص قالمیه لر
اشته بو مرتبه ایثار ایلین کسه کامل اولدیغی

صورتده در والاکندی حیاتنی غیره بذل ایتمک
وکندی آخرته نقصانله انتقال ایتمکده فائده اولماز
وشیوخ مغربدن بری که ملک مغربک خاتوننه
کندی کریمه سنک حیاتنی بذل ایدوب کریمه نک
اول ساعت وفاتی کریمه نک کمالنه دلالت ایدر
یعنی شیخک کریمه سی اول وقتده کمال بولمش
و زوجه پادشاه هنوز ناقصه ایدی پس
ایثار مذکورده تکمیل زوجه وار در زیرا زوجه
مذکوره صاحبة الخیرات وراغبة المبرات ایدی
کمال روحانی نک ایسه شعب کثیره سی و وسائل
وفیره سی وار در که کیمی بذل مال وکیمی بذل
جان واجتهاد بدنله واصل اولور بو جهتدن
شیخک سری هنوز تازه ایکده دخترنه ساری

ایدی

ایدی بو معنادن اوتوری زوجه ملک کبی طول
عمره محتاجه دکل ایدی سؤال اولنورسه که
عمر زیاده ونقصاندن قبول ایتمز رزق وایمان کبی
پس هبه سی نوجهله صحیح اولور جواب بودر که
بو مقوله امور تعلیقات بابندندر والا علم
الهیده اولان معنی تغیر قبول ایتمز ومشهوردر که
آدم علیه السلام عمرندن آلتمش سنه یی حضرت
داوده علیه السلام هبه ایتمشدر وبویله ایکینه
اجل مسماسی غایتنده انتقال ایتمشدر که آنده
اصلا نقصان یوقدر وقرائن کلور
وما یعمر من معمر ولا ینقص من عمره یعنی معمر
اولور که آنک ایچون طول عمر تقدیر اولنمشدر
وناقص العمر اولور که اصلندن قلیل العمردر

يوخسه عمری نقص اولنمق طریقیله دكلدر ●
زیرا بو معنی مخالفدر عمردن مراد انفاس معدوده در
انكچون دیرلر كه عمر آرتار و اكسلور زیرا بعض
امراض واردر كه سرعت تنفسی و بعضیسی
بطئی ایجاب ایدر بو معنادن اوقات كاه تقلیل
وكاه تكثیر اولنور مع هذا نفسنده زیاده و
نقصان یوقدر خلق عالم ایسه ایام و شهور و سنون
ایله حساب ایدرلر حقیقتده ایسه درست
دكلدر ● وعمردن بر مقداری منسوخ اولمق
دخی حصول كماله راجعدر یعنی شول كمال كه
شو قدر عمرله تقدیر اولنمشدر كاه اولور كه
معمرك كمال استعدادنه بناءً مدت مقدره دن
مقدم كمالی ظهور ایدر و بقیة العمر منسوخ

اولور

اولور ● وبو مقوله دن زمانمزده اكمل ناسدن
بر كسنه یه مصادفه واقع اولدی زیرا كمال
بقاسی كه یكرمی اوج سنه ایله تقدیر اولنمش ایدی
بو مدتدن یكرمی آلتیسی منسوخ اولوب مجموع
ایام فنا و بقا ائله التمش بر وجودنی انتقال
ایلدی قدس الله سره ● وبو مقوله لر مدت
مقدره لرن تكمیلدنصكره معمر اولمق
لازم كلسه حیاتلرن حیات باقیۀ طیبه
دیرلر كه اهل جنتك حیاتی كبی حیات طیبه در
اگرچه عوامك بو مقوله معانی خفیه یی
ادراكه مجاللری یوقدر فاعلم ذلك واعمل ●

نظم

ای كوكل ایله سوایه هوس ●●●

عاشق ایسک سکا خدادر لبس

عمر آدم کذر ایدر چو صبا

بو سببدن دیدیلر آکه نفس

اوله کور بلبل باغ ملکوت

منکسر اولمدن بو خاکی قفس

نارە کور نار محبتده یوری

آتشك چشمك روان قیل چو ارس

خانهٔ جانی اتمککه تنویر

نار قدرتدن ایله اخذ قبس

سکا باقی دکل اخر فانی

ویرمه فانی یه دل علاقه یی کس

حقیا حقه ایلکل سر و آز

اولمسون بو بدن سکا محبس

دکله حقیدن عاشقا خوش پند

یا نیکه دوزمه عناصردن بند

بو نشیب و فراز بر زنخ قو

کرچه چوقدر دره حقده دربند

نفس و ماله بخیل اولان آدم

اولیاده اولورمی هیچ ددم

حادثی عشق اودنه قیل احراق

تاکه ایده تجلی نور قدم

آینه در بو عالم صورت

کور نور آنده جمال حضرت

العلم بالله معلوم اولا که علم کلیاتده مستعملدر وجلالیه تعلقندن مفهوم اولور که الله تعالی نك ذاتنه علم دخول ایلیه وانی ادراك واحاطه قله

بو ایسه محال و ممنوعدر بو جهتدن بوراده حیثیت
قیدی اعتبار اولنمق لازم کلدی پس دیمك
اولورکه العلم بالله من حیث الارتباط بینه
وبین الخلق وانتشاء العالم منه وهو العلم من
حیث اسمائه وصفاته وذلك جائز وواقع لانه
مما امر الله به کما قال تعالی فاعلم انه لا اله الا الله
وما وراءه من العلم بالذات البحت فممتنع لانه
فوق طور العقل والکشف فلا یدخله ادراك اصلا
فتفطن لهذا المقام • واعرف حدك یا غلام •
فقد قال سیدك وسید الانام ما عرفناك
حق معرفتك ای بحسبك وان کنا قد عرفناك
حق معرفتك ای بحسبنا • العلم فی الله ای العلم
والسیر فی الله ای فی شؤونه وصفاته التی •

لاغایة

لاغایة لها اشته بورادندرکه دیرلر سیر الی
اللهه نهایت وار در زیرا مقامات محصوره در
وسیر فی اللهه نهایت یوقدر زیرا شؤن الهیه
ما لانهایه در بو معنادندر اوبوری عارف بالله
الی الابد مزید علمده در نتکیم کلور والله واسع
علیم یعنی حق تعالی نك وسعت ذاتی وصفاتی
علی الدوام مزید علم اقتضا ایدر • فاما علم
الهیده اکمل اولان جناب نبوتدر صلی الله
علیه وسلم انکچون مقامی مقامات اوزرنه
مشیردر کرك مقامی صوری اولسون وسیله
کبی وکرك معنوی اولسون مقام محمود کبی
انکچون مقام محمدی ممنوع الدخولدر و بو بابده
غایة المعرفه او مقامه ایراقدن نظر و سیردر

وجه ارضدن سماده کوکبه نظر ایدرکبی • وبو
مقامدندرکه ازواجی افراد امتّه اوزرینه حرام
اولدی ونکاحلری درست اولمدی • نتکیم
قرآنده کلور ولا ان تنکحوا ازواجه من بعده ابدا
زیرا ازواجدن مراد حرم نبوّت • وحور مقصورات
فی الخیام • سرّی اولان اسرار الهیّه مخصوصه‌در
وبر یرده که انبیا آنك مقام معرفتنه دخولدن
ممنوعدر افراد ناس قنده قالدی وانبیادن
علوّ رتبه سی مقام محموده استسعادندن معلومدر
وسائرلر نفسی نفسی دیرکن آنلر امّتی امّتی دیمکدن
مفهومدر زیرا آنلرده اصلا بقیّه وجود قالمشدر
ومظهر تامّ الهی اولمشدر عجب مقامدرکه فهم
تامّنه محتاجدر • کل ایمدی بو مجبکوئیّه

بالکلیّه ازالیه سعی واجتهاد ایله تاکه وجه
مطلوب سکا نمایان اولوب کمال مشاهده ایله
قلبك تمام تمکین ونهایت اطمئنان بوله

نظم

ای نظرکاه خدا مظهر تام
صفحهٔ رویك اولدی بدر تمام
ذاتکه نعت پاککه تحسین
یوقدر حق حقی حقکده کلام
روضهٔ قدس اولوب جایگهك
ایکی عالمده اولدك عالی مقام
دعوت لیلهٔ معراج اولیجق
کوستروب وجهنی حق ویردی سلام
کوردی نور آینه کده سرّ خدا

حائل اولورمی اولسه صافی جام
اوله فیضکله مغتنم حقّی
یا کثیر النوال والانعام
شرف المکان بالمکین ● نتکیم حجرهٔ عائشه
رضی الله عنها وروضهٔ منوره وجود نبوی
ایله شرف تام بولمشدر حتی دیمشلردر که
جسد شریفلرین ضم ایدن محل کعبه دن
وعرش وکرسیدن افضلدر وسائر مراقد
انبیا ومزارات اولیا دخی اکا قیاس اولنه
وخساست ودناءت مکان دخی مکینی ایله در
انکچون مساکن فسقه وفجره منحوسه ومشؤمدر
حتی وادی محسّردن سرعت سیرله امر اولنمق
اول محلّك موضع تصرّف شیطان اولوب وضع

قدم خبیثی ایله تنجّسی در ومواضع اقدام انبیادن
اولان میمنت وبرکت دخی بوندن معلومدر
ومزارات صلحا حریمنده دفن اولنمق دخی
اکا دائردر ● ومنازلده ایکی حال واردر بری
بودر که صاحب منزلك روحانیتی وهمتی
اوراده باقیدر بایزیدك بسطامده بیت الابراری
وجنیدك شونیزیه ده زاویه سی وابن
ادهمك جبله ده عمارتی وامثالی کبی ● وبری
دخی خلافیدر زیرا اکثر منازلده من حیث هی
شرف اضافی اولماز بلکه ساکن اولنلره اولور
چونکه اصحاب حال اورادن یا موتیله ویا غیری
وجهله انتقال ایدرلر حال غیری یوردن اولور
ومنازل صلحانك شرفی بودر که آیات بینات

الهیه ایله معمور و آبادان در مساکن فسقانك
عمارتی ابلیسه شهواتله در آیات الهیه انوار
وشهوات ظلمات مقوله سیدر ● انکچون نوردن
نور تولد ایدر وظلمتدن دخی ظلمت وجود
بولور کل ایمدی ابتدا مسکن قلبی قاذورات
اخلاقدن تطهیر ایله بعده ینه مسکن قالبکی
دخی تنظیف ایله زیرا دین ظاهراً وباطناً نظافت
اوزرینه بناء اولنمشدر ● ومن الله التوفیق
لمعالی الامور ● والحفظ من سفسافها الی یوم النشور

نظم

مرشد کاملدن آلوب یرکی آل
ای ددم سن خانقاه عشقه کل
● آدم ایسك بر آدم کل مجلسه

اوله سن

● اوله سن تا شرب صافی یه محل
چق او کدن خانهٔ طبعی براق
هجرته اصحاب کبی بغله بل
بو قونا قدم ماء طینی نیده سن
منزل روحه ایرش شرب ایت عسل
لاجرم بطال اولان محروم اولور
خاك سفلیده قالور اهل کسل
ماسوایی حقیچون حقه دکش
اولدی زیرا حق سکا نعم البدل

فطرت ● اصل جبلتدر که بو راده طبع من حیث
هو ساذجدر زیرا علوم ومعارف ایضاً م قوی
ایله حاصلدر قوت عقلیه ومفکره وخیالیه
وامثالی کبی ● وبوندن انسانله حیوانك

میاننده فرق ظاهر اولور زیرا حیوانده قوای ●
روحانیهٔ انسانیه یوقدر بلکه طبع وساطتیله
روح حیوانی واردر که بو روح حیوانی ایله فی الجمله
ادراک حاصل اولوب ما خلق له اولان معنایه مهتدی
اولور و کندی حقنده نافع و ضار ندر بیلور لیس
قوای انسانیه‌یی محلنه صرف ایتمین حیوان کبی
قالور و بو مقامده اهل دل واردر که صغر حالیله
کبیردر همتی و صدق باطنی ایله تأثیر ایدر مثلا
شیخ مریددن اعلا ایکن مرید صادق التوجه
اولدیغی همتیله شیخه تأثیر اولور و حین مجالسده
شیخه مرید یوزندن بعض معانی جلیله حاصل
اولور که مقدما شیخده بالفعل دکلدی ● اشته
اصلاح ددون ایدن طبیعت طینیه دن ●

کثافتندن

137 کثافتندن لطافته اخراج ایدوب کرکی کبی بللور
ایدنلرک حاللری بودر طبیعت حیوانیه‌ده قالوب
تن پرور اولنلرک حاللری نولا جقدر والله العالم
بعده انسان جسمانی اولدیغی جهتدن جمیع اجسام ایله
و حیوانی اولدیغی معنادن جملهٔ حیوانات ایله
مشترکدر ● و انسانک ملائکه‌دن فرقی
بودر که انسانک جسمی کثیف و ملائکه‌نک
لطیفدر نوار واحدن یعنی ملائکهٔ عالیهٔ مهیمه‌دن
فرقی بودر که ارواح عالیه اجساملرله مقید
دکلدر بو جهتدن بی پرده اولوب استغراق شهودده
قالمشلردر انسان ایسه جسمانیتی سببیله
محجوبدر یعنی روحانیتیله نقدر عالی اولورسه
ینه جسمانیتیله سافلدر و بو معنادن قفسده

عندلیب آسا آه و زار ایچنده قالمشدر اگرچه بو
معنی کمال معرفتنی منافی دکلدر زیرا زیاده استعدادی
اولدیغی جهتدن معارفه اکا تعشق ایتمشدر یعنی
معارف من حیث هی عارفله قائمدر پس آنک مسکنی
کبیددر بو سببدن اکا میل اوزرنه درآشته
رزق معنوی نک حالی بودر ● و رزق صوری
دخی مرزوقی طلبده مرزوقک آنی طلبندن
اشددر و مؤمنک نصیبی کافرک نصیبندن
اعلادر زیرا مؤمنه انعام الله اهل جنت اولور
کامله مقارن و متصل اولان اهل قربت
اولدیغی کبی ● نظم ●

بو گلشن ایچره بوکون ● عندلیب پر زارم
اگرچه خار و خس ● درد و محنته یارم

فراق

فراق وصل وطن دلدی بغریمی چون نی
همیشه اکا یوب ایشبو بلاددن آغلادم
بوجایگاه فنادن کوچوب کیدر ارواح
بو جسم اوندن قالوب بنده بویله ناچارم
کوکلدر عارفه مسکن بو خانه ده حقی
اگرچه تارک دار دیار و دیارم

اللهم اجعلنا من الذین وجدوک لا من الذین
فقدوک ● انک انت الواجد الوجود ● ومنک
الفیض والجود ● ثریا ●

ثریا یدی عدد یلدزدر واصلی اون ایکیدر که جناب
نبوت صلی الله علیه وسلم اعتدال وجود وحدت
بصرلوندن ناشی مجموعنی مشاهده ایدرلردی
و یدی عددک بری غایت خفی اولمغله آنی

عربدن حادّ البصر اولنلر کوردلردی ● وثریّا
شامیّه‌در یعنی طلوعی بلاد شامیّه اوزرنه‌دکه
موضع کون وکثرتدر نتکیم سهیل یمنی نجم
واحددر که طلوعی بلاد یمن اوزرنه‌در که بلاد
شامیّه حلول ودخول ایتمز للحاصل شام محلّ
کثرتدر ایچون انهار جاریه وحدائق وکروم وامثالنی
مشتملدر بلاد یمنده ایسه فواکه شامیّه اولماز
اکرچه صنعاء وامثالی حدائق وانهاری مشتملدر
پس آنك کثرتنه اعتبار یوقدر بلکه وحدتله
معلومدر که یلدزنه تا بعدر وبوراده سهیلدن
مراد وحدتدر که صفت ذاتدر نتکیم ثریادن مراد
کثرتدر که صفاتدر ● وسهیل شامه دخول
ایتمدیکی کبی ذات دخی خلقه دخول ایتمز بلکه

عین

139 عین خلق تجلّیات ذات ووجود حقدن بر تجلیدر
وبو مقوله تجلّیه حلول ودخول دیمزلر ●
وشولکه کنت سمعه وبصره کلامندن دخول
مذکور فهم اولنور آنك جوابی بودر که معنای
دخول کنت ذاته دکل وکی صورتده اولور بوراده
ایسه صفت ذکر اولندی که سمع وبصردر ●
کویا دیمك اولور که بنم سمعمله اشیدر وبنم
بصرم ایله کورر نتکیم دکوعدن رفعده شارع
بیورمشدر ان الله قال علی لسان عبده سمع الله
لمن حمده ● وبو مقامك حاصلی بودر که ذات
الهیّه واحده صفاتی سبعی من حیث النسبه
قبول ایدر بو خسّه من حیث الزیاده قبول ایتمز
یعنی ذات حقك کرچه صفاتی واردر نظّار ذاهب

اولدیغی کبی ولکن اول صفات ذات اوزرنه
فی الحقیقه زائد دکلدر نظارده دیدکلری کبی و الا
صفات احکامی جهتندن ذات اوزرنه زائد اولمق
لازم کلور بلکه صفات سبع و امثالی نسب
و اضافات معقوله سیدر که وجودلری متعلقات
حسبیله درکه ذات معلوماته توجه ایتدکده علیم
اسمی و مسموعاته تعلق ایتدکده سمیع اسمی
و مبصراته نظر ایتدکده بصیر اسمی ظهور ایدر
و هر صفتده حاکم الله تعالی اولمش اولور
الحاصل ثریادن ثرایه دک ظهور ایتدیکی کبی صفات
الهیه دخی خلقدن ظاهر اولور و بو معنایه
بناءً تکثر قدماء لازم کلمز نفی صفات لازم
کلدیکی کبی زیرا نفی صفات کفردر معتزله و فلاسفه

ذاهب

ذاهب اولدقلری کبی یعنی آنلر دیمشلردر که
الله تعالی عالمدر بذاته و قادردر بذاته در ذاتیله
قائمدر باشقه علم و قدرت صفتلری یوقدر
اشته اهل سنتدن صفات حقنده لا هو
و لا غیرها یعنی صفات ذاتک عینی دکل و غیری دخی
دکل دیدکلری بالاده بزم ذکر ایتدوکمز معنایه
اضافتنه راجعدر پس ذات الهیه ازلاً و
ابداً موجوددر که بو وجهله تغیر قبول ایتمز
اسما و صفات الهیه ایسه اختلاف اوزرنه درکه
دنیا اوزرنه حاکم اولان اسمانک بعضیسی آخرت
اوزرنه حاکم اولماز بلکه آخرت ایچون باشقه
اسماء الهیه واردر مثلا دنیاده ممیت اسمنک
اثری واردر آخرتده یوقدر بلکه آخرتده اولان

باقی اسمنك ومحیی صفتنك اثرلریدر واول بقا وحیات
باقی وحیك بقا وحیاتنه ناظردر ● اكر اسم ذاتك
عینی اولمایدی ممیت اسمنك میتده اثری
ظهور ایتمزدی واكر غیری اولمایدی صفتله موصوف
اراسنده مغایرت لازم كلوردی وجود اغیار
ایسه مرتفعدر ومالك حقده حقدن غیری
مالك یوقدر ودعائله سلطان اعظمك بری
برینه ارتباطی واردر یوخسه مغایرتلری ●
یوقدر زیرا مغایرت سلطان آخرك وجودیله
اولور بوراده ایسه سلطان آخر یوقدر بلكه
سلطان واحدك اسماسی واردركه بحسب المتعلقات
ظهور ایدر وكیل اسمی وزیرله ظهور ایتدیكی كبی
فافهم جدا ● نظم

ذات

ذات واحددر واحددن غیریه یوقدر ظهور
لیك اسما وصفاته بسته در جمله امور
ظلمت كتم عدمده هب قالوردی كائنات
كه تجلی ایتمسیدی آنلره شول اسم نور
صنعنی كندندن اوزكه عالمه اصلا وجود
نفی غیر ایتمكده اولدی ذاتی زیرا كیم غیور
باطنا محیی وظاهرده ممیت اسمن كوزت
بوممات ایچره حیاته نیجه ایتدی نفخ صور
هر شؤن حقكه واقعدر كمال اوستنده در
یوقدر اصلا تجلیسنده نقصان وقصور
نور حق استرسك ای حق كذ دقیل عرشدن
كوه طوری قو بو یرده ایله سیرك قالی دور
بعد ذا نور علم ومشاهده در كم نفس انسان آنكله

زنده در وظلمت جهل وجماددر نفس انسان
انکله مرده در وقرآنده کلور ● اومن کان میتاً
فاحییناه وجعلنا له نوراً یمشی به فی الناس
وقلوب ناس تفاوت اوزرنه درکه کیمنده مرض
شك واضطراب وکیمنده جهل واردر ● ونور
الهی هرکسك قلبنده مقتضاسنه کوره طلوع
ایدر ● وشونك که نوردن بهرهسی یوقدر
جهلله میت ومرضله مضطرب قالور فاعلم
ذلك ● وهرکیمده که ظهور حقایق زیاده اوله
اوله عبد النور اولور نتکیم رغبت وانس
وملاطفه ووعد جمیل اهلی عبد اللطیف و
خلافی عبد القهاردر ● وناس قیامت کبراده
اصنافاتله منشور اولسه لر کرکدر که کیمی

عبد النعمه وکیمی عبد النقمه وکیمی عبد تنزیه
وتقدیس وکیمی عبد تشبیه وامثالیدر ●
وشونکه اکملدر آنك ظهوری ظهور کلیدر که
جمیع اسمائله ظهوردر وبو معنی وجدان
وذوقله معلوم اولور یوخسه تقریر وتحریرله
بلنمز واضداد بریرده مجتمع اولوب هربری
کندی صورتی اوزرنه ظهور ایتمز بلکه کیمی
قوتده قالور وکیمی فعله کلور نتکیم هادی
اسمنده مضل اسمی مخفی مندرجدر ولکن انساندن
مظهر هادی ورحمت مطلقه اولان کمسنه‌ده
مضل اسمنك قطعا ظهوری یوقدر پس انبیا
واولیا هادی اسمنه وفرعون وشداد ودجال
وامثالی مضل اسمنه مظهرلردر ● وحق تعالی

بالفعل جامع الکل در نتکیم قرآنده کلور یضل من
یشاء ویهدی من یشاء وینه کلور یضل به
کثیرا ویهدی به کثیرا یعنی قرآنک یوزندن
اقرارله مؤمنلره هدی وانکارله کافرلره
ضلال حاصل اولور پس قرآنک بو ایکی معناده
سببیتی مسبب الاسبابک ارادتنه دائر و ناظردر
وانسان کامل دخی کتاب جامع اولدیغی جهتدن
قرآن کبی سبب هدی وضلالدر اگرچه دعوتی
هادی اسمنه در پس نظر ایله که بر شجره دن
ایکی دورلو ثمره ظهور ایدر سدرة المنتهی نک
اصولی زقوم اهل نار وفروع نعیم اهل جنت
اولدیغی کبی وطبیعت انسانیه ایله روح مدبر
دخی بویله در ● ایکون قیامت کبراده روح

جنتده

جنتده وطبیعت جهنمده در واول معنادن
یعنی طبیعتدن قدم جبار له تعبیر اولنور ●
وجهنمک هل من مزید دیدوکی اکا ناظردر یعنی
قدم جبار تجلیسی اولمدقجه امتلا حاصل اولمسه
کرکدر

نظم

اهل جنت سن ایاغک لیک نار اوستنده در
نور ایچنده عشقده دللر بینا اوستنده در
روح فوق العرشده اما نظر قیل هیکله
عالم فرش زمین ایچره قرار اوستنده در
هر کشی بو دارده عبد اللطیف اولمودلر
قهردن اما که کللر جمله خار اوستنده در
آغلق کلمک اضافتدر بو دنیاده یوری
خلق عالمکه سکوت وکادزار اوستنده در

باعث فرقت اولیندر چونکه حق بو بدنك
بو سببدندر روح خوفندن فرار اوستندهدر

ندآء • دفع صوت معناسنهدر وکاه اولورکه
مرادی بیانندر عبادت اولور نتکیم انبیا واولیا
ودعا حقنده منادا تله تعبیر اولنور مقصود
بیان مراددر یعنی انبیا واولیا مقام اخفاده
ایکن حقه جهر ورفع صوت ایتملری بیانه محمولدر
نتکیم حق تعالی نك عبادنه منادا تیدخی مرادنی
طریق بتینا ایله افاده دور پس ندآء ورفع صوت
هر مقامده وجه معهود اوزره اولمق لازم
کلمز بو صورتده زکریا علیه السلم حقنده وارد اولان
اذ نادی ربه نداء خفیا کلامنده اولان ندآء
خفی سراً اولان بیانا محمولدر کرك اوراده بیان

لفظی

144

لفظی اولسون وکرك اولمسون اکرچه ظاهر اولان
ندآء نفسی اولمیوب لفظی اولمقدر که اعند الله
اولان مخاطبهدر نتکیم ودون الجهر اکا دالدر
ودخی ادعوا ربکم تضرعاً وخفیة دخی اکا دالدر
ولکن بحسب الموارد والمقامات احوال بلینمك
قیل وقال ایدنلر وتاویلات سخیفهیه ذاهب اولدیلر
وبو مقامك شرح وبیانی غیری آثارمزده
مفصلاً مبیندر ونیجه جهر واردر که مجاهرك
حالنه راجعدر یوخسه حقه دکل والله الموصل
الی اعلی المقامات والتجلیات • فی الحدیث
المؤذنون اطول الناس اعناقا یوم القیمة بو حدیث
شریفه علمآء معانی مختلفه ویرمشلردر ولکن
صواب وصحیح اولان بودر که اطولیت اعناق ظهور

وتمیز معناسنه راجعدر یعنی حسبی مؤذنلرك قیامتده
سائر ناسدن اوزنه تمیز وظهورلری واردر که انکله
معروف اولورلر زیرا عنقده امتداد معناسی واردر
شول جهتدنکه فمه کلنجه مجرای نفسه عنق دیرلر
و عنق انسان ممتد اولنسه سائرلردن اوزنه ظهوری
اولور وهر سائردن اوزنه قامتده وعنقده متفوق
اولان مشهور وممتازدر زیرا زیاده لك آنی
مشعردر ● وبو مقامك نظائرندندرکه ● بو
فقیرك اتباعندن بو معروف کسه حجه عزیمت
ایدوب شامه دخولده دؤیاده کوردمکه بیحساب
خلق آراسنده اول کسه بر جمل عظیم اوزرنه
بندرمشلر وکندی اوستنده بیاض لباسلر
واردر وخلق ایچنده جمله دن بر ذراع قدر

یوکسك

یوکسك طورور فقیر بو رؤیادن آنك آخرته
انتقالنه انتقال ایتدم وفی الواقع خبر وفاتی وارد
اولدی زیرا لباس بیاض کفنی وخلقدن ارتفاعی
موتیله بین الناس شهرتیدر ● وحسبی دیو قید
ایتدوکمز بودرکه اجرتله اولان عمل مدخولدر زیرا
مقصود رضاء الله در دیو حسبه اجرت دکلدر
واجرت دیو ویرسه دخی هدیه دیو اخذ ایتمك
کرکدر ● واذاندن ماعدا اولان اعمال شرعیه‌نك
جمله سی دخی بویله در پس قلبی اغراض نفسانیه‌دن
پاك ایتمك کرکدر اکرچه خلق بو معنادن غافللردر
ونقدر خدمت دینی وار ایسه اجرته استناد
ایتمشلردر ● ودیمشلردرکه مصحف شریف وکتب
احادیث وفقه اجرتله بیع اولنمق یوقدر بلکه بهاسی ا

نامسنه اولان مالی هدیّه دیو الموق کرکدر زیرا قرآنه
وکتب دینیه بها اولماز • ودیمشلردرکه برکسه
یدی سنه برمسجدده ویا جامعده حسبی اذان
ویرسه اول کسنک بدنی قبرده چوریمیه وشهدا
وصدّیقلره وانبیایه الحاق اولنه پس حسبی
خدمتلرده بو شرف دائم اولیجق مؤمنه لازمدرکه
تجارت اخرویّه ده صدق واخلاصی سرمایه
اتّخاذ ایلیه والاّ بی سود قالور وخسارت چکر
انّ الله هو الرزّاق ذو القوّة المتین • وهو معین
الخلق اجمعین • قال الله سبحانه • الم غلبت
الرّوم فی ادنی الارض معلوم اولاکه بو آیت شریفه ده
رومک مغلوبیّتنه اشارت واردر وآنک سنه سی
یوز سکزدر زیرا مجموع حروف بسط اولنیجق

التمش طقوز وتضعیف اولنیجق یوز اوتوز سکز
اولور هکذا الف • لام میم غین لام
باء تاء • الف لام • راء واو میم فاء یاء
الف دال • نون یاء • الف لام • الف راء
ضاد • المجموع ٦٩ • وبالتّضعیف ١٣٨ • پس بو حال
هولناک بیک یوز اوتوز سکزده اولمق اقتضا
ایدی وحالا یعنی اوتوز دورتده امارات واردرکه
عجم وعرب طرفندن استیلاء تام وهرج ومرج
عظیمدرکه امیر اوکیس سنّی ملک بلاد عجم اوزرنه
تسلطی وعربک دخی حرمین شریفین وحجاج
اوزرنه استیلاسیدر وبیک یوز اوتوز اوچده
بو فقیره اشارت اولنوب • وبعده شعر طویل
ارید بمن فی الارض ندو کی نتکیم کتاب الحق الصریح

نام کتابمزده مبیّندر آنی مؤیّددر زیرا بعده دیمك
بعدالهاء دیمکدرکه ه بشدر پس تقریب اوتوز
سکزده اولمق کوسترر وادنی الارض دخی اکا رمز
ایدر زیرا ارضك ادناسی ضاددرکه سکزیوزدر
وسکزیوزك مخرجی سکزدر هکذا لاح بالبال
والله اعلم بحقائق الاحوال ● سؤال اولنورسه که
عجم وعربه استیلا رومه استیلانی موجب
دکلدر جواب بودرکه بعض امارات سببیله ساریدر
وقعهٔ تیمور کبی واول امارات بوراده ذکر اولنمادن
وتیمورك استیلاسی سکزیوز بشده در وبوندن
فهم اولنورکه سکزده میمنت یوقدر ● انجون
دیمشلردرکه سکزنجی آیده ولادت ایدن مولودك
یلدزی یوقدر بوسببدن یا سقیم ویا هلاك ●

اولور ● ودیمشلردرکه قیامته دك هر نقدرکه
وقائع که اولور الم غلبت الخ آیتنده البته
اکا اشارت واردر زیرا کلام الهی جامعدر ولیکن
هرکس استخراجنه قادر اولماز ● وتیمور مذکورك
خروجی دخی آیت مذکوره دن اخراج اولنمشدر
نتکیم رمز اولندی فعلیك باخفاء الحال
فانه اسکن للبال ● نظم ●

آه کیم دوندی یاروب انجامنه دور زمان ●
یا الهی لطفکه مغرور اولوب قالدق همان ●
شیشهٔ چرخ ایچره چون دیك آقدی ساعات عمر ●
ایردی اختتامه کنش روح اولدی بو تندن نهان ●
برف پیری یاغدی مولر اوسته کتدی بهار ●
باغ تن صولدی صرردی ایردی چون فصل خزان ●

جام عمرندن همان بر جرعه قالدی عالمك
كتدی بزم عيش وعشرت كلدی هجران ناكهان

سن نه صاندك دوزكاری ای جهاندن بی خبر
بويله می قالور ديدك بلبلكره بو كلستان

خوابِ قوحالك تدارك ايله قيل تخفيف بار
يوخسه قالماز وقت رحلتده يولندن كاروان

منزله ايردی ايرن سن قالدك يولده عاقبت
كل اذنلردن خبر آل قنده كتدی دوستان

صحن باغ لامكانه آجديلر بال وجديلر
ايتديلر غيب غيوبی دللريله آشيان

ابن وقت اول حقيا وقتك بچورمه خوابله
تا ابو الوقت اولوب سندن طوغه هر آن آن

في تجسد المعاني وتمثلها • يعنی اعمال

انسان

انسان اعراض معقوله سندن ايكن موطنه كوره
تمثل وتصور ايدر مثلا دين قيد صورتنده
كورنور • وعلم صورت لبنده ظاهر اولور •
واسلام شكل قبه ده صورت بولور ومعارف
وحكم عسل صورتنه كرر • وبوندندركه
آخرتده اعمال ميزانده وزن اولنور مع هذا
اعراض اولديغی جهتدن قابل وزن دكلدر
وبعض اعمال حسنه جوان جميل صورتنده تشكل
ايدر واعمال حسنه عرشك يميننده واعمال
قبيحه يسارنده طوروب عمالنی تطلب وترقب
ايتسه لو كركدر • وموت امور عقليه دن
ايكن صورت كبشه كيروب حتی يحيی عليه السلام
آنی ذبح ايتسه كركدر نتكيم خلق الموت

والحیوة اکادمز ایدر وحدیثده کلمشدر که زهراوین
یعنی سورهٔ بقره وآل عمران یوم قیامتده کلوب
شفه ولسانلریله آنلری اوقیانلره شهادت
ایسلر کرکدر یعنی آنلر ایچون انسان کبی صورت
وشفه ولسانلری اولور ● ونیچه ارواح بودنیادن
انتقال ایدوب برزخه دخول اتدکدنصکره
حیات دنیویه لرنده اولان صورت مخصوصه لری
اوزرنه تشکل ایدوب نماز قلورلر وطواف
ایلرلر ومکاشفلر آنلری کوردکده ارواح متمثله
اولدقلرن بلورلر اشته ارواح عالم لطافتدن
ایکن اجسام کثیفه صورتنده کورندکلری کبی
نتکیم جبریل صورت دحیه ده وعزرائیل صورت
اعرابی ده تمثل ایلدی مع هذا بو تمثل آنلرک

حقیقت

حقیقت ملکیه لرینه مانع اولمدی ● وکثافتلری
لطافتلرینه ضرر ویرمدی ● وآخرت که عالم
صفتدر هر کس صفت غالبه سی اوزرینه محشور
اولسه کرکدر ● وشونلر که انسان کامل در ●
احسن صورتده کلورلر وآنلرک نور وبهالری
قیاس کوترمز دنیاده باطنلری حالی قیاسدن
خارج اولدیغی کبی ● وبعض احادیثده که اعمال
مخصوصه اهلی صورت شمسده وشکل قمرده
محشور اولورلر دنلمشدر خواص خلق واکامل
ناس صورتیدر زیرا انوارده نور شمس وقمر
فوق الکلدر نتکیم اجساده ذهب وفضه قیمتده
سائره غالبدر ● بو جهتدندر که اهل جهالتک
قلبی باقر وعارفک قلبی کمش والتون کبیدر

ایچون معرفة الله قیمتلودر زیرا اعلى الاجناس اولان
سیم وزر کبی قلبده واردر وصاددر اولور ●
سائر علوم رسمیه کیمی قلایلی وکیمی دخی نحاس
کبیدر ● کل امدی جوهر کی اوصاف ردیه دن
تطهیر ایله تاکه اکسیر کبی قیمتلو اوله سن
واکسیر اعظم وکیمیای مکرم بهاسز بوله سن
یسر الله لنا ولکم ● فی السفر الالهی ●
قال الله تعالی ففروا الی الله یعنی الله تعالی یه
فرار ایتمك جهلدن علمه سفردر وتربص
مذمومدر نتکیم قرآنده کلور ● قل ان کان
اباؤکم وابناؤکم واخوانکم وازواجکم وعشیرتکم
واموال اقترفتموها وتجارة تخشون کسادها
ومساکن ترضونها احب الیکم من الله ورسوله

وجها

وجهاد فی سبیله فتربصوا حتی یأتی الله بامره
والله لا یهدی القوم الفاسقین ● یعنی ذکر
اولنان امور دنیویه یه تعلق ایدوب وطن
کونیده قالمق وسفر الهی ایچون حرکت ایتمامك
فسقدر ● یعنی طریق معرفتده خروج ومنزل
وطن الهیده ضلال وانحراف وعدولدر ● وسفر
دخی ایکی وجهله در که بری عروج وبری رجوعدر
وشول کسه که لیله هیکلك آخرنه واروب
آخر لیلده مسافرلر نزول ایدوب استراحت ایتدوکی
کبی که اول نومه غسیله دیرلر لذتندن اویوری
کرچه حقه حرکت ایتدی ولکن حقدن خلق صورتنه
حقه حرکت ایتدی مع هذا قرآنده کلور ● وقل رب
رب زدنی علما ● اکا اهل وقفه دیدیلرکه فوائد

اُخرى دن محروم اولدى كه سفردن رجوعله حاصل
اولور نتكيم قرآنده كلوديا اهل يثرب لا مُقام لكم
فارجعوا يعنى اى ارباب استراحت عُسيله مذكوره دن
صُكره سفر نهار دخى ايديكوز و وطنه يعنى قاب
قوسينه وله رجوع ايديكوز تا كه ايكى سفرله سائر
اولوب حقدن حقّه حركت ايله بركت بولاسز
ومبدأ معادكز ومعادكز مبدأ اولوب حلقه
ذات وصفاتى برى برينه ملاقى قلاسز اشته
بودركه ديرلر سير فى الله نهاسى يوقدر يعنى
شؤن وصفات الهيّه كه بى نهايه در علمله
وشهودله سيرى دخى اويله در ذاتده ايسه
من حيث الذات سير اسما وصفات مفقود در
لذت ايسه بو سيرده در وسير ذاته سير
ليلى

ليلى و سير صفاته سير نهارى ديرلر و سير نهارده
كرچه ثقلت وار در فامّا زمان بقا اولمغله
ممدوحدر زيرا دعوت الى الله بو سيرده حاصل
اولور ايس داعى الى الله اولنلره هر نقدر ثقلت
ايسه ده فى الحقيقه امر دعوت بنه حقّله الفتدر
اكرچه بالاده مرور ايتدوكى اوزره مقام شهوددن
رؤيت ابى جهل وابى لهب وامثالنه رجوع
ايتمك بلاء عظيمدر ● بو جهتدن بايزيد قدّس سرّه
تنزّل استميوب امر حقّله مشاهده اولاسى ●
اوزره قالدى ولكن مقام دعوت مقام وقفه دن
اعلادر زيرا مقام انبيا وكمّل اوليادر والله اعلم الداعى
اليه ●● نظم
سفر ايدوب حقدن حقه ● كل كيدم لر دوسته طوغرى

ایرولم وجه مطلقه ● کل کیدع لم دوسته طوغری
عشقله آچوب یوللری ● لجه لم یوجه بیللری
دوندوب حقه دللری ● کل کیدع لم دوسته طوغری
قدم الالم کثرتدن ● خبر طوتیالم سر وحدتدن
خلاص اولالم فرقتدن ● کل کیدع لم دوسته طوغری
وطنه ایرآغنله کل ● سمایله باغ حقده کل
حقی یه یاداول ای کوکل ● کل کیدع لم دوسته طوغری

وفی الحدیث فطوبی للغربآء من امتی ● یعنی سعادت اولکسه لره که غربت کونتیه دن غربت الهیه رجوع ایدع لر وکون ایچنده اولدقلری حالده کوندن خارج اولوب کونتیلری جهتیله معلوم والهیتلری جهتیله مجهول اولالر زیرا کونتیت لبشریتدر که عوام وخواص آنده مشترکلردر ● والهیت سری

اوددکه

اوددکه غیریت زائل اوله وفنا وبقاده بالکلیه حقله قیام بوله ● وخلقیت صورتنده حقیت سری ظهور ده کله ● فافهم جداً ●

فی الحدیث من تواضع لله رفعه الله یعنی برکسه من اجل الحق تواضع ایلسه حق تعالی آنک شاننی اعلا ومقامنی رفع ایلیه اشته لله ده اولان لام اجلیه اولدی زیرا تواضع حق ایچون اولمایوب عرض خلق ایچون اولسه صاحبی مرفوع القدر اولماز بلکه وضیع اولور وآنک حالنه تواضع دیمزلر بلکه تملق دیرلر زیرا تواضع صفت خواصدر که انکسار وذلت وترك ریاست وجاهدر پس شول معنی که عبدك صفت اصلیه سی اولان عجز وذل وافتقاردر مشعر اولیه مردود اولور

سؤال اولنورسه که بعض خواص ناسدن نجکید درکه
عوامه سرفرو قلمشلر ومنحنی اولمشلردر بوالیسه
شرعاً خطا مقوله سیدر جواب بودرکه آنلرک
تواضعی فی الحقیقه اکابر واغنیانک مظهر اولدقلری
اسماء کلیه در یوخسه کندیلرنه دکلدر اکرچه
عوام زعم ایدوب بزه انقیاد وانحنا ایلدیلر دیرلر
هیهات بلکه آنلر خلق صورتنده حقه انقیاد
ایدرلر نتکیم قونیه ده مولانا قدس سره دهقانه
ملاقی اولوب آنلره منحنی اولمشدر زیرا مقصودی
جلال ظاهرده باطن اولان جماله دریوخسه
جلال ظاهره دکلدر زیرا جلال ظاهر تعینه تابعدر
ظاهر تعین ایسه کفر مقامندر الحاصل بر عمل
حق ایچون اولدقده آنک صورةً ومعنیً اثر جلیلی •

واردر

واردر • وحدیث قدسیده کلورکه • من تقرب
الی شبراً تقربت منه ذراعاً • یعنی بر قارش
بطریق القربه اولان عمله بر ذراع اجر واردرکه
ذراعدن شبراً بشبر بطریق الجزاء وشبراً آخر
زاید منت الهیه وکسبدن خارج اولان فضل
طریقیله درکه جنت اختصاصه ناظردر •
یعنی جنت اعمال جزاء وفاق وجنت اختصاص
بطریق الانعام والافضالدر نتکیم قرآنده کلور
للذین احسنوا الحسنی وزیادة لکن کاملر دیمشلردرکه
زیاده رؤیت معناسنه اولورسه ناقصلره کوره
زیاده وکاملره کوره اجردر زیرا ناقصلر تزکیهٔ
نفس ایتمدکلری جهتدن بصیرتلری نابینا اولمغین
رؤیت دیداره مستعد دکللردر • کاملر

ایسه آیینه لرن تصفیه و تجلیه ایتمشلر وشهود
ذاته مستعد اولمشلردر پس ناقصلر مقام رؤیته
کامللره ملحق اولمسه لر دخی مشاهده لری ناقصدرکه
فی الحقیقه وراء پرده دندر ● نظر ایله که بو دنیاده
خیره و پر دمد اولان چشمك حادّ البصره کوره ●
رؤیتی نیجه در اسنه بصیرتلرده دخی اکا کوره
فرق واردر ● واعلم الله علوملک فرقی بودرکه
عمل دائم دکل بلکه بحسب الظاهر منقطعدر ●
مکر کیم صلوتدن صکره صلوته وامثالنه منتظر
اوله علوم الهیه لوح قلبده وجودده منتقشدر
ومزید اولمقده در وصاحبنه جمیع مواطنده مصاحبدر
● اینچون کامللر اعمال شرعیه یه مواظبت ایدرلر
زیرا علم الهینك وسائلیدر نتکیم بالاده تقریر

اولنمشدر

اولنمشدر پس عمل شرعی کرچه باعث انشراح صدر
وانفتاح قلبدر فاما علم دهن کبیدرکه ممد وجوددر
یعنی زیت فتیله امداد ایتدکجه نور باقی ●
اولدیغی کبی علوم الهیه دخی روحه امداد
ایتدکجه انوار روح باقیه در و روحه حیات
باقیه کلمك علوم الهیه ایله در اینچون جاهللرك
نفسلری مرده در زیرا علم و عملده قصورلری
واردر و علم الهینك غایتی شهود ذاتیدر ●
وشهود ذاتی فوقنده امتنان اولنور نعمت
جلیله یوقدر و قرآنده کلور ● ولهم رزقهم
فیها بکرة وعشیا ● یعنی جنتده مکاشفلره
صبوح واردر که شرب غداة در و غبوق واردر که
شرب عشیدر و بونلردن مراد تجلیات و فیوض

مخصوصه در سنکیم محجوبلر حقنده اشارت
ایدوب کلور • النار یعرضون علیها غدوا و
عشیا فافهم الاشارة جدا • واحذر من الحجاب
قطعا • بعد ذا علوم و معارف و معانی حسن
و بهاده منازه و بساتین کبیدر لکن اهلی قلیلدر
زیرا اکثر ناسده حس باطنی فقدان امشلردر که
مدار تنزه و تفرجدر امور کونیه طبیعیه ایسه
قبح و قذرده مزابله بکزر و لکن اهلی کثیردر
زیرا اکثر ناسده حس ظاهر حس باطندن اوزنه
غالبدر بو جهتدن اهل حس ظاهر طبائع و نفوسلك
مقتضاسی ایله قائملر و امور ظاهرده واقفلردر
زیرا ماوراسنده اولان امور روحانیه یه شعور
و معرفتلری یوقدر • تفکر ایله که بر غدیر ذاکید

ومنتنك

و منتنك صویی ایله آب حیات بر میدر زیرا ماء
منتن باعث مرض و فنا و ماء حیات سبب صحت
و بقادر • کل ایمدی امور روحانیه یی تحصیل
ایله که پایدار باقیدر سنکیم قرآنده کلور ومنکم
من یرد الی ارذل العمر مقصود هرمدر که مرور ازماندن
حاصل اولور لکیلا یعلم من بعد علم شیئا •
مقصود فراق الاحبهدر که معارف محجوبه سیدر
چونکه آخر آشنالردن منقطع اولورسن •
و متصل اولدوغك نسنه لردن مفارقت بولورسن
و آنلر سنك بر کاره یرامز • و دفع ضرر ایچون
قوشو طورامز • پس بر کار طوت که سکا
دارینده نافع اوله • و ضرورتك وقتنده قرشوکه
کله • والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

ودیمشلردرکه هیکل انسانك فائدهٔ عظیمه سی واردرکه
علوم الهیه اکتسابنه واسطه در وآنك وجودیله
مزید علم حصوله کلور • اکرچه بعضیلر عالم
بسیطه التحاق ایچون هیکلدن تجرد اختیار ایدرلر
ولکن فی الحقیقه تجرد حال وفنا ئله اولور •
یوخسه هیکل وروحك بری برندن علاقه سنك
انقطاع وانفصالیله دکل بس مقصود روحك
کندی عالمی اولان عالم بسیط روحانی یه انقطاع
علاقهٔ باطنه ایله وصولیدر وهیکل اول
وصولك سرینی مطالعه آیینه کبیدر زیرا
آیینه ده صورتك ظهوری ظهرندن اولان اطلاء
اسربه منوطدر والا صورت متلاشیه اولور
ومقام شهود فناء صرفدن اولادر زیرا اسما

وصفاتله تجلیدن مراد مرتبهٔ جلادن صکره مرتبهٔ
استجلادر ومرتبهٔ استجلانك اجمالی انسان کامل
وتفصیلی عالم آفاقدر بس علم الهینك حجابی اولان
احکام عناصر وخواطر ردیه زائل اولیجق مجرد
هیکلك ضرری اولماز اکرچه اهل الله هیاکلدن
مفارقتدن صکره مشاهده لری وعلملری
مزیددر ولکن موطننه کوره هر نسنه خوشدر
انکچون الله تعالی میوه یی قشری ایله خلق ایلمش
وهر معنا یه بر صورت ویرمشدر بس صورت دخی
محفوظه در • والحمد لله تعالی الحاصل عالم
امکانکه جسد آنك صورتیدر مرآة الحضرة در
بس مرآتك وعین کونك بقاسی لازمدر حتی امکان
مذکور جنتده دخی زائل اولماز والا تجلی منعکس

اولوب مرتد اولمق لازم کلور وجود ایسه من بعد
عدم کورمز وممکن دخی واجبه وحادث قدیمه
منقلب اولماز وبو عالم طوردن طوره منقلب و
صورتدن صورته متحول اولور وعین موطن اقتضا
ایتدوکی صورت اوزره باقی قالور • کل ایمدی •
اولا قلبه تعلق وثانیا عمل ظاهر ایله تخلق
وثالثا عمل باطن ایله تحقق • اهلی اول تا کم اسرار
الهیه صاحبی اولاسن • وکامل مرتبه سن
بولاسن ودائره نجاته کیره سن • وسلامته ایره سن
وسن که موجود کوندیسن کوکلکی فنا ایلیوب وجود
حقیقی سرینه واصل اول • واول وجود حقیقی وجود
اول ازلیدر نتکیم عقل اول وجود ثانی ابدیدر
حرف باء کبی که حروفک مرتبه ثانیه سندهدر

ونقط

157 ونقطه آنك مرتبه سی تعینی ومبدأ اوله دغمز •
ایچوندر زیرا حروف کائناتدن بر حرف یوقدر که
آنده تجلی نقطه اولمیه حروف تهجی نقاط سبعه دن
ونقاط سبع دخی نقطهٔ واحده یه منتهیه اولدیغی
کبی وسنك جناب حقه میلك میل افتقار و
استفاده وحقك سکا میلی میل غنا وافاده در
پس اراده اولان نسبت حیثیت نقیض ایله در •
انکچون عبد رب اولماز وبالعکس زیرا غنا ایله
افتقار اراسنده مناسبت یوقدر بو جهتدن
حقیقت عبدیه که امکاندر حقیقت حقیه یه منقلب
اولماز که وجوبدر بلکه حقیقتا ولانکسی لالحظه
فناء تامله ساقط اولور • وقید بطلان بولور
وسر اطلاق ظهوره کلور • وقید سنك صفتك

واطلاق رحمتك نعتیدر • وحق تعالی توسیع رحمتدن
صکره رحمتی تحجیر ایتمز ولکن مشارب اوزرنه تقسیم
ایدر وهر قومه مشربنك تحملی قدر اعطا ایدر
پس تحجیر سنك جانبکدندر یوخسه حق واسع
علیمدر نتکیم شمسك شعاعی هرکسك خانه سنه
روزنه سنك تحملی قدر داخل اولور • نظر ایله که
صحرالرده تحجیر یوقدر که شعاع شمس عموم وشمول
اوزرنه در نبوت ایسه بویله دکلدر بلکه محدوددر
نفس انسان هیکل ایله محصور اولدیغی کبی •
ودیمشلردر که متقیلره اولان رحمت الهیه وجوب
بابندندر که کتب علی نفسه الرحمة موجبنجه کندی
نفسی اوزرنه ایجاب ایلمشدر وغیر متقیه منت وفضل
بابندندر متقی یه تقوی باب منتدن الدیغی کبی

ومتقی

ومتقی اولنلر آهویه بکزرلر که طیب اکل ایدرلر
وطیب طرح ایلرلر یعنی رزق صوریلری بالك
اولدیغی کبی رزق معنویلری اولان معارف وعلوم
دخی بویله در • وقلب اول علومه غزاله نافجه
کبیدر بو جهتدن جناب نبوتدن صلی الله علیه وسلم
طیبی سورلردی زیرا طیب وطاهره وصوله
وسیله در ووصولك غایتی حیرتدر نتکیم
رائحه غالیه استشمام ایدن مست کبی اولور
وقرآنده کلور وماذا بعد الحق الا الضلال یعنی
حق که رب منتهادر نتکیم وان الی ربك المنتهی
اکا دالدر اکا وصولدن صکره اولان حال محض
ضلال وحیرتدر زیرا انسان نقدر اکمل الاکمل
اولسه ینه مرتبه کنهنده اکا منتهی اولمق ممکن •

دکلدر زیرا حدّ ونهایتی یوقدر

نظم

سیر فی اللهه قدم نصّ بودی سیر ایله مدام ●
طورمه بر یرده صاقن اولمیه اول یرسکارام ●
● کعبهٔ کنه جلاله نیجه ایرمك ممکن
● نقدر ایلسك اقدام ایرشمز اقدام
حلّ ترکیب عناصر ایدن کور ای عاشق
راه تجریده کروب بغله فنادن احرام
● قلزم حیرت کبراده اولنلر غرقاب
● طوتمدیلر بو فنا بزمی ایچنده طولی جام
حقّیا منزل عاشق نیه حددر آخر
کیدن لر قافله لر ایله اویولده صبح وشام

قال الله تعالی ● ومن الارض مثلهنّ بو

ایت

ایت شریفه تفسیرنده ابن عبّاس رضی الله عنهما
بیورمشلردر که هر ارضده بزم کبی خلق واردر
حتّی اوراده بنم کبی ابن عبّاس واردر یعنی جمیع
انبیا واولیا صورتنده مخلوق واردر ● وبو خبر
کوجه علماء حدیث عندنده مجهولدر ● فامّا
اهل کشف قاتنده صحیحدر زیرا آنلر دیرلر که نفس
انسانیّه نك هر حضرتده وفلکده ومقامده
صورتی واردر زیرا حاضر اولدیغی حضرت وفلك
ومقام نفس انسانیّه نك حصّه لریدر هر حصّه ده
شول معنادن که انسان جمیع کائناتی جامعدر پس ●
هر ذرّه ده حاضر اولورسه تمامًا شکل مخصوصی اوزره
حاضر اولور واولنسنه انسان مرآتنده مشاهده
اولنور آنك غیری امور دخی مشاهده اولندیغی

كبی وانسان دخی كندی صورتنی اول عالمده مشاهده
ایدر • اشته بورادندر كه پیران طریقتمزدن محمد
افتاده قدس سره خلیفه‌سی محمود هدایی‌یه روح الله
روحه دیمشدر كه حالا عالمده وار در كه بزم كبی
افتاده و محمود وار در یعنی صورتلریمز اوراده
تصور و تشكل ایتمشدر • و بو فقیره دخی ظاهر
اولدی كه كوردم هر شهرده ختم الاولیانك
قدس سره بر صورتی وار در كه اللرنده مصحف طوتوب
اوقور زیرا انسان كاملك سری ساریدر پس
اول ظاهر اولان صورت آنك رشادی صورتیدر كه
اول عصرده اول بلده ده الله تعالی آنك صاحبنی
خلق ایتمشدر بناء على هذا صورت ایله مراد صورت
حقیقیه اولور • ان الله خلق ادم على صورته

حدیثنده

160 حدیثنده اولدیغی كبی • و آدمه نیجه صورت
الهیه اوزرنه كلدیسه هر خلیفه دخی صورت
مستخلف اوزرنه كلمشدر پس معنی واحد و صورت
متعدد و مختلفدر زیرا مقصود معنائله قیامدر
یالكز صورت ایله دكل شول سببدنكه انسانك
صورتیله صورت عالم قیام بولدیغی كبی معناسی
ایله دخی معنای عالم قیام بولور و مجرد صورت
ملك و ملكوتك مجموعنك قوام و بقاسنه
كفایت ایتمز بلكه اصل اولان معنی و حقیقتدر •
نظر ایله كه بدنده روح اولمسه بدن قوام بولمز
بلكه متلاشی اولور ایچون دیرلر كه انسان روح
عالمدر یعنی عالمك بقاسنه سبب انساندر •
بدنك بقاسنه باعث روح اولدیغی كبی •

الحاصل عالم آدم ایله طولیدر یوخسه کندی
ایله در کل اکرچه صورتده اختلاف واردر فاما
بو اختلاف اسماء الهیه نك اقتضاسندندر و
جمیع اسمایی انسان جامعدر پس کائناتی دخی جامع
اولور

نظم

ای یوزك مصحفی اوزره نیجه اسما کورنور
وجه اسماده نظر اولسه مسمی کورنور
قطره شکلنده کلور کوزلره کرچه آدم
کل بصیرتله نظر قیل نیجه دریا کورنور
اوزکه شکله قودی انسانی طلسم صورت
صورت حالنه باقلسه معمی کورنور
جمله نك اصلی الف اولمش ایکن معناده
نقطه واحده ایله او الف با کورنور

انا

انا املح ده کورن صورت پاکیزه حق
یوسفه با قمز او صورت اکا اعلی کورنور
حقیا کیمکه بو کون کورمسه دیدار حق
دینه عارف بالله او اعمی کورنور

قمریه قمری مشهور قوشدر که کبودی
رنکدر و قمریه نفس عارفه در که آندن ورقاء
ایله تعبیر اولنور نتکیم بعض عقلا نظمندن
کلور **بیت** هبطت الیك من المحل الارفع
ورقاء ذات تعزز و تمنع زیرا محل ارفع اولان
سمادن یری نزول و هبوط ایدی که خاکستر
رنکنده در و مرور ایلدیکی عوالمك رنکیله
منصبغ اولدی و هر برینك صورتندن کوروندی
تا که اسفل سافلین ولاذ مرتبه انسانه نزول ایلدی

چونکه نزولی علویدندر وعلوی دخی کبودیدر
لاجرم نفس انسانی رقاء اولدی وتأنیثی لفظدن
وحمامه دن کلدی اکرچه نفس فی نفس الامر فاعل
ومؤثردر ● وبوراده براعتبار دخی واردرکه
فوقانی اولنلره ارواح وتحتانی اولنلره نفوس
اطلاق ایدرلر پس اهل تهییم ارواح وملائکهٔ
سماویه نفوس مقوله سیدر وروح انسانی
ارواح ونفوس اراسنده تقلب ایدرک اسفل
سافله تنزل ایلدی وجسده حاکم اولدی وطبیعت
مؤنث اولدی زیرا مایهٔ وجود وهیکل ظاهردر
وروح انسانک والدی نور حقدر وحدیثده
کلور ● کان الله فی عماء ما فوقه هواء ولا تحته
هواء معلوما ولاکن عما لفظی اکر مقصور اولورسه

نتکیم

نتکیم بعض مشایخ ذاهب اولمشدر ● عدم البصر
عما من شانه ان یکون بصیرا معناسنه اولور
زیرا مرتبهٔ عمای عینیتی ذاتی یه ادراک ایتمکدن
بصرا اعمی اولور وکذا فهوم وعلوم ایرشمز ●
فاما ختم الاولیا قدس سره عماء دردیمشدر
یعنی ممدود اولور وعنه ذاهب اولمشدرکه اصح
اولان دخی بودر زیرا عماء سحاب ابیض رقیقدرکه
بخاردن متولددر وانکله مرتبهٔ واحدیتدن ●
وتعین ثانیدن کنایه ایدیلرکه وجود کونینک ●
مبدئیدر وکاه اولورکه انکله مرتبهٔ احدیت
وتعین اول مراد اولورکه معدن کثرت صفاتیه‌در
پس عماء یا عماء ذاتی اجمالی احدیدر ویا عماء
صفاتی تفصیلیدرکه حدیث عماءده مراد اولان

بودر زیرا سماء احدیت ارض اراسنده حائلدر سما ایله
ارض اراسنده حائل اولان غیم کبی انکچون سحابدن
تعبیر اولنان لعظله تعبیر اولندی وشؤون الهیه ذاتیه
ابتدا فیض اقدس ایله مرتبهٔ عماء ذاتیدن مرتبهٔ
عماء صفاتی یه نزول اندن فیض مقدس ایله عین
خارجی دائره سندن بروز ایتمشدر وبو جهتدن
هر صفت ذاتی مشتمل اولمشدر که مرتبهٔ قاب
قوسیندر اما ذات بحت بویله دکلدر که او اودنادر
زیرا بوراده نسب واضافات اولان اسما وصفات
اعتبار اولنماز بو معنایه بناءً بو عالمده اولان
موجودات حجاب صفاتله محجوبدر وبرق ذاتی
اولورسه دخی آنیدر یعنی برق خاطف کبی بر
آنده منفتح ومنطبق اولور اکرچه آن واحده

علوم

علوم کثیره ایراث ایدر زیرا سلطان اعظم هر
نره یه وضع قدم ایدرسه کرم وسخاسی یوزندن
اول محل پرفائده وپر برکت اولور

نظم

ایا ستر معظم کل قدم بص منزل جانه
قومه بو خانه جان خرابی بویله ویرانه
اکرچه مورچه وار اولمشم شول خاکله یکسان
نظر در موره سلطانم دوشن لابد سلیمانه
سکاسندن حجاب اولماز بکا بند ندر پرده
بو قوللقده نیجه ایدم نظرلر پرده سلطانه
نه بلسون ماهیء اعمی حقیقتده ندر دریا
اکرچه باشدن آیاغه طالندر بحر عمانه
ندر مهر جهان آرا ندر ماه فلک یارا

ایرشمز سترنه آرا آچلمز وجهی سنا دانه
یوری اصله رجوع ایله نیجه بر غربت ای حق
وطنده جای راحت لاجرم دنیاده انسانه

في اللطيفة الانسانية والهيكل

معلوم اولا که لطیفهٔ انسانیه که روح منفوخدر
امر الهیدر نتکیم قرآنده کلور قل الروح من امر ربی
وینه کلور ونفخت فیه من روحی یعنی الله تعالی
روحی کندن مضاف قلدی جسد وهیکلی مضاف
قلمدی زیرا جسد مرکبدر که راکبی منزله ایرشدردر
پس حقه واصل اولان روح اضافیدر که محمولدر
یعنی جسمه تعلق ایتمشدر که روح حیوانی اول محمولك
آثارندندر وروح حیوانینك وجسدك حقه وصولی
بالتبعیه در یعنی روح اضافینی حامل اولدیغی

جهتدن

جهتدن اصلدر دنلور والا مقید مطلقه واصل
اولماز زیرا مقید ومطلق غیر متحیزدر فاما چونکه محمول
منزله واصل اوله حامل دخی واصل اولور کرك
وصلنه ایدوکن بلسون وکرك بلمسون وبونده رمز
واردر که مرکب راکبك وصولیچون تحمل مشاق
ایتدوکی کبی جسد دخی روحك وصولیچون اعمال شاقه
مشغول اولمق کرکدر زیرا اگرچه اعمال وانفاس
معدوده در ولکن طریق منزلده خطوات بکیدرکه
موصلدر باطنده همت وقصد کبی وحقه وصولك
فوائدی غیر معدوده در زیرا حق واسعدر ایچون
تجلیسی تکرار ایتمز بلکه هر لحظه تجدد اوزرنده در
بو سببدن علوم ومعارفه نهایت یوقدر
وقرآنك لطائفنی هیچ بر مکاشف تحدید ایدهمز

بلكه تجديد ايدر زيرا كلام الهيدرك عجائبى ●
مالانهايه در وعلم نظريده بعض عقلايه تفرّد
ايتدكلرى معانى اولديغى كبى علم مكاشفه‌ده دخى
بويله در انكچون هر عصرده مستعدّ اولنلر تازه
زبان سويلرلر ومعانىء غريبه استخراج ايدرلر كه
جمله‌سى اختصاص الهى در وكاه اولور كه مريدله
شيخ اراسنده بعض وجوهله تفاضل واقع
اولور اكرچه شيخ مقدّم ومكرّمدر وفيض تجلّى
الهى دخى هر كسك حالنه واستعدادنه كوره اولور
يوخسه مفيض ومتجلّينك وسعتنه كوره اولمازدى
زيرا واسع اولان حق ضيق اولان خلقدر ● صغر
وهر كيم دعوى ايدرسه امر فيض وتجلّى فى نفس
الامرده نفسنه وارد وحاصل اولان مقداردر

ديرسه

ديرسه واحاطه وادراك زعمن ايدرسه نفس
الامره جاهل واعتقادنده مخطىٔدر نتكيم بعض
نظّار زعم ايدرلر بزم بارى تعالى يه معرفتمز همان
من غير تفاوت جبريله اولان معرفتمز كبيدر ديرلر
ومعرفت حقّله معرفت جبريلى برابر طوترلر بو ايسه
علم صحيحدن بعيددر زيرا جبريل مخلوق ومقيّددر
اكرچه روح القدسدر ربّ العالمين ايسه خالق
مطلقدر ليس مقيّدك معرفتى مطلقه معرفته
نظير اولماز ● بو جهتدندر انكله تنظير ايتمك
خطاء محضدر اكر زعم مذكور صحيح وعرفان ●
مسطوردر درست اولسه اعلم الخلق واكمل الكائنات
ما عرفناك حق معرفتك بيورمزدى وبو معناده
ذات حقدن بحث ايدنلرى تخطئه ايتديلر ●

زیرا ذات حق مجهول اولیجق مبحوث عنه اولمق
محال اولور خصوصا که عقل دیدکلری قوت عقال
وعقیم وسقیمدر پس انسانه لازم اولان ظاهرده
عمل وباطنده همتدر که حقه عروج صورتیدر نتکیم
معارف الهیه نزول صورتیدر یعنی سندن نسنه
عالم علویه عارج اولمدقجه عالم علویدن دخی
عالم سفلیه نسنه نازل اولماز زیرا بو معراجات
ومنازلات مناسبات معنویه وارتباطات
روحانیه حسبیله در و بو معنایه اشارتدر بو
حدیثده کلور ● یتعاقبون فیکم ملائکة باللیل و
ملائکة بالنهار ● یعنی وقت فجر وعصرده وجه
ارضه ارواح علویه هبوط واورادن عروج ایدر
وبونده وقتین مذکورینک زیاده شرفنه دلالت

واردر

واردر انکچون ارباب ارادت اول ایکی وقتی محافظه
ومراعات ایدرلر قال تعالی وسبحوه بکرة و
اصیلا یعنی کرکچه بکره واصیل ذکر وتهلیل
وتسبیح وتحمید وتکبیر زمانیدر فاما تسبیحه
زیاده اختصاصی واردر شول جهتدنکه بکره
واصیل محل تغیر زماندر بری اشراق وامارتیله
وبری غروب وعلاماتیله تسبیح ایسه تنزیهدر
یعنی حق تعالی تغیردن تنزیهدر زیرا متغیر
اولان احوال عارضه کائناتدر یوخسه مکون
اولان حق دکلدر ونمازده انتقالاتده اولان
تکبیرات دخی حقی تقییددن تنزیهدر ودیمشلردر که
تنزیه روح تکبیردر که اصلدر وتحمید فرعدر که
وجود عالم حسبیله در پس اشیانک فی الحقیقه

معدومه اولدیغنه نظر اولنورسه • والله غنی
عن العالمین مقامنده تنزیه لازمدر واکر صورت
وجوده باقلورسه رب العالمین مقامنده تحمید
کرکدر وریاضیات ومجاهدات دیدکلری تخریب
اوطان بشریت ایچوندر که بو تخریب عین عمارت
وجوددر زیرا بشریت وخلقیت تشبیهه وآنی
افنا تنزیهه دائردر چونکه فانی فنا وباقی
بقا بوله بو صورتده صورت تنزیه وتحمید وجود
بولور وحق تعالی وجود باقی اوزره حامد ومحمود
اولور وعین تحمیدده عین تنزیه وجوده کلور
ومظهر کرچه متحیزدر فاما ظاهر متحیز دکلدر
وآنک تحیزی متحیزک تحیزنه تابعدر که آندن
فی الحقیقه کندنه تحیز لازم کلمز نتکیم جاریه

سوداء

سوداء خرسایه الله دیو سؤال اولندقده •
بر مغیله سمایه اشارت ایتدی وحقک فوقیتندن
تحیز لازم کلدی پس حق ارض وسماده داخل
ومتحیز دکلدر ولکن جمیع عوالمده تأثیری
جاریدر زیرا سری ساریدر • وبوندن فهم
اولنور که ایمان اولدیغی یرده علم اولمق لازم
کلمز زیرا جاریهٔ مذکوره حقنده انها مؤمنة
دنلدی انها عالمة دنلمدی ایچون آین ایله
سؤال اولندی زیرا هر کسه اولان فهمنه کوره در
فاما علم اولدیغی یرده ایمان اولمق لازم کلمز
پس حکم ایمانکدر که اصل السعادات در اکر ایکیسی
یعنی علم وایمانک مجموعی مجتمع اولورسه نجات
ودرجاتک مجموعی حاصل اولور • وعلم الهی

منت الهیه یابندندر کما قال تعالی اتیناه رحمة من
عندنا وعلمناه من لدنا علما یعنی حضرت خضر علیه السلم
علم شرعی رحمانی ظاهر و علم حقیقی منانی باطن
اعطا اولندیغن بیاندر پس شریعت و حقیقت بری
برلرینی مستلزمدر اگرچه بعض اهل شریعتده حقیقت
بالقوه دردر علم شریعت مکتسبدر و مکتسب اولمق
آنك فضلنی منافی دگلدر و اکتسابی منت الهیه یه
حجاب اولماز زیرا توفیق الهی اولمدقجه هیچ بر کمال
حصوله گلمز ● بو جهتدندر کمال مطلقا اختصاص
الهیدندر اگرچه محجوبلره خفیدر زیرا آنلر ظاهر کسبه
نظر ایدرلر ولکن اسبابی مؤثر اولان حقدر
و حق عند الاسباب فاعلدر نه بالاسباب فاعل دگلدر
زیرا ذاتندن غنیدر فاعرف جدا ● نظم

شاهدم

شاهدم علم الهیدر درونم حالنه
هر کسك زیرا علامت وارددر احوالنه ●
قلبده دخی متکلم دانم دردر علم لدن
هر کسك محصولی دائردر بکم اعمالنه ●
خضر اولان بولدی حیات باقیه حقدن بوگون ●
عمرنك حد اولمدی هرگز شهود وسالنه ●
عشق اولمزسه بو علم من لدن بولماز وجود ●
عشقدر باعث اولان علم حقك اقبالنه ●
سدره کثرتدن قالمه ایله طوبایه عروج ●
بو درختك کندنی بول یاقمه آنك دالنه ●
حقیا هر سطرك اولدی بر درخت منتهی ●
میوه عرفانك اولدی واسطه ایصالنه ●
دحیه ● عرب ایچنده اجمل اهل زمانی ایدی

حتى مدينهٔ منوره يه وارا اولدقده آنى مطالعه
وسير ايدن حامله خاتونلر اول حينده حمللرين
وضع ايتديلر يعنى هيبت جمالدن فنايه واردیلر
وانخلاع وانسلاخ بولديلر نسوهٔ زليخا يوسفى
مشاهده لرنده مدهوشه اولوب اللرين
سكين ايله تقطيع ايتدكلرى كبى • وجبريل
عليه السلام اكثرا اوقاتده رسول الله صلى الله عليه وسلم
دحية الكلبى رضى الله عنه صورتنده تمثل ايدوب
كلوردى وحاضر اولان صحابه آنى دحيه قياس
ايدرلردى • وصورت مذكوره ايله تمثلدن
مراد جناب نبوتى حقنك تأنيسى وكندى عندنده
اولان رتبه سنى تعريف ايدى كويا ديمك اولدى كه
يا محمد بنم له سنك ميانمده صورت جمالدن غيرى

نسنه

نسنه يوقدر انكچون حبيبمى خصوص صورت جمال تمام
اوزرنه خلق ايتمشدر شويله كه انا املح بوردى يعنى
كرچه يوسف عليه السلام بندن ابيض ايدى ولكن بنم
ملاحت وحلاوتم اكا غالبدر يعنى بنده وبنم
حسن وجمالده آنك ديدكلرى معنى واردر كه اول معنى
يوسفده يوغيدى واول آن فى الحقيقه مجمع الاسماء
اولدقلرينك اثريدر واسم اللون ايله وصف اولندقلرى
فى الحقيقه سيماء عرب اوزرنه اولدقلرنه دالدر
واول سمرت آيينهٔ الهى اولدقلرنه نشانه در زيرا
جهرهٔ محبوبده خال يعنى سياه نقطه دركه •
جمال محبوبى كوسترر روى ماهده كلف كبى كه
مطالعه آيينه كبيدر شمسده ايسه بو حالت
يوقدر انكچون اختطاف ابصار ايدر • ومشهد

حسنك تماشالری چوقدر حتی بعض اولیا دخی مبتلا
اولورلر ولکن مجاز یوزندن اولان عشقبازی کبی
دکلدر زیرا عشق ومحبت هر کسک حالنه کوره در
واولیانک تعلقی سائر تعلقاته قیاس اولنماز
زیرا آنلرک هر حالی نکاح حقیقته منوطدر یعنی
نفسله دکل بلکه حقله در بو جهتدن آنلرده شهوت
وهوی اولماز ونکاح شرعی دخی بو معنایی
وقید عقلی ازاله ایچوندر وشرع وحقیقته
تابع اولمیان کمسه افعالنده حیوان کبیدر که
مجرد شهوته دائردر وبو معنادن قرآنده کلور
غیر مسافحات یعنی اول زمانک وجمیع ازمانک
زناکارلرک حاللری مجرد سفح وصب منی ایدی
اولاد دکل ایدی پس شرع اطلاقدن حجر ایلیوب

نکاحله

نکاحله بند ایلدی وطلب نسل ایله قید اتدی
نتکیم کلور وابتغوا ما کتب الله لکم تاکه هر کس
هواسی اوزرنه یوریمیه بلکه شرعه تابع اوله
وعملنی اضاعت ایتمیه بلکه آندن بر ثمره قصد
ایلیه زیرا بی روح اولان عمل مردوددر ونکاح
یوزندن حسن وجمال مطلوب اولدی تاکه مواصله
مزید ارتباط بولنه زیرا الله تعالی الکواندن
اجتماعی افتراقی دکل پس قلبی تعلقات اغیاردن
تطهیر لازم کلدی تاکه حقه واسع وخلقه ضیق
اوله وحق ظاهر ومتبین وعلم الهی متعین اولدقدن
صکره باطله یر قالماز وخیالات واوهام زائل
اولور مرویدر که بر کون بر کمسه جناب نبوته
علیه الصلوة والسلام کلوب یا رسول الله بو کیجه

برحق تعالی عرشی اوزرنده کوردم دیدی
جناب نبوّت بیوردیلر که عرشی نره ده ایدی
اول کسه دخی دریا اوزرنده ایدی دیدی
جناب نبوّت بیوردیلر که سنك کوردیکك
عرش ابلیسدر انتهی بالمعنی زیرا عرش ابلیس
بحر محیط اورتاسنده در نظر ایله ایمدی
ابلیسك تلبیسلکنه که اول کسنیه عرشنی
بحر اوزرنده کوستردی مقصودی الیسه الباس
امر ایدی تاکه اول کسنه کوردکینی حقّ اعتقاد
ایلیه و ایماندن خارج اوله زیرا قرآنده کلور
وکان عرشه علی الماء یعنی یرلر خلق اولنمازدن
اوّل عرش الهی ماء عذب منجمد اوزرنده ایدی
وحقّه عرش اسنادندن کویا حق عرش اوزرنده

اولمغی

اولمغی ایهام ایتدی اشته صورت حقده باطل دیدکلری
بودرکه آنی تشخیص و تمییزه قلبده نور مقذوف
لازمدر و بو نورك فقدانندن اکثر سلّاك
اعتقاد باطل ایله حقدن جدا دوشدیلر
الحاصل نور الهی ایله تأیید حاصل اولمدقجه نجات
یوقدر زیرا ابلیسك سالك ایله ملاعبی چوقدر
و حیله و مکری حددن آرتوقدر زیرا بالاصاله
اضلال و ازلال ایچون خلق اولنمشدر انبیا
و اولیا بالذّات هدایت ایچون خلق اولندقلری
کبی و لکن من لم یهد الله فما له من هادٍ و من یضلل
فهو فی قبضة الجلال و من یهده فلا مضلّ له فهو
فی قبضة الجمال فعلیك بالخبرة و العبرة
و بالخشوع و العبرة فقد ورد انّ جبریل

ومیكائیل یبكیان من خوف مكر الله

نظم

الهی بنی ایله بندنجدا ● ایدم بویلكه جانو باشی فدا

جمالك قبضنه سندن قیل جانمی ● جلالكدن ایركورمه اصلا اصدا

زه وصلكك نهرنی جوقدر ● سكادر رجا انتها ابتدا

نه چاره بوكون عبد محض اولمغه ● نظر بوله سنهدن مكركیم كدا

اكر فضلك اولمزسه خلقه امام ● الهی كیم ایده لر اقتدا

خدایا بو حقی لی ارشاد قیل ● اوله مسلكی تا طریق هدی

في الحديث ما تجلى الله لشيء الا خضع له

● یعنی جناب رسالته صلی الله علیه وسلم سبب

كسوفدن سؤال اولندقده جواب ویردیلركه ● الله

تعالی بر نسنه نك باطننه تجلی ایلیسه اوراده

● خضوع وانقیاد ظهور ایدر واول خضوعك

اثری

اثری ظاهرنه عكس ایلرنتكیم صائم اولان كسنه‌نك

یوزی صاری اولور و باطننده اولان جوعك اثری

ظاهرنده ظاهر اولور و بو رادندركه دیرلر

كل اناء يترشح بما فيه پس اهل هیئت و نجومك

سبب كسوفده ظل ارضدر یعنی قمرك شمسله

ارض اراسنده حیلولتی دردیدكلری امر ظاهره

بناءدر ولسان نبوت علت حقیقیه ایراد

اتدوكی ظاهردن باطنه ارشاد و تنبیهدر

تاكه امت ظواهرده قالمیالر ● و ظاهر بین

اولمیالر ● و حقائقه مهتدی اولالركه مقصود

بالذات اولان حقائقدر ● انكچون حكیم ترمذی

قدس سره علل الاحكام دیو كتاب تالیف اتمشدركه

● احكام شرعیه نك في الحقيقه عللی انك

ذکر ایتدّوکیدر یوخسه فقهانك دکل زیرا فقهانك
بیان ایتدّوکی عِلل ظاهره در ● وبو مقامده ندرکه
حدیثده کلور انّ الشمس والقمر آیتان من آیات الله
لا ینکسفان لموت احد ولا لحیاته فاذا رأیتموها
فادعوا الله وصلّوا حتی تنجلی یعنی جناب نبوّتك
فرزند کرامیلری ابرهیم رضی الله عنه وفاتنده
کسوف واقع اولیجق بعضیلر اول کسوفی موت ابرهیم
ایچون اولمغله تعلیل ایتدکده جناب نبوّت
آنلری حقیقته ارشاد ایلیوب اعتقادلرن حقّ
صریحه تحویل قلدی ● وزمان اوّلده که اعراب
طائفه‌سی اولادلرنك بیونلرنه دفع عین
کوزدکمك ایچون خرزات یعنی بونجقلر تعلیق
ایدرلر وتأثیرنی اعتقاد ایلرلردی آنلرك

اعتقادلرنی

173

اعتقادلرنی ابطال ایچون حدیث وارد اولدیکه
من علّق تمیمة فقد اشرك تمیمه دن مراد اولان ●
بونجقلردر و قورد وفیل دیشی وامثالی نسنه‌لر
دخی آنلرك حکمنده در یعنی اکر تأثیر فی الحقیقه
الله تعالینك اعتقاد ایدوب ظاهرده تمیمه‌نك
بعض خواصّی اولدیغی جهتدن تعلیق ایدرسه
شرك دکلدر خلاص اولورلر والّا طبیعیّون مذهبی
کبی اولور زیرا طبیعیّون زعم ایدرلرکه اعتدال
مزاجك قوام قوای حیوانیّه ده تأثیر عظیمی
واردر وخالق القوی والقدردن ذهول ایدرلر
پس مؤمنه کرکدرکه خواصّ اشیایی انکار ایتمیه
ولکن تأثیری طرف حقّدن بله بوصورتده شرك
لازم کلمز ● وحالا صبیان مؤمنین رؤس

واعتقادی معلّق اولان نسنه لر معنای مذکوره
بناءً در ومؤمنی صلاحه وحسن اعتقاده حمل
ایدوب شرکه نسبت ایتمک کرکدر زیرا ظاهر
حال توحید واخلاصی مشعردر للحاصل الله تعالینك
هر نسنه ده اسما وصفاتیله تجلّی مخصوصی واردر
ونافع وضارّ فی الحقیقه حقدر پس بو سرّی مکاشفه
ویا اعتقاد حق ایدوب تعلیق ایدرسه لا بأسدر
واکر محجوب اولوب کاری ظاهره بنا ایدرسه شرك
اولدیغی بی شبهه در وبو راسی مزالق اقدامدندر
میزان شرع وحقیقت ایله وزن اولنوب استقامت
اوزره یورویمکدر ● وزیارات اولیایی زیارت
ایدوب اوراده نماز قلمق ودعا ایلمك دخی ●
بویله در ● پس اعتقادی محافظه ایتمك وعامه

ناسك

ناسك لساننده نسنه دن حذر کرکدر ● ذنب
اودر که خلق آنك حقنده خطا ایتدی دیه لر ●
وبوندن فهم اولندی که قرآن کریم وادعیهٔ مأثوره دن
اولان تعلیقات لا بأسدر بلکه حفظ ایچون
هیکل کوترمك متواتردر ● فامّا مجهول نسنه لر
رقیه وافسون ولسان عربك غیری لغاتله
تعلیقات ممنوعدر زیرا بلکه شرعدن خارج
اوله وبو اجمال معلومك ولیجی آنك اوزرنه
عمل ایله وحقائقه نظر قیله واهل توحید
واخلاص اوله وهر کاری حقله طوته وقول و
فعلکده جهلایه تشبّه ایتمه وتسبّب ایتدوکك
مادّه ده دخی توکّلی دلدن ودعایی الدن قومه
ومعنای مذکورك بر نظیری دخی زلزله درکه

هر ارضنك جبل قافه متصل اولان عرقنی تحریك ایدر
فامّا سبب تحریك معاصئ عباد حسبیله تنبیه
ایچون غضبندر پس عاقل اولان كندی وجودنده
اولان سببه نظر ایدوب حقاً خوف ایدر • وبر
نظیری دخی طاعوندر كه عند العوام عفونت
هوادن وامثالندن ناشیدر فامّا عند الخواصّ
طعن جنندندر كه اول جن زناكارلرك غساله لرندن
خلق اولنور پس طاعونه سبب زنی اولمش
اولور وبو معنانك شرعده نظائری چوقدر
• اگرچه عوامّ ناس ظواهره قالمشلردر انكچون
علاج ظاهرله مقیّدلردر علاج باطنی اولان
توبه یه تشبّث ایتمزلر وآخر جراحتلرنه مرهم بولمازلر
زیرا آفاقك فی الجمله اندفاعی رحمت الهیّه یه

ناظردر

175

ناظردر والا ظهور اضدادی بدایته قالمازدی
• وبو معنایی عوامّ مسامحه واهمال صانورلر
مع هذا امهالدر ومعاصینك وجودیله آثار
رحمتك ظهوری عاصیلره استدراجدر زیرا
كندیلرنی عطاء الهیّه یه مستحق ظن ایدرلر وایدوكن
یانمز قالور قیاس ایلرلر عزت الهیّه ووعید
قهّاری خاطرلرنه كتورمزلر • والله الهادی
ودیمشلردر كه كشینك همّتی كركدر كه علوم ولطائفك
مصطلحه سیدر زیرا همّتی اولمسه وصول حاصل
اولماز نتكیم محبّتی اولمسه شجاعت بولنماز •
وشجاعت بولنمیجق نفس كافره توجهله قتل
اولنور • وبو عالم مقام جهلده دركه اندن
علم مطلوبدر بناءً علی هذا ادراكی ممكن اولان

مرتبهٔ ادراك اولنور كرك علم مكتسب ايله كه احكامه
تعلق ايدر وكرك علم وهبى ايله كه حِكم وحقائقه
تعلق ايدر وادراكى قابل اولميان موادده • هركس
كندى مقدارى حدنده • طورر وحدنى تجاوز ايتمز
بومعنادن آخرتده حق تعالى صور مختلفه ده تجلى
ايتسه كركدر يعنى محشرده اتياندن صكره نتكيم
كلور هل ينظرون الا ان يأتيهم الله فى ظلل من الغمام
بوراده غمامدن مراد غيبتدر زيرا كاه اولوركه با وميم
اراسنده تبادل واقع اولور نتكيم لازب ولازم
ديرلر وغيبتدن ايتيانى عالم شهادته فصل وقضا
ايچون ظهورى مراديدر وحقيقت حال اورايه وصولدن
معلوم اولور زيرا متشابهاتدن سنه دركه حقيقتى
ذوق وشهوده آئد • وتجلى الهيه ناظردر • اكرچه

حق مطلوبيدر فاما كُنه ذاتيله مشهود دكلدر
وخبرده • كلمشدركه • ان الملأ الاعلى يطلبونه كما
تطلبونه انتم • يعنى ملائكه عليين حقك هويتين
طلب ايدرلر بشر اسفل سافليندن ده طلب ايتدوكى
كبى ولكن مطلوبلرى اولان مرتبه ده • وجدان ممكن
دكلدر بلكه مشاهده • ايتدكلرى آثار توحيدى
ووجدان ايلدكلرى انوار واسرار اسما وصفاتيدر
والا بى پرده حسنله مشهود اولمقدن بريدر • وذات
بحت عريانى مطالعه اولنمقدن عريدر • وبو
كماله وصول توفيق الهيه منوط وهدايت ربانيه
مربوطدر • وشولكه اسباب دنلو اصلده
اختيار وابتلا طريقيله وضع اولنمشدر يوخسه
شرفى قدرنه بناءً دكل بس عند الاسباب واقف

اولنلر حجابدن قالدیلر واورادن تجاوز ایدنلر
مطلوبه فوز بولدیلر نتکیم بالاده دخی اشارت
اولنمشدر که الله تعالی عند الاسباب فاعلدر
یوخسه بالاسباب فاعل دکلدر واسبابه تشبث
ایدن نه کرکدر که مسببی مشاهده ایله تشبث ایلیه
والا فی المثل قولبچی النده قالور زیرا وحدتدن بی خبر
وحقیقتدن محجوب وسر عظیمدن دوردر • کل الیدی
عارف اول وعارف اودرکه اللهی الله ایله بله •
یوخسه متکلم فی المعرفه اولمیه که اللهی مخلوقاتیله
بلندر حقدن اولمیان نسنه ایسه حقه دلیل
اولماز پس هر کیم حقی حقله بلدیسه حقا حقی
بلمش اولدی • وهر کیم نوعی ایله بلدیسه کوندن
اخذ ایتدوکی مرتبه بلدی فقط مثلا شمسی نه پرتو

شمسله

شمسله ادراك اولنور یوخسه ظل ایله ادراك
اولنماز زیرا ظل نور قسمندن دکلدر • واشیا
اضدادیله متبین اولمق انکله معلوم اولمغی اقتضا
اتمز پس هر نسنه نك دلیلی کندنه مناسب اولان
وجهله در •

نظم

اکر وار ایسه چشمك حقك انوارینه یوق پرده •
کور نور پرتو نور صفات پاکی هر یرده •
بو سری دکمه دل بیلمز بو نوری کمه کوز (کورمز)
مکر کیم کاتب قدرت آنی یازمش اوله سرده •
ازل بزمنده جام معرفت نوش ایلین عارف
ابد فیض خدا ایله اولور عالمده پرورده
کید شرك وجودی ایده کور توحید له الفت
جهاد ایت هر نفس نفسیله کیم عزت کورك ارده

لسان حمد ذات حقدری لا موجود الا الله
نظر قیل حق نظر له دائما اول واحد و فرده

فی تأثیر الروح معلوم اولا که ارواح علویه
بصدقدی یرلرده اثر حیات ظهور ایدر ذیرا حیاتك
اثر جبرائیل حی‌در نتکیم سامری جبرائیلک حیزوم
دیدکلری فرسنک موضع قدمندن بر قبضه تراب
آلوب صیاغت ایلدیکی ولد بقره‌یه نثر ایتدکده
نفخ جبرائیلدن عیسی تولد ایتدوکی کبی اذن دخی
ولد بقره صورتندن اولان هیکله حیات حاصل
اولدی نتکیم قرآنده مفصلدر ● و نفوس علویه
فاضله که حیات دنیویه‌ده تزکیه و تصفیه قبولی
ایتمشدر آنلر دخی ارواح مجرده حکمنه داخل اولوب
وضع قدم ایتدکلری یرلرده بعض اهل استعداده ظهور

کلمش

کلمش و نفخ نفس ایتدکلری نفسلر تازه جان بولمشدر
ایچون اولیادن همت و نفس مطلوبدر ● و اکا حیات
معنویه دیرلر و حیات حاصل اولمدقجه سالك
عالم ملکوته داخل اولماز و ولایت تامه‌سندن
حظ آلماز و اکا ولادت ثانیه دیرلر که کلام عیسی
علیه السلام کلور ● لن یلج ملکوت السموات من لم یولد مرتین
و بوندن فهم اولنور که ارواحك ابدانه اتصالیله
ابداندن انفصالی تأثیرده بردر ذیرا مؤثر اولان
فی الحقیقه روحدر یوخسه بدن دکل بلکه روح
مفارقك تأثیری زیاده‌در ذیرا بدن فی الجمله
حجابدر نتکیم فالمدبرات امرا ده بعض اهل تأویل
اکا ذاهب اولمشلر ● و روح بدندن مفارقت ایتدکدن
صکره اکر روح کلی مقوله‌سندن ایسه بنه کالاول تدبیر

ایدر دیمشلردر و بو مقوله روح علوی مطلقدرکه
جمیع عوالمده سیره مأذوندر و سائرلر محبوسدرکه
مأذون اولدقلری وقتده سیر ایدرلر • وشول
تصرفات که رجالدن صادر اولور مقتضای
مشربدر والا ترکی اولادر و خلعت الهیه عبد
اوزرنده اولمغله عبد حق اولمق لازم کلمز •
ایکیون حدینی بلوب اصول الله واقف اولان معرفتده
اکملدر و عبدلک صفت ذاتیه سی فقر و عجز و ذلت
و امثالیدر و تنکیم حقک صفت ذاتیه سی غنا
و قدرت و عزت و نظائریدر و شیخ ابو مدین
مغربی قدس سره خلق تمسّح ایدرلردی • و
بعضیلر آنلری تمسّح مذکوردن منع ایتمک صددنده
اولدقلرنده شیخ مذکور منعی منع ایلیوب آنلر

بکا

179
بکا تمسّح ایتمزلر بلکه دیمک بخانکله تزیین
ایدوکی حلیهٔ شریفیه تمسّح ایدرلر بس بر
نسنه که فی الحقیقه بنم دکل بلکه حقکدر بن
خلقی آندن نیجه منع ایده‌یم دیردی و اول حالده
کندنی صفت اصلیه سی اوزرنه مطالعه ایدردی
تنکیم بعض کبرا بیورمشلردر • خذ مالک
ورد ما له عجب محلدرکه عارفلره معرفت
بورادن تقسیم اولنور زیرا بو سکنن اوزره اولنلر
اکامل ناس و افاضل عرفادر و دعوایه دوشنلر
ترک ادب ایدرلر و تصرفده قالنلر حقیقة
للحال بیلمزلر بلکه کندیلرنی عبد ایکن صورت
مولاده ابراز ایدرلر رعیت ایسه سلطان
اعظمه تقلید ایلمک قباحت عظیمه در •

تنكيم بو اعصارده اطواردن غافل اولنلر
تقليد ايدرلركل اميدى جامهٔ تقليدى
اخراج وخلعت تحقيقه تلبيس ايله تا كه كامل
ناسدن اولاسن ومرتبهٔ تركده اولنلرك دولتلرين
بولاسن •

اسفل سافلين

اعلاى عليين مقابله سندهدر فاما من وجه
ذم ومن وجه مدحدر جهت ذم بودر كه
عبور مراتب ايله حجب مختلفه ظهور ايتمكله
اصلدن زياده دور ووطندن غايتده مهجور
اولدوغيدر وجهت مدح بودر كه اسفل
السافلين انزل النازلين ديمكدر بو اسيله
كندى تعيّن مخصوصيله تعيّن ومراتب ظهوراتده
زياده تبيّن ايچوندر • پس انسانك صورت

ادمه كروب بو تعيّن ايله متعيّن اولمسى مظهريت
تامّه دن اوتوريدر كه انكله كمال استجلا حاصل
اوله مثلا بركمسه مراتب دولتده تقلّب وترقّى
ايليوب مرتبهٔ وكالت كبرى ويا درجهٔ خلافت عظمايه
وصولى عين كماليدر • زيرا بو درجيه كلمدكجه اسماء
كليّهٔ ذاتيه نك احكام وآثارى ظهور ايتمز •
وبو معنى آدمك ارضه هبوطى كبى اولور كه آندن
مقصود خلافت الهيه ايله تحقق ومقام امامت
كبراده تمكندر پس آدمك ايكى حالى واردر برى
عناصردن مواليده نزولى وآندن صورت آدميه يه
دخولى كه تعيّن مخصوصى صوريتيدر • وبرى
دخى ارضه احراز رتبهٔ خلافت ايچون نزولىدر
بو نزول ايسه عروج حكمنده در زيرا كمال انسانى

اکا منوط ● وامر خلافت اکا مربوطدر وبو معناده
نفس ارض کبی اولور که ظاهرده کرچه جمیع
عناصردن نازلدر فامّا سکون وسکوتی جهتیله
عالیدر بو جهتدن دیمشلردر که انسانن حقائق
ارضیله متحقّق اولدیغیجه کامل ومنتهی اولماز ●
بو صورتده یعنی کمالی تقدیری اوزرینه سافل
صورتنده عالی اولور نفس ارض کبی والّا صورتده
سافله ده سافل اولور ● بو معنادندرکه قرآنده
کلور ویقول الکافر یالیتنی کنت ترابا ● یعنی یوم
قیامتده کافر مرتبهٔ ترابه تنزّلی تمنّی ایدر یعنی
اولا ایمانله استعدادنی وثانیا مراتب ایماننده
کمالنی تمنّی ایلر انکچون تمنّی دنلدی زیرا من بعد
اوراده کمال انسانی تحصیلی ممکن دکلدر که ●

بو عالمده

بو عالمده حصولی میسّر اولمیاندن کمال او عالمده دخی
حاصل اولماز بو جهتدندرکه روح کافر سجّیندن
اولور که تحت الثّراده در وجه ارضده اولماز زیرا
وجه ارض مرکز خلافتدر کافر ایسه وجه ارضده
اولان خلافت رتبه سندن کندینی تنزیل ایتدی
لاجرم اسفل بعدده قالدی وکافر عرفی بو سیله
اولدیغی کبی ظلمت طبیعت ایله نور روحی کفر وستر
ایلین مؤمن محجوب دخی تنزّلده قالدی زیرا ادم
اولان کفر حقیقی ایدی که مجازی ظلمتن وجود حقیقی
نوریله سترتدرکه بو ستر ایله وحدت دیدکلری معنی
ظهور ایدر زیرا وجود ممکنده تعیّن اعتبار اولندیغیجه
وجود کثرتدن خلاص اولماز چونکه تعینات خارجیه نک
اعتباری فنا بوله کثرت وحدت واسما وصفات

ذات ومسمایه رجوع ایدر وشرکی بالکلیه زائل
اولور سؤال اولنورسه که آدمك صورتنه عین خارجیه
نزولی مرور ایدوکی مراتب واطوارده فی الجمله
مکث ایدوب بعده طور آخره نزول ومکثی ایله میدر
یوخسه اول طورك تعیّنی ایله متعین ومتشکل
اولمق طریقیله میدر ● جواب بودر که یالکز مکثله
دکلدر بلکه تطوّر وتعیّن ایله در مثلا عقل اوّل
نفس رحمانی وفیض مقدس ایله تعیّن مخصوص
روحانی بولدقدن صکره نفس کلّیه صورتنه
کرمشدر وآندن بعض مراتب معقوله دن دخی کذر
ایدوب مراتب حسّیه ده عرش مجید صورتنه
کرمش وآندن طبیعیّات وعنصریّاتی دوّر ایدرك
موالید صورتنه دخول وبعده کندی صورت مخصوصه سنه

نزول ایتمشدر که صورت آدمدر ولکن عقل اوّلکه
روح محمّدیدر یالکز صورت آدمله تعیّنی ایله هنوز
تعیّن مخصوصی صورتنه دخول ایتمشدر زیرا تعیّن
مخصوصی صورت محمّدیه در پس آدم محمّددر یعنی
محمّد آدم صورتیله تعیّن ایتمشدر آدمك حسبیله
یوخسه محمّدك کندی حسبیله دکل زیرا محمّدك
کندی حسبیله ظهوری صورت محمّددن غیری وجمله
ممکن دکلدر پس محمّد اصلاب وارحام طاهره دن
دوّر ایدرك کندی تعیّن مخصوصنه کلدکده •
هنوز محمّد اولدی مقدّما ایسه آدم وشیث و
ادریس ونوح وابرهیم وموسی وعیسی وامثالی
ایدی اشته بورادن دیرلر که آدمدن آدمه
فرق واردر یعنی آدم دخی محمّددر فامّا محمّد کبی

آدم دکلدر بلکه محمّد اولان آدم ابو البشر اولان
آدمدن رتبه ده اعلادر و آنك صورتنا اولاد
آدمدن اولد یعنی معناده ابوّتنه مانع دکلدر
وعربی الاصل اولمق دخی من وجه عجمی الاصل اولدیغن
منافی اولماز زیرا عجمیّت لغته دائردر یوخسه
عجم حقیقت اُخری دکلدر علی الخصوص آدم جمیع
لغاتله تکلّم ایلمشدر ولکن سُریانی یی اختیار
ایدوب لغت عربیّه یی جدّ نبوی اولان اسمعیله
علیهما السلام الیقومشدر چونکه محمّد کندی تعیّنی
اوزره عین خارجی یه کلدی آندن صکره متعیّن
اولان اکامل امّتی دخی آنك صورتنه کردی
ومحمّد امّتی آنلرك صورتلریله تمثّل ایلدی
پس عین خارجیدن صکره اولان صُوَر تکمّل صورت

بالفعل

بالفعل و اوّل اولان صُوَر صورت بالقوه اولدی
بو جهتدن اکامل امّت مرحومیه اعطا اولنان کمال
انسانی سائر امم سالفیه اعطا اولنمدی زیرا بونلر
جمیع مراتب توحیده دعوت اولندقده بالفعل اجابت
دخی حاصل اولدی و اول مراتبدن مراد توحید
افعال و توحید صفات و توحید ذاتدر سؤال
اولنورسه که بو تقریردن فهم اولنور که اکامل امّت
انبیاء متقدّمیندن افضل اوله بو خود ممنوعدر
زیرا درجهٔ نبوّت درجهٔ ولایتك فوقندهدر
وولی درجهٔ نبی یه ایرمز نتکیم کتب کلامیه ده
مثبتدر جواب بودر که تفاوت مراتبه سوز یوقدر
فامّا انبیادن اخوانله تعبیر اولندیغی کبی بو
امّتدن دخی اخوانله تعبیر اولنمشدر وسوز مجرّد

نبوتده و ولایتده دکلدر بلکه علم الهینك وجود و
ظهورندر و بو امتده ظهورات زیاده اولدیغی لاریبدر
و ظهور محمدیا لکن نبوت ایله دکلدر و الا سائر
انبیا ایله برابر اولمق لازم کلوردی بلکه ظهور علمله در
سبب تفاضلدر ● بو جهتدندرکه مشهودی حضرت
ذات و مقامی فوق الدرجات اولان وسیله در ●
پس نیچه لرنه لقب ویرلدی یعنی نبی دنلدی و لکن
علم محمد ویرلدی اکامل امتانیسه علم محمد واردر
پس اکامل دخی محمدا اولمق لازم کلدی نتکیم دیرلر
الولد سر ابیه ای مؤمن بو مقامك تفصیلنه
اذن یوقدر و لکن رمز اولندیغی اوزره عارفه
کفایت واردر فافهم جدا ● اشته بو اسفل
اولان خاکه و مرتبهٔ انسانیته نزولدن صکره

تکرار

تکرار منازله عروج و دائرهٔ مسمایه ولوج لازم
در که هو الاول و الآخر سریدر ● و دخی ان الله
یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها حقیقیدر
کل ایمدی خلعت عادیه دن تجرد قیل ● و سکا
باقی اولمدیغی بیل ● و لباس حقله متلبس و بقاء
حقله باقی اولمغه جهد ایله تاکه بو موطنه کلوب
کیتدوککه دکشون و الا مفلس و عریان قالورسن
و قدسیان اراسنده فضاحت عظیمه بولورسن
و من الله العصمة و التوفیق ● نظم

ارواح تنزل ایدوب اطواره کلورلر ●
سیر ایلیکه عالم آثاره کلورلر
بلبللری خاموش ایکن اول کلشن قدسك ●
بو باغ فنا ایچره بو کون زاره کلورلر

صانمك كه كيدنلر بو فنادنه كلمز
باقی ده اولان صحبت دلداده کلورلر
فانی ویرنلر بکی باقی بولورلر
سودا ایتمکه بیك جان ایله بازاره کلورلر
اولکی دمه ایرمکه ارباب محبت
حقی کبی آخر حقی اقراره کلورلر
ومن الله التوفیق لسلوك طریق التحقیق
بعده ذا بو اطوارك یالکز معرفتی مقصود دکلدر
بلکه سیر وسلوکله فعله کتورمك مقصوددر
وشول علم که آنك شانی اعطاء عمل وایراث کسبدر
آنك صاحبی اول عملی ترك ایلسه علم آکا بغض
ایدر وآنك عندنده اولمدیغن تمنی ایلر زیرا
اول علمك حیاتی عملدر پس تارك عمل یاننده

بولندیغی

بولندیغی اهل اولمیان کسه یاننده بولنمق کبیدر
ایچون وارد اولدیکه لا تعطوا الحکمة غیر
اهلها فتظلموها یعنی بر نسنه‌یی اهلنك
غیری ایچون قلانه نسبت ایلدی واول نسنه‌یی
مظلوم عد ایتدی وحدیث عیساده علیه السلام
کلورکه لا تعلقوا الجواهر باعناق الخنازیر یعنی
جواهر کران قیمتی اعناق خنازیر خسیسه‌یه
تعلیق ایتمك ظلم اولدیغی کبی حکم الهیه‌یی دخی
اهلنك غیریه تعلیم ایتمك ظلمدر وعلم مظلوم
اولیجق اولمق قباحت عظیمه‌در زیرا صفت
شریفهٔ الهیه‌در واکا ظلم ایتمك اذای حقه
تعرضدر والعیاذ بالله والله ورسول اللّهه
اذی وجفا سبب لعنتدر نتکیم قرآنده کلور

ان الذین یؤذون الله ورسوله لعنهم الله فی
الدنیا والاخرة ● یعنی موذیلرك دنیاده ملعون
اولدقلری بودرکه ساحهٔ عز قربدن مطرودلردر
زیرا صفت بعدله متصف اولانلر کسه حقته
قربیا اولمادن سبب قرب ایسه سجاع وانقیاد
وتسلیم ورضا وترك اذی در وآخرتده مبعود
اولدقلری بودرکه دار البعده نازللردر ●
نتکیم مرحوم اولنلر فی مقعد صدق عند ملیك
مقتدر مضمونی اوزره اعلی الاعالی یه داقیلر
ودرجهٔ قرب الهیده ساکن ومتمکنلردر ●●●
اشته بعد معنوی بعد صوریی وقرب معنوی
قرب صوریی ایراث ایلدی ودرجات ودرکاتده
تفاوت بورادن کلدی فکن من اهل الدرجات والنجاة

وایاك ان تکون من اهل الدرکات والهلاك ●
ودیمشلردرکه هرکسك حقه وصلتی علم وادراکی
قدردر وعلم نقده مراتبده راقی اولسه یعنی ذات
وصفات وافعالی مشتمل اولسه معلومك علوی
ایله زیاده عالی اولور وعالی جمیع منازل سفلیه یه
اشراف ایدر فاما سافل بویله دکلدر بلکه
آنك اشراف واطلاعی اضافیدر تامل ایله که بر
کسه جبل قاف اوزرنده اولسه جمیع جباله
ناظر اولور فاما سائر جبال اوزرنده اولان کسه
ذروهٔ جبل قافه یردن کوکده یلدیزه نظر ایدرکبی
نظر ایدر واو درایه علمی وقدمی ایرمز اشته
لیلهٔ معراجده جناب نبوتك صلی الله علیه وسلم
ذروهٔ عرشه عروجی وآخرتده وسیله نام مقام

عالی یه نزولی سر مذکوره دائردر ● واودریسک علیه السلام
مکانی علی اولدی زیرا فلک رابع قطب الافلاکدر
اعلی اولمدی که عرش ومافوقیدر زیرا مرتبهٔ وجود
ومافوقی مرتبهٔ علم وآنک ماوراسی مرتبهٔ معلوم
اعلا ومسمای اخفادر که جمیع مراتبی علی التفصیل
احراز ایتمک حضرت نبوته مخصوصدر ● یعنی
هم صورت علوده وهم صورت سفلده فافهم جدا
فانه من لباب المعرفة ● قال ●
بعض الکبار ● فراق الطلاق اعظم من الفراق الاول
یعنی فراق طلاق جبردن صکره واقع اولان ●
انکسادر که فراق اولدن اشددر زیرا صحتدن
صکره انتکاس یعنی مرضک رجوعی اولکی حالدن
بتردر ومن حیث لا یحتسب کلن شر ایراث غمده

اشددر

اشددر مطر مأمول اولان سحابدن صاعقه وآتش
نزولی ایتمک کبی ● پس بوندن فهم اولنور که عالم
تکوینده احبا اولان اجتماعدر یوخسه افتراق دکل
ایچون طلاق ابغض المباحات اولدی ومحبت فراق
مقام وصله وصولدن منع ایلدی ایچون انبیا
واولیا خلقک هدایتن طلب ایدرلر ● وحقه
وصوللرن استرلر وصول اول کبی که عالم واحده
واقع اولدی زیرا بو وصول غواشی بشریت وحجب
کثرت ایله فراقه مبدل اولمشدر ایچون محجوب
اولان کسه عین وصلده عین فراقده در ●
ومکاشف عین کثرتده عین وحدتده در ●
سؤال اولنورسه که ظاهر کثرت مانع وحدت
وصورت فراق حاجب وصلدر فاما وصلدن صکره

حجاب نیجه اولور جواب بودر که وصال اگر
حقیقی ونهایت مرتبه ده اولورسه من بعد آنده
فراق اولماز زیرا بو مرتبه نفس مطمئنه غایتنده
وجود بولور که بو مرتبه ده احتجابه رجوع ایتمك
محالدر فاما اوائل واواسط بویله دکلدر ●
بلکه بو مرتبه لردن رجع قهقری قبیلندن اولمش
چوقدر پس وصال اصلندن نوع فراقله مخلوط
وممتزجدر وغایتنده فراق وصاله غالب
اولوب انحراف ذاتی ظهور ایدر زیرا اولدن حقه
اقبالی منحرفدر فکر ایله که بری برلریله مواجهه
ایدن ارواح محبت وتعارف اوزره اولاجقلردر
فاما بعض محبت وتعارف واردر که بعض و
تناکره مبدل اولور زیرا اصلده مواجهه

صحیح

صحیح دکلدر مثلا برکسه نمازده قبلیه متوجه
اولور ولکن ظاهرا وجهیله اورایه اقبالده
وباطنا قلبیله ادبارده در که افکار فاسده
اهلیدر بو جهتدن حق تعالی مصلینك قبله سندن
ایکن مصلی اندن اعراض اوزره در زیرا وجهیله
اولان اقباله نظر اولنماز شول وجهدنکه
حق جهت حسیه ده دکلدر بلکه نظر قلبیله
اولان اقباله در زیرا قلب عالم ملکوتدندر ●
عالم ملکوت ایسه حیزدن خالیدر ● وحقك
قبله ومواجهه ده اولدیغی امر مناجاتی تصحیح و
تحقیق ایچوندر بر معنادر واما جهتدن مراددر
وبو معنادر که قطبه ذوذاء دیرلر زیرا ذوذ
فتحله میل معناسنه در که زیادت دیدکلری ●

بوداندر زیرا قطبك هر طرفه میلی واردر ●
وسط دائره ده اولان نقطه‌نك نقاط دائره‌یه میلی
اولدیغی کبی و بو میل علی السویه اولمسه انحفاظ
ممکن اولمایوب هلاك عالم حاصل اولور ●
کویا که مقناطیسدر که اطراف عالمی جذب
ایدوب طورر و بو مرتبه ده جهت واحده دن
اضداد مجتمعه اولور ننکیم کلور هو الاول
والآخر والظاهر والباطن بو حسبه اهل
نظر ذاهب اولدیغی کبی جهتین مختلفتیندن
دکل یعنی اهل نظر اجتماع اضدادی جهتین
مختلفتین اولور ایسه تجویز ایدرلر ● هو الا
ممتنعدر دیرلر ● فاما اهل کشف عندنده
بویله دکلدر یعنی جهتین مختلفتین تقدیری

اوزرنه

189

اوزرنه جواز اجتماعده کلام یوقدر بلکه
کلام جهت واحده دن اولدقده جواز اجتماعده
در که مکاشفه آنی اثبات ایدر زیرا جهت
وحدتی غالبدر و تعیینات مختلفه‌لی عین
واحده ده کورورلر محجوب ایسه رد ایدر
زیرا جهت کثرتی راجحدر بو سببدن مقام
کشفك حالنه عقلی ایرمز ● نظم
نه بلسون حال کشفی شول که اهل عقل قاصردر ●
بصیرتسزدر اول آدم که مغلوب عناصردر ●
هو الاول هو الآخر هو الظاهر هو الباطن
شونك کیم عینیدر اضدادك عینی ایجره ظاهردر
کوزنمز صورت عالم کورنین حقدر ای آدم
بکونه دیرلر عالمه بو صورتله مظاهردر

نظر قیل کثرتی وحدت نیجه افنا ایدر آخر
که حق مطلق اشیانی تجلی ایله قاهردر

بو علمك اصلنی صوردم شیخ اسمعیل حقیدن
که بو علم لدنیده قتی استاد ماهردر

قباء مدینهٔ منوره یه ایکی میل یعنی بر ساعت
بجوسیه قریب اولان قصبه‌در که مسجد ید نبوی ایله
تاسیس اولنمش و اوراده ایکی رکعت نماز بر عمره
ایله موعوددر • و جناب نبوت صلی الله علیه وسلم
زمان هجرتده ابتدا اوراده نزول بیوروب برقاچ
کون مکث ایلمشلر و مستریح اولمشلردر انکچون
هر یوم سبت اورایی زیارت ایدرلردی زیرا سبت
راحت و یوم فراغ خلقدر پس مقام راحتدن قباء
ایله کنایه اولندی • و سبت حلق رأس معناسنه

دخی

دخی کلور که مقام تجریددر و راحت ایکی وجهله در
بری تقلب و روح و سرك حقه وصول تامی ایله در که
انکله تلوینات نفسانیه زائل اولوب اطمئنان
دل حاصل اولور • و بری دخی اعدای صوریه و معنویه
دن خلاص اولوب نصرت و تأیید الهی بولمغله در
بوراده در که حضرات انصار رضی الله عنهم
جناب نبوته قباده استقبال ایدوب اورادن
بنی غانله مدینهٔ منوره یه کتوردیلر • و تحت
اللوا اولندی بولنوب طائفهٔ یهوددن محافظه ایلدیلر
زیرا مکهٔ مکرمه کفار قریشدن محل خطر
اولدیغی کبی مدینهٔ منوره دخی طائفهٔ یهوددن
محل خطر ایدی • زیرا اول وقتده ظهورندن
علیه السلام مدینهٔ منوره ده یهود چوغیدی •

شامده اولدیغی کبی حتی قبل النبوه سفر شام واقع
اولدقده بصری دیدکلری محله ایردکلرنده خوف
یهوددن دخول شامه مأذون اولمدیلر •
یعنی بر راهب آنلره علامات نبوت مشاهده
ایدوب دخولدن منع ایلدی تاکه طائفهٔ یهوددن
وجودلرنه بر ضرر عارض اولمیه • وبصراده
موضع نزوللرنده بر جامع شریف تأسیس اولنوب
حالا زیارتکاهدر که شامه بر ایکی مرحله یردر
وبوراده اشارات واردر که • اولکسی بودر که
اذا اراد الله شیئا هیأ اسبابه موجبنجه هر
حصوله کلجك نسنه نك اسبابی تهیئه اولنور
نتکیم قبل الهجره عقبهٔ اولی وعقبهٔ ثانیه ده
حجه قدوم ایدن انصاردن یتمش سکسان

نفر

نفر کسنه کرهنده اسلام اولمشلر • وجناب
نبوتی محافظه اوزره تعهد ایلمشلر دی فی الواقع
قبایه وصوللرده بر سلاح اولوب کلوب رسول
اللهی محافظه ایلدیلر وسالماً مدینه ده مقاملرنه
یتوردیلر • اولسه بر کسنه یه ارادت حق
اولور اسبابی مهیا مطلق • فیض آبیله بیتر
تازه کیاه • تاب آبیله خشك اولور یترق •
ایکنجیسی مواضع اقدام انبیا واولیانك عمارتیدر
یا بنفسه عمارتدر بلد بصراده • اولان جامع
مذکور کبی ویا اورادن بعض آثار ظهوریله در
خواص ناس ظهور ایتمك کبی کرك اوراده مقیم
اولسون وکرك اولمسون زیرا مقصود همان اول
ترابك منشأ کامل اولدیغیدر اوراده • اقامتی

دکل • اولیانک قدم بقدم نبی یر • نوله ولورسه
چو مسك اذفر • شاهلر کچدیکی یر بللو اولور •
کورمك استرسك آنی ایله سعی • اوچنجسی
بودرکه کرچه لاراحة فی الدنیا وفقنجه دنیاده
راحت یوقدر ولکن نصرت واردر • ونصرت
فی الجمله مایه راحتدر وقرآنده کلور • انا لننصر
رسلنا آیتنه بو نص خصوصه کوره نصرتدر
وعمومه کوره نصرتده کلورکه وکان حقا
علینا نصر المؤمنین زیرا مؤمنلر مرسلله کوره •
افراد امت وآحاد ناسدر ولکن آنلرك دخی ارلرنده
خواص واردر پس بو زاده ایمانی کامله مصروفدر
انکچون کامللر دائما منصورلردر ناقصلر ایسه کاه
رحمة من الله منصور وکاه تادیبا مخذول اولورلر

ونصرتله

ونصرتله موعود اولان رسل اصحاب سیف وملحمه
خذلاندن قطعا محفوظلردر زیرا اولو العزمدر
سائر استشهاد اولنان انبیا بویله دکلدر •
واولیانك دخی بعضیلری رسله ملحقدر حضرت
ختم کبی قدس سره انکچون هیچ بر منکره ظفر
بولمشدر اکرچه عداوتك ظهورتانجی واریدی
وبعضیلری انبیایه متصلدر شیخ نجم الدین
الکبری وامثالی کبی قدس الله اسرارهم • زیرا
نجم مذکور محاربه تاتارده شهادت مرتبه سن
بولمشدر • حتی وقت شهادتده الندن برکله
کافرك برچمی طوتوب انکله بیله دفن اولندی زیرا
الندن تخلیص ایتمك ممکن اولمدی وآنك سببی
یوم قیامتده جهادنه برهان اولمق وکمالنه •

اعلان اتمکدر ٭ حق تجلی ایدیجك بر قولنه کون
کبی ظاهر اولور آثاری ٭ کورنور آینه سنده انوار
بلنور باطننده اسراری ٭ دورد بخسی طائفهٔ یهودك
زیاده مغضوب علیه اولدقلریدر زیرا رحمت الهیه یه
مقابل اولان معضوبیدر و ارباب انکارك حالی دخی
آنلره قیاس اولنه ٭ یعنی اولیا که مظاهر رحمتدر
آنلره انکار ایله مقابله ایدنلر مغضوبیتده یهود
کبیدر ٭ نتکیم وارد اولمشدر که ٭ ان الله یغضب
لاولیائه کما یغضب الاسد لشبله بوراده اسد
ایله تمثیل اولندیغی دلالت ایدر که اسد صفت
غضبیه ده سائر مفترسلر اوزرنه راجحدر و غضب
الهی انکله تمثیل اولنمق تفهیم ایچوندر والا غضب الهی
اشددر زیرا اسدك وسائر غضوبلرك غضبلری

انك

193

آنك غضبندن مستفاددر وسائر صفات دخی
بویله در ٭ عجبا اولماز بو دار محنتده عاشق
زاهد ایدرسه انکار ٭ عندلیبی ایدر زاغ تشنیع
حالنه کوره طوتر هر کس کار ٭ بش بخسی
بودر که محفوظ اولان کسه دنیاده مبتلی اولسه
دخی ینه محفوظدر زیرا ابتلا ظاهرنه کوره در
فقط و آنك دنیادن انتقالی دخی آثار نصرتدندر
نتکیم الا ان نصر الله قریب آیتنده بعض علما نصرت
موتله دخی اولور دیمشلردر زیرا موت تحفة
الموت اولدیغنده سبب مسرت اولمقدن خالی دکلدر
نتکیم اربابنه معلومدر اعدا ایسه بویله دکلدر
بلکه بحسب الظاهر معمور و معمور اولسالر دخی
ینه خرابلر و مقهور لردر زیرا دنلمشدر که

كل آتٍ قريب وقرآنده كلور ان اجل الله لآت • و بو
نسنه نك عاقبتی عذاب اولسه همان عذاب عاجل
حكمنده در و قرآنده كلور • انما نملي لهم ليزدادوا اثما
و بونك خلافنه كلور • طوبى لمن طال عمره و حسن
عمله نتكيم بالاده تقرير و تفصيل اولنمشدر
سه عمر ثانیدر بو عالمده • عالم اغزنده اولان
ذكر جميل • كامل اولاد اثرندن البت • كوردنور
دوردن مثال ميل •

فی التجلی •

كبار دبيورمشلردر كه • ان الله ما تجلى لشیء ثم
احتجب عنه بعد ذلك بو كلام ايكى معنايى حاملدر
اولكيسى بودر كه تجلّی وجود عدم اصليه • رجوع
اتمز زيرا يا بخل يا عجز لازم كلور بخل ظاهردر •
عطاده استرداد كبى نتكيم شمس و ماهك بدريتندن

صكره

صكره نورنى اندن محاقه دك بالكليه اخذ اتدوكى
استرداد صورتيدر اكرچه فى الحقيقه تجلى و
استتاره دائردر كه حكمته مبنيدر و عجز عدم قدرتدر
حق ايسه خلق اتدوكى نسنه يى محافظه اتمكدن
عاجز دكلدر انكچون كندنه قيوم دیمشدر • زيرا
جميع اشيا انكله قائمدر • ولا يؤده حفظهما
موجبنجه سموات و ارضك حفظى اكا ثقلت ويرمز
هر كسك جسدى دوخنه ثقلت اولمدیغی كبى
نظر ايله كه مقناطيس حديده و كهربا صمانى
جذب اتمكده زحمت چكمز و بو معنادندر كه
قرآنده كلور • و ما مسنا من لغوب • يعنى عالمى
خلق اتمكده اكا زحمت و ثقلت اولمدیغی كبى •
محافظه سنده دخی حال بويله در • قتی •

مكاشف كوكدركه كما ينبغي فهم ايليه و الحاددن
مصون و محفوظ اوله • وايكنجيسي بودركه كمال
كشفدن صكره حجاب يوقدر و حجاب عارض
اولمق نقصان كشفدندر نتكيم بعض رؤساء طريقت
ديمشدر لو وصلوا لما رجعوا يعني حقه واصل
اولانه بردخي حجاب يوقدر مكركه وصولى برزخي
اوله بو صورتده رجوعي محتملدر زيرا نور ذات
احديه دن تجلي اولدقجه ظلمت كونيه بالكليه
زائل اولماز نتكيم بو مقامك بعض تفاصيلي
بالاده در بناءً على هذا سالك كندي حالنه مغرور
اولمق كركدر والحاصل تجلي مطلقده مطلقا
حجاب يوقدر اما مصيفده • وسط نهارده منير
اعظمه حجاب اولمديغي كبي • سؤال اولنورسه كه

روح الهي بدندن مفارقت ايتمك احتجاب دكلميدر
جواب بودركه صورتا احتجاب ايسه دخي طور
آخره كوره احتجاب دكلدر زيرا روحك عناصره
علاقه سي باقيه در و بالكليه مفارقتدر دينلر
غلط ايتديلر پس نفس انسانيه نك تجرد ذاتيسي
تعلق صوريسني منافي دكلدر ولكن صور اشياده
ثبوت يوقدر بلكه تغير و تبدل و تحول اوزرنه در
ولكن حقيقت باقيه در اينكچون اهل كلام ديرلر
حقايق الاشياء ثابتة يعني ثبوتي صفت حقايق
طوترلر صفت صور طوتمزلر زيرا بيلورلر كه
صورده ثبوت و دوام يوقدر بلكه اطوار
مختلفه ده تقلبات اوزرنه در پس روح منفوخك
علاقه سي باقي اوليجق تجلي حق دخي باقيدر •

بلکه دوخدن مراد تجلیٔ الهی دیدکلریدر ولکن روح
روح ذاتی عامّهٔ اشیایه کوره ه و روح حیوانی
حیوانه کوره و روح انسانی انسانه کوره در •
و انسانی فی الحقیقه اوچنجی جامعدر اکرچه سهرلت
روح الهی منفوخ ایله در • الحاصل تجلیٔ الهی
ظاهر و متجلّی له مظهردر که تعیّن کونیدر و ظاهر
و مظهرک بری برلرینه علاقه لری مستمرّه در
کرکسه مظهر صورت واحده ده اولمسون پس •
قیامت و فنا دیدکلری صورک فنا و هلاکیدر
فامّا ترکیب صورینک انحلالندن بسائطک دخی
تغیّری لازم کلمز زیرا بسائط کلیّات و تراکیب •
جزئیّاتدر و صورت احوال عارضه درکه اشیایی
بری برندن تشخیص ایدر زیرا بو معنی مفقود

اولم

اولسه بو معنی حقایقده دخی بری برندن متمیّز اولمیوب
اسمآء الهیّه یه اختلال لازم کلور • وفنآء معنوی
دیدکلری صوره تعلّقدن انقطاعدرکه قیامت
معنویّه دربس صور اشیا یا اعتبار ایله ویا حقیقته •
فنا بولور • نظم

نفخ صور اولدی اویان غافل اویان
شبهه لر کتدی کلدی بللو بیان
طاغلر کبی آتلدی بو وجود
پنبه یه دوندی هوا ده اعیان
ذرّه دکلو ایدی هبا اولدی
نور خورشید اولدی قالدی عیان
بویله بر صبحه ایرمدی شبکیر
بویله بر یوزی کورمدی اوییان

ایرلیشن حقده اشبو خلقی نیدر
صورته باقمغی قورتری طوبیان
حقتیا خلعت ذات استرایسك
اوله کور ثوب صفتدن عریان

حُدِیُّ وَحُدَاءِ عَرَب دیدکلری زجر وسوق
ابلیدر که تغنی یه مقارن اوله نتکیم بو خصوصده
حکایات کثیره واردر وجناب نبوتك
صلی الله علیه وسلم حُداء عربی استماعی متواتردر
پس دلالت ایدر که مطلقا تغنی ممنوع دکلدر
نتکیم کتاب النجات نام اثریمزده تحقیق اولنمشدر
وَاَنْجَشَه فنحله بر عبد نبوی ایدی که حسن
صوتیله اهلاك ابل ایدردی نتکیم وارد اولمشدر که
یا انجشه رُوَیْدَكَ سوقك بالقواریر یعنی

سوق

سوق ابلده رفق ایله تا که قواریر یعنی زجاجه
کبی اولان نساء ضعیفه منکسره اولمسونلر
زیرا سنك حسن صوتك دوه لره تاثیر ایدوب
سرعت سیر ایتملریله راکبات هودج اولان
خاتونلر حرکت عنیفه یه تحمل ایدمیوب
انکسارا بولورلر و بو حدیث دلالت ایدر که
استماع شعر و قصائده الا باسی یوقدر کرکسه تغنی
ایله اولسون زیرا لحن عرب اوزره اولیجق مقبولدر
وکذلك حسن صوتك تاثیرنی بیانی ضمننده حسن
صوتی مدح واردر و قرآنده کلوردر یزید فی الخلق
ما یشاء یعنی بو زیاده ده حسن صوت دخی
داخلدر نتکیم تفسیریمز روح البیانده مبیندر
ومفصلدر وحضرت داودك علیه السلم

زبوری تلاوتنده حسن صوتی تأثیرندن مجلسنده
وقاج بو زادم هلاك اولدیغی تفاسیرده مسطوردر
خصوصا که استماعه ادراك معانی دخی منضم
اوله ● ویحیی بن معاذ الرازی نك مجلس وعظنده
تأثیر نفسندن نیجه لر مقبوض اولدیغی دخی ●
مثبت داشته اهل اللهك دعوتلری بوستان
اوزره در یعنی باد صبای بهاری گیاه واوراقی
انبات وتحریك ایتدوکی کبی انفاس اولیا دخی
قلوب اهل استعدادی تحریك ایدر وسنك طبع
وخرمشربلره تأثیر ایتمز اگرچه ذاتنده کمال تأثیر ایله
مؤثردر فاماچه فائده که محلده قابلیت یوقدر
نتکیم سیت تحریکله متحرك اولماز زیرا حرکته
باعث اولان فیض حیاتدر وحیات معنویه

دخی بویله در واهل عالمك بعضیلری انکاره
دوشوب تعصب اوزره اولدقلری جمود دلـ
وخمود طبعدندر والا ذره عشق وشوق بولنلر
ادنای صبا ایله متحرك اولا ذورق کبی اولور ●
نتکیم اهل جنسه ادراکی سریعدر ●

نظم

آشوب باد صبای عیب جانم لاله زار ایتدی ●
آچلدی فیضندن کلکزار دل قلبی زار ایتدی ●
● بنی یعقوب وش بیت الحزندن ایلدی بیرون
● درونم مژده دن اولدم سرای سور وار ایتدی
صدای نغمه عاشقدن الدی ویردی جان ودل ●
عجب تأثیر ویردی فی الحقیقه اوزکه کار ایتدی ●
● بو دار الامتحان عشقده زهدی قودی عاشق

سرندن واریمش عقلی که عشقی اختیار ایتدی
صاچلدی مهره لر ارباب دسمه دست قدرتدن
حقیقت کوهرن حق حقی او سینه نثار ایتدی

صورة الاعرابی

اعرابی بادیه نشین اولان عربدر که اکا بدوی
و شهرلرده و قریه لرده ساکن اولانلره عربی و
حضری دیرلر سؤال اولنورسه که جناب رسالت
صلی الله علیه وسلم جبریل علیه السلام اکثرا وقاتده دحیه
رضی الله عنه صورتنده کلوردی که دحیه بالاده
ذکر اولندیغی اوزره اجمل عرب ایدی ملک الموت
ایسه اعرابی صورتنده کلوب دق باب ایلدی صورت
اعرابی ایسه فی الجمله صورت منکره در بس جناب
نبوتده اول صورت اوزره وارد اولمغه وجه نددر

جواب وجهی بودر که زمان وحی زمان اتصالدر که
هنوز بقا و عیشه دلالت ایدر وحی ایسه
معامله حسنه درکه دوستدن دوسته وصول
واسطه و قاصددر لاجرم جبریل صورت
معروفده نازل اولمق لازم کلدی تا که استیناس
کلی حاصل اوله و اول بهانه ایله تبلیغ امت
و ایصال دعوت دخی حاصل اوله سهولتله
وجوده کله موت ایسه امور وحشیه دندر که
محتضر آنک حضوریله متوحش اولور و تردد
ایلر زیرا طبعا امر مکروهدر ایچون الله تعالی
دخی محتضرک مساءتنه باقوب کندنی تردد ایله
وصف ایلدی سائر نعوت کونیه ایله وصف
ایلدیکی کبی ضحک و بکاء و فرح و تبشبش و مکر

واستهزا اولنان وجوع وعطش وعری وامثالی
کبی ● وموت طبیعت اوزرنه واردر که قوای
بدنیه نك اسفلی درکه روحك اوراده مفارقتیله
اختلال بدن حاصل اولور بو جهتدن موت
بحسب الطبع صورت منکره وهائله اولدی
انکچون ملك الموت دخی صورت منکره ده وارد
اولدی ● اکرچه که منکر اولمق صورتی حسبیله درکه
صورت عارضه در والا جیبه کوره سینه صورت
ملکیه سی اوزرنه درکه صورت حسن وجماله در
الحاصل موتده صورتا وحشت واردر اکرچه
تحفة المؤمن اولدیغی وجهله جهت انسدن
دخی خالی دکلدر نتکیم خسته یه دوا اگرچه طبعا
مکروه ایسه دخی صحت وشفا ملاحظه سیله

محبوبدر

محبوبدر ومؤمنك موتی طریق نشطله درکه ●
آساندر وسائرك موتی طریق نزعله درکه دشواردر
وقرآنده کلور والنازعات غرقا والناشطات نشطا
ونزع حسبیله درکه دنلدی ● اکثروا ذکر هادم
اللذات ● یعنی موت اهل لذتك لذتنی هدم وتخریب
ایدر پس شول که لذتدن بالاختیار مفارقت
ایتدی موت آنك نه سنی تعطیل ایدر بلکه بی
لذت اولدیغی جهتدن موت اکا لذت کلور زیرا
هر نسنه ضدیله مقابله اولنور ● نتکیم دنیاده
خائف اولنلره حال موتده وقبرده وحشرده لا تخافوا
دنلور خائف اولمینلره خلافی کبی ● وبو مقامك
براعتباری دخی واردر که دنیا دار الحیوة دکل بلکه
دار الموتدر پس بو موطنه کوره موت اصل

اولمش اولدی عجمیت بالوضع عربیتدن اقدم
اولدیغی کبی وصورت اعرابی عجمیته ملحقدر زیرا
عجمه عند العرب منکردر انکچون بعض کلمات
عجمیه یی عربیه یه نقل ایدرلر وموازننه الحاق
ایلرلر لیس اصل اولان صورت منکره مناسب کلدی
ومنکر ونکیر دیدکلری معروفا اولمدقلرندندر
یعنی عند المیت مجهول ومنکردر زیرا میتک
اول صورتها ائله دنسنه کوردیکی یوقدر ●
منکر ونکیر ایسه هرکسک حالنه وعملنه
کوره تمثل ایدر ملک الموت کبی بوجهتدن اهل معرفت
یاننه صورت نکره ده کلمزلر زیرا حقله آشنا اولنلره
جمیع کائنات آشنادر خصوصا که ملک انسان
کاملک جزئیدر لیس کشی کندی جزءندن متأذی

ومثالم

ومثالم اولماز فافهم جدا ● وعند المحققین معرفه
نکره دن اصلدر اکرچه غیرلر عندنده نکره اقدمدر
وجهی بودرکه نکره لک بعض اوصاف عارضه حسبیله در
مثلا سلطان اعظم تبدیل جامه ایدوب ممالکنی
سیر ایتمش اولورکه امر عارضدندر زیرا سلطان اصلده
معلوم ومعروفدر اشته مقام دوئیده اولنلره
کوره دخی امور عارضه حجاب اولماز ● عروسه
فنا عینی حجاب اولمدیغی کبی انکچون عارف باللهه حق
معلوم وخلق مجهولدر ● جاهله کوره ایسه
خلافیدر کل ایمدی موتوا قبل ان تموتوا وفقنجه
بالاختیار والاراده فنا بولا کورتا که نکره لکدن
خلاص اولاسن ● وافراد عالمسنک عندکده معروف
اوله ● وهر موطنده ملاقاتک معروفه اولوب ●

قلبك وحشتدن قورتله وحسن خاتمه دیدکلری
انس بالله وسوء خاتمه وحشتدر کرکسه ایمانله
انتقال ایلسون زیرا اهل وحشت عبد آبق کبیدر که
محل خطرده در نتکیم عبد مطیع محل امنده در
فافهم جداً • واعمل قطعاً فانّ العلم یمقت
تارك العمل رأساً • نظم

یا داجل اسیر برکون اوستکه
صرادب صولورسن خزان اولورسن
نه یوزایله قاویشورسن دوستکه
صاقن قهر الیله ویران اولورسن
جام منك قطره سن ایچن اجلك
قیدندن قورتلور طول املك
کل بو سودالردن ایرکن جك الك

نار

نادغمده یوخسه سبز یان اولورسن
موترلك آغزوب برقدوتمشدر
بلبل کیدوب باغه زغن قونمشدر
حقکده فرمان خدا ایرمشدر
نیجه بر مغرور زمان اولورسن
قدك یایه دوندی طوغرلمازمیسن
اوق کبی کماندن ایرلمازمیسن
اندوکك اسلردن صوترلمازمیسن
نیجه غافل ونادان اولورسن
بینه کلدك بودنیایه ای غافل
ندر بو عمردن سکا یا حاصل
بند حقی ایله اوله کور عامل
صکره پشیمان ویمان اولورسن

ومن الله الهدایة الی طریقه • والتدارك بكمال
توفیقه • **زینة الله سبحانه**
مقصود ملابس اخلاق محموده در كه انسان
كاملك عند الله زینتی در و عند الاكابر
بر دخی انكله ممدوح و محمود اولور • و اول
اخلاقی بعض كبرا تعداد ایتمشلر در و ما لا یعنی دن
صمت و سكوت كبی یعنی بر نسنه كه امور
مهمهٔ دینیه دن دكلدر آنك مذاكره سندن
امساك كركدر و حلال النظر اولمیان نسنه دن
غض بصر كبی و كاه اولور كه بر نسنه نك
فعلی حرام و اكا نظر ایتمك مكروه اولور مثلا
سازنجاالمق و خمر ایچمك حرامدر ولكن چالمیوب
و ایچمدوكی صورتده دخی طنبور و امثالنك و قدحك

یوزنه باقمیه و خانه سنده دخی طوتمیه •
و عاشقاك حجره سنده منكراتك بعض نسنه سی
بولنمق دخی بویله در فافهم جداً • و دخی
جوارحنی ورع ایله تقیید ایلیه هر عضونه كوره
حرامدن پرهیز ایتدوكی شبهه لو و مكروه نسنه لردن
دخی اجتناب ایلیه • و دخی خلقه سوء ظن
ایتمیه بلكه مؤمنی توبیه و صلاحه حمل ایلیه
زیرا محتملدر كه ظن ایتدوكی كبی چقمیه بو صورتده
قلبنی اول ظنله تلویث ایتمش اولور • و دخی
خلقك احوالندن تصفح و تفتیش ایتمیه زیرا
بلكه متكدر اولاجق نسنه ظهور ایدوب •
سلامت صدره منافی اوله حتی جناب نبوت
صلی الله علیه وسلم اصحابی خارجدن سوز طاشیمقدن

منع ایدرلردی ● ودخی بسیار رزقه قناعت ایلیه
زیرا چوقا اولسه نعیمدن مسئول اولور وعهدسندن
کلهمز خصوصا که قناعت طریق خواصدر ●
ومأکول ومشروبك زیاده لکی آخرتده اولمق
مناسبدر زیرا دنیا عیش وعشرت یری دکلدر
بلکه نعیم دار النعیمده اولور ● ودخی اخلاق
نفسی تفقد ایلیه حتی حضرت اصحاب رضی الله
عنهم اخلاق نفسلرندن قان آغلرلردی ● وبر عملك
ثوابندن سؤال اتمزلر بلکه عملی ابطال ایدن
نسنه دن صوررلردی زیرا عمل شرطیله
اولدیغی صورتده ثوابی مقرردر فاما شرطنی
بلوب خلافندن حذر اتملودر وغرض نفس
قارشمیان اعمالده اجر یوقدر پس هر نسنه‌نی ●

باشندن

باشندن ضبط ایدوب اصولی تضییع اتمامك
لازمدر ● ودخی استغفار وتعاهد قرآت
ایدوب ایکسنده دخی ورد دائم ایلیه زیرا
جلاء قلبه سببدر خصوصا که قرآن حقله
مناجات ومحادثه‌در ● ودخی آداب نبویه
ایله متأدب اوله وآداب امور مستحسنه‌یی
رعایتدر وجناب نبوتك هر حالی ادب محضدر
پس نقدر مراعات اولنسه اوقدر ترقی ●
حاصل اولور زیرا امت متابعت ایله مأموردر
متابعت ایسه محبت الهیه‌یه مؤدیدر ومحبوب
حق اولمق فوقنده غیری کار اولماز انکچون ●
احوال صالحین واخلاق ابرار ومتقیینی تفقد
اولنور تا که متابعت ایله میمنت وبرکت ونجات

حاصل اوله ● ودخی سخاء نفس اوزرنه اوله ●
یعنی نفسنی حوایج خلق قضایه بذل ایده وحاجات
ناسده بولنه ومصالح مسلمینی مراعات ایده
نتکیم خضر علیه السلام عسکر اسکندرده صو طلبنده
اولمغله آخر آب حیاته وصوله سبب اولدی
وبو مرتبه یه فتوت دیرلر که مصالح خلقی کندی
نفسنک مصلحتی اوزرنه ایثار در نتکیم
کتب قومده تفصیل اولنمشدر ● ودخی صدیق
وعدوه اصطناع معروف ایلیه ● یعنی دوستنه
ودشمنه ایلک اوزرنه اوله واساءت ایلینلره
احسان اوزرنه اوله که مردلک بو صفتله متصف
اولمقدر زیرا بذلکه بدلک هر یرده بولنور
فاما بذلکه ایلک کار خواصدر ● سؤال اولنورسه که

اهلنك

اهلنک غیریه ایلک ممنوعدر مثلا قاطع
الطریقک یدنه سیف صارم ویرلمز وعلی هذا
جواب بودر که بر نرم سوز مضر اولمیان یرده در
والا شریعت استثنا اتدوکی مواضعده سوز
یوقدر ● ودخی تواضع ولین جانب واحتمال
اذی اوزرنه اوله یعنی متکبر اولمیه زیرا کبریاء
صفت مخصوصه الهیه در ● وخشونتله معامله
اتمیه بلکه یواش اوله وخلقک جانبندن اولان
اذی وجفایه تحمل ایده که صفات نفسانیه نک
احسنیدر ● ودخی ذلل اخواندن تغافل اوزرنه
اوله وکوردوکن کورمزلنه وبلدوکن بلمزلنه
بو جهتدن دیمشلردر که تغافل اخلاق کرامدندر
واکر تغافل بولنمسه اخوان اتخاذ اولنمز ●

مشكل اولور زيرا انلردن صادر اولمدق ادم اولماز
نتكيم شاعر دركه لست بمستبق احدا لا تلمه
على شعث ● ودخى غافللرله مجالسه اتميه ●
مكركه تذكير و وعظ ايچون مجالسه ايده ●
ويا خود انلرده الله تعالى ذكر ايليه زيرا هر كس
قريننك حكمنى اخذ ايدر وديا اولوب
بولا نمز اولسه دخى ضرورت يوقدر وتذكير
وذكر اتمك مشروعدر زيرا تنبيه وايقاظ ●
بابندندركه انبيا و ورثه انلكله مامورلردر ●
ودخى خلقك عرضنه وآيات الهيه يه خوض
اتمكدن كف ايليه وخوض اودركه بر نسنيه وجه
باطل ايله شروع ودخول ايليه وقرانه طعن
اتمك نتكيم بعض ملاحده دن صادر اولمشدر

كفردر

كفردر و وجه غير صحيح ايله مذاكره سى ومحاملنك
غيريه بحسب العقل حملى خطاء محضدر وكلمات
اهل الله بلكه كندولرى دخى آيات الله در ●
پس انلره طعن اتمكدن حذر لازمدر والا طعن
ايدن ملعون اولور وكندولرينك آيات
اولدقلرى بودركه انلردن آيات الهيه صادر
اولوركه كرامات علميه در ● زيرا بحسب التعقل
والتصور مثلنى اتيان اتمك محالدر ● وامت
محمددن مذنب اولنلره طعن اتمك بيله مشروع
دكلدر فكيف مطيعلره فكيف خواص ناس اولنلره
ودخى غضب اتميه مكركه لله اوله يعنى حرمت شرع
هتك اولنان مواضعده غضب اتمك مشروعدر
ومريده كوره حرمت طريقت دخى بويله در ●

يعني مريد حرمت طريقتي هتك وستراديني خرق
ايتسه شيخ اكا غضب ايتسه محلدر • ودخي
حقدا اهلي اولميه يعني كسيه كين طوتميه •
وصدرندن غلي كيدده واهل جنت كبي سليم
الصدر اوله قال الله تعالى ونزعنا ما في صدورهم
من غل ودخي اهل الله مروت واشرافدن اولنلر
عثراتنه اقاله ايليه وهركسي بركوزميه بلكه
اغماض عينله مقيد اوله • واهل برده يه مرحمتله
معامله ايليه • زيرا هتك حرمت ايدنلر غضبه
مستحق اوليجق اهل برده اولنلر رحمته سزاوار
اولورلر بو سببدن قبوداشندن عيزله عيبني
تجسس ايتمك يوقدر • زيرا حق انك فسقني
ستر ايديجك سندخي ستر ايله مكركه ضرورت

قوتيه

قوتيه اوله مثلا شهادت ايچون زاني وزانيه نك
معامله سنه نظر وامثالي كبي • ودخي
پير اولنلره اكرام ايليه زيرا اسلامده مقدم
بولنمشلر وشيبلريله وقار صاحبلري
اولمشلردر • وامم سالفه ده بويله ايدي كه
برجوان پير اوكنجه يوريسه ارض اول جواني
خسف ايدردي يعني يَر يارلوب يره بتاردي
وقارون كبي تحت الارضه كيدردي وتعظيم
علماء واهل دين دخي بويله در بلكه بونلره
اكرام مطلقا ذي الشيبه يه اكرامدن اقوي كركدر
انكچون شاب عالم شيخ جاهل اوزرينه تقديم
اولنور • ودخي كريم القوم اولنلره دخي اكرام
ايليه • زيرا كرملري وجاهلري سببيله مستحق

اكرام اولمشلردر كرك اول كريم اولان مؤمن اولسون
وكرك كافر اولسون اكرچه اكرام هر كسك حقنده
جائز اولان وجهله در يعني كافرك اكرامي حدنه
كوره در وشرعده جائز ومشروع اولان قدردر
يوخسه مؤمنه اولان اكرام كبي دكلدر كرچه
مرتبه سنده خوش معامله ايتمكدر نتكيم دنيايه
كوره خوشلقله دعا ايتمك مرخصدر بلكه
عاقبتك خير اوله ديمك دخي جائزدر زيرا هدايتله
دعادر • نتكيم اوليادن بري مجلس شربه
مرور ايتدكده الله تعالى سزي بوندن عالي مجلس
ايله مشرف ايليه ديدي مرادي فسقدن
توبه ايله مجالس جنتده شربه دلالت ايدي •
وبو مقوله مقوله نسنه لر انبيا واوليادن چوق

صادر اولمشدر • ودخي حي وميت وحاضر
وغائب ايله حسن ادب اوزره اوله • يعني جمله نك
حقنده لايق اولان وجهله معامله ايليه
خصوصا كه كلام الهي وحديث نبوي تقريرنده
ادب عبارتي رعايت ايليه والا اول مجلسه
غضب الله حلولي ايدوب تنفر ملائكيه باعث
اولور • وبو عصارده واعظ نامنه اولنلرك
اكثري بو سوء ادبله مبتلالردر زيرا بيروود
دكللردر وحقدن ورسولدن بي خبرلردر •
اينچون علملريله انتفاع ايتدكلري يوقدر بلكه
اهل سوقدن وعوام ناسدن بترلردر • ودخي
مسلمك عرضني صيانت وآندن رد ايده وعرض
انسانك صيانت ايتدوكي جانبيدر • تأمل الله كه

حضرت عایشه نك رضی الله عنها افتراسی خصوصنده
نقدر تهدیدات وارد اولدی وخلافنه ذاهب
اولنلر نقدر وعید بولدی ● پس انسان هر
اشتدوکی نسنه یی قولاغنه قومیه ● وغیر
حقنده دخی بر نسنه واقع اولسه آنك عرضنی
سترله وافشا ایتمکدن حذر ایده والا عاقبت
کندی عیبی دخی ظاهر اولمغله مبتلی اوله ●
ودخی کثرت کلام ایتمیه زیرا مميت قلبدر ●
مکرکه سویلدیکی حکمت اوله بودخی اهلنه
اولدیغی صورتده در ● واکثر اوقاتده خاموش
اوتورمق داب سلف صالحدر یعنی دنیا کلامنه
کوره والا دوام ذکرده سوزی یوقدر کرك ●
لسانله وکرك قلبله وکلامده تصنعدن اجتناب

ایده

ایده زیرا اتقیاء امتده تکلف بلکه همان کندی
کلن اوزره جاری اوله ● ودخی کبیره توقیر
وضعیفه رفق وصغیره مرحمت اوزره اوله ●
ومحتاجلری تفقد ایلیه وآنلره برله وصله ومیسور
قولله وهدیه ایله مواسات ایده یعنی خیرده
آنلرله مشترك اوله ● ودخی ضیفه اکرام ایلیه
یعنی خانه سنه قونق کلسه خوش کوره ●
وتعجیل طعام ایلیه ● زیرا هر کسه سلطان
اولسه دخی مسافرینه ومعلمنه اکرام ایتملودر
وخدمت ایتمکده دخی یعنی بنفسه عار دکلدر ●
وتوبه یی وقضاء دینی وتجهیز جنازه وتجهیز
بناتی تعجیل ایتمك کرکدر تنکیم محلنده مبیندر ●
ودخی افشاء سلام ایلیه یعنی بلدوکنه

وبلده کنه سلام ویره مکرکه مرور ایتدیکی کسه
رد سلامه متحق اولمیه بو صورتده سنندن
اعراض ایدن کسیه سلام ویرمك اقتضا ایتمز
وفاسقه سلام ویرمك لا بأس در ● واهل ذمته
سلامده السلام علی من اتبع الهدی دیه ● واکر
انلردن بری مسلمه سلام ویررسه وعلیکم
دیه زیاده ایتمیه ● ودخی حد مشروع اوزره
ناسه کندینی سودره ومداهنه دن واضحوکه دن
وامثالندن حذر ایده نتکیم زمانمز اهالیسی
ملوکه واکابر ناسه ایدرلر یعنی کندیلرینی
انلره سودرمك ایچون مزاجلرینه کوره حرکت
ایدرلر وفحش سویلرلر وتملق ایدرلر ●
اولئك یلعنهم الله ویلعنهم اللاعنون ● ودخی

کمسیه

210

کمسیه لعنت وطعن ایدیجی وزقاقلرده ● و
چارسولرده چاغریجی وکمسه یی عیبلیجی اولمیه
ودخی اهل نصیحت اوله یعنی الله تعالی ایچون ●
ورسول الله ایچون وائمه مسلمین ایچون وعامه
ایچون یعنی قلبینی خالص طوتوب کندنه صاندیغی
غیره دخی صانه وخیانتدن صاقنه وکمسه نك
سوء حالنه منتظر اولمیه وتعیین اوزرنه
حی ومیتدن کمسه یی سب ایتمیه زیرا اکر
کافر در واکر مؤمن نه حال اوزره ختم اولندی
وختم اولنسه کرکدر معلوم دکلدر ایچون
استهزا وسخریه دن منع اولندی زیرا بلکه حال
منقلب اولوب حقیر ومهان اولان عظیم و
مکرم اوله ● ودخی کمسه یی سوء حال اوزره

تغییر وتقبیح اتمیه زیرا بلکه قضاء الهی ایله
آنک مبتلی اولدیغی شهواتله اولدخی مبتلی اوله ●
بو معنی چوق کره تجربه اولنمشدر حذر اتملودر ●
ودخی کسه نک اهل دنیا استاولدوغنی وشفاعت
دخی قلمیه ● زیرا دنیا است کرچه امور ضروریه دندر
فاما محذوراتی چوق اولدیغی جهتدن امساک
اتمک واجبدر ● وبن آنک حقندن کلوردم وشروط
وقیودنی رعایت ایدردم وظلم اتمم دیمک مجرد
دعوادر ● زیرا بو بر دعوادرکه ایچنه داخل اولان
غرق اولور وبن شناورلک ایدردم دیمک
سوز اولماز زیرا کناری اولمیان دنیا تا بکی ●
سیاحت ایدنلر عاقبت غرق اولور مکر کیم
بوکا رها ائلده بولنان خلفا مقوله سندن

اولاکه

اولاکه سیرت نبویه اوزرنه سائر اوله ● خلفاء
اثنی عشر کبی زیرا خلافت امارت وسلطنت ومطلق
امامت کبی دکلدر بلکه اخصدر انکچون اقلدر ●
وبالفعل خلافت دکل بلکه مرتبهٔ خلافته ترتیب
اولان دخی اقلدر وشامده مدفون اولان معاویهٔ
اصغر ونور الدین الشهید وملک صالح خلافته
قریب اولان افرادندندر زیرا عدللری غالب ●
وتقوالری راجحدر ● وبو مقوله لرک حسن
خاللرینه وسیله اولان زمانلرنده اولان ارباب
حقائقه انتساب وآنلرک فضائل وخصائللرندن
اکتساب ایدرلر اهل الدهک طرف خلافنده اولنلر
آخر مخذول ورسوای اولدیلر وبعد ازین دخی ●
اولورلر نعوذ بالله من الوقوع فی الصلحاء ●

ودخی لازمدر كه مؤمنلرك جمله سنه محبت
اوزره اوله كرك محسن اوله وكرك مسیء اوله
زیرا چونكه آنلر ایمانلری سببیله الله تعالی
ورسول اللهی سودیلر سكا بغض ایتمكله سن
آنلری سومك لازم كلمز پس كرك آنلر سكا
محبت ایتسونلر وكرك ایتمسونلر سن آنلره الله ایچون
ورسول الله ایچون محبت ایتمك كركدر وآنلره
دخی لازم اولان بو معنایه واقف اولوب سكا
بغض وعداوت ایتممك كركدر ● مرویدر كه
بركون جناب نبوت صلی الله علیه وسلم مسجدده
اصحابله صحبت ایدركن شو قاپودن ابتدا
هر كیم داخل اولورسه اهل جنتدر دیو بیوردیلر
كوردیلر كه ابتدا عبد الله بن سلام رضی

الله

الله عنه داخل اولدی صحابه آنك اوزرینه
مجتمع اولوب بویله جنتله مبشر اولمغه
نه مقوله عملك باعثدر دیدكلرینه جواب
ویردی كه بنم بو سعادته سبب اولاجق بر
عملم یوقدر مكر وار ایسه سلامت صدردر
اوله ● پس اصحاب بلدیلر كه بر كمسه نك
قلبی غل وغشدن خالی اولمق اعمال فاضله دندر كه
موجب بشارتدر ● ودخی عامه لسانلرنده
بعض حسن حالك سویلندوكنه مغرور
اولمیه زیرا بلكه اول حالت باقی قالمیه وسندن
مسلوب اوله شویله معتاددر كه مكر الهیدن امین
یوقدر ● بلعم بن باعور قصه سندن حصه آل
وحالا اولان حالكه شكر له مقید اول تا كه

حالکده ثبات بولاسن • حتی بلعم حقنده
انقلاب حالدن سؤال اولندقده یعنی وجهی
نه اوله دنلدکده عدم شکریدر دیو جواب
غیبی کلدی • یعنی نعمت اسلام اوزرینه شکر
ایتمدیکی آخر کفر ایله مختوم اولماسنه سبب اولدی
ودخی کرکدر که برخلق محمود غریب ایله سائرندن
متمیز اولمیه مکر که مقتدای ناسدن اوله •
تا که خلق کا اقتدا ایده لر نتکیم قرآنده کلور
واجعلنا للمتقین اماما • وممدوح اولان
طریق اتباعدر بولنمقدر که اکثر کبار آنی اختیار
ایتمشلردر • ودخی کرکدر که ظاهری باطنه
تطبیق ایده یعنی باطننده اولمیانی نسنه یی
ظاهرنده اظهار ایتمیه • نتکیم بعض پیرلر ظاهرده •

خضوع

خضوع وخشوع کوسترلر ولباس صلحاء
کیرلر ولکن باطنلرنده اول معنی مفقوددر
ودخی دنیانک کثرتنی مراد ایتمیه بلکه فتح
الهی یه منتظر اوله ومقدرنه ایسه قناعت
ایلیه زیرا حب دنیا معصیتلرک باشی •
وترک دنیا دخی طاعتلرک رأسیدر • ودخی
قدرکی بیلمین جاهلک حالنه باقمه واوله
حالی قیورمه زیرا عند الله قدرک وار ایسه
کافیدر کرک خلق قدرکی بیلسون وکرک
بیلسون زیرا قدر اهلنک عزت ورفعت وسلطنتی
آخرنده ظهور ایتسه کرکدر • شوقدر
واردرکه جناب نبوت دعا ایدوب •

اعوذ بك ان اجهل او یجهل علی یعنی کشی کندی
جاهل اولمقدن الله تعالی یه صغنمق کرکدر
و بر جاهلك اکا جاهل معامله سی ایتمك دخی
بویله در ● یعنی جاهل اولان کسه عالمك
قدرنی بلمیجك لابد اکا کستاخانه معامله
ایتسه کرکدر بو ایسه عالم یانند امر عظیمدر
● انکچون قوییلرله صحبت تقبیح و آندن تحذیر
اولنمشدر زیرا خشونتدن و سوء معامله دن
خالی دکللردر و سکا دخی لایق اولان بودرکه
کندی یانکده نفسکك قدری اولمیه نتکیم
صفت اولیا بودر زیرا آنلر کندیلرینك ولایتی
مرتبه سنه عالم اولسلر دخی جلال حضرتدن ●

هیبت

هیبت ایدرلر و مقام تقوی و خوفده حالکری
بر تور در بر وجهله که سائره قیاس اولنماز
و دخی کرکدر که کلامکه خلقك قولاقلری طوتوب
استماع ایتدوکنه رغبت ایتمیه سن بلکه
آنلرك رغبت و عدم رغبتی یانکده برابر
اوله ● و بو مقوله اضافاتدن فنا بوله سن
و حقله اولاسن ● زیرا کثرت آفتدر و خلقه
سکون ایتمك شرکدر ● پس عالم وحدتده
اولان کثرته نظر ایتمز ● اکرچه کثرت
اسماء الله در و اسماء الهیه نقدر بسیار
اولسه اوقدر رحمت الهیه دخی چوق اولور
فاما بو ملاحظه و مشاهده سلوککه حاصل
اولور نتکیم بو فقیر الفات اربعه ده ●

ربعه مكهٔ مكرمه ده بولنوب نجم اكبر اولمغله
ازدحام ناسدن متألم اولديغمده حطيمده
ايكن شيخ عبد القادر الجيلاني قدس سره
بياض عبا و عمامهٔ طويله ايله تمثل ايدوب
بكا عتاب ايلدي و ديدي كه متأذي اولورسن
بو عباد الله اسماء اللهدر و اسماء الهيه نك
كثرتي رحمت الهيه نك كثرتنه دلالت
ايدر زيرا هر اسمي بر رحمتدر بندخي بو اشارتدن
صكره منبسط و منشرح اولدم والحمد لله تعالى
● ودخي كركدر كه فقرا ايله صحبت ايدوب
اغنيا صحبتنه ميل اتميه زيرا اغنيا موتى در
و ميت ايله صحبتدن نسنه حاصل اولماز ●
فقراء باب الله احياء مقوله سيدر و حيات ايله

صحبتدن

صحبتدن حيات معنويه حاصل اولور ●
خصوصا كه من اراد ان يجلس مع الله فليجلس
مع اهل التصوف موجبنجه فقراء حقيقيه مظاهر
اسرار الهيه اولمغله انلر ايله صحبت اتمك همان
حق ايله صحبتدر ● زيرا حق انلرك لباسيله
متلبسدر يعني حقك ذات و صفات و افعالي
انلرك يوزندن ظاهر اولمشدر ● و صورت
بولمشدر ● ودخي حقي اظهار ايله كرك
خلق قبول ايدوب مؤمن اولسون ● و كرك
قبول اتميوب كافر اولسون نتكيم قرآنده كلور
وقل الحق من ربكم فمن شاء فليؤمن ومن شاء
فليكفر ● ودخي نصائح ايله معامله ايله كركسه
خلق سكا ظلم ايله معامله ايلسون زيرا انلرك

ظلمی جهلندندر پس خلقك جهلی سكا
حجت اولماز • اینكون صوفی اودر كه جمهوره
مخالفت ایلیه زیرا جمهور عادت و بدعت اهلیدر
عادت و بدعته موافقت ایسه شر محض
وخطاء عظیم و عصیان كبیردر • ای مؤمن
ذكر اولنان خصالدن ماعدا دخی بوقدر
خصال واردر كه مجموعی زینت انسان كامل
و حلیهٔ آدم واصلدر • و خرقهٔ مشایخ
و كسوهٔ ارباب ارادت دیدكلری ذكر اولنان
حلیه نك صورتیدر • پس حلیهٔ مذكوره
بالفعل موجود اولمیجق خرقهٔ مجرده دن نه
حاصل اولور • كل ایمدی اخلاقكی اصلاح
ایله تاكه داخل دائرهٔ فلاح اولاسن •

وعاقبتك

وعاقبتك خیر اولوب نجات ابدیه بولاسن
ومن الله الارشاد • للوصول الی المنزل
المراد • فی المبدأ والمعاد •

نظم

اولسه توفیق الهی حاصل اولور هر مرام •
ایرشور انجامه سوز قالماز دخی جای كلام •
مجلس تحریر آخر اولدی طی اولدی ورق •
سیلدی منقاردن قلم یومدی دهانن والسلام •
اسكدار ابحره وجوده كلدی بو زیبا اثر •
بو اثر كیم كوردی مثلن آنك چشم انام ∴
عارف بالله هركز استمز برهان اكا •
بللودر یوسف یوزندن صاف دردی از جام •

حقیا حقدن ایرشدی چون مدد
بیك یوز اوتوز دورتده بولدی بو کتابم اختتام

تمت

قد تم فی شهر شعبان المعظم عن ید الفقیر
السید الحافظ الحاج محمد امین خطیب خدا وندکار
غازی فی بروسه وقد کتبت هذا
الکتاب من خط الشیخ اسمعیل حقی
قدس الله سره العالی

سنه ١٢٤١
فی ١٧ س

… Kütüphanesi
Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No | 3118
Eski Kayıt No |